
Marts 2019

Opfølgning på de reviderede regler om hjemmetræning

Delrapport 2:
Kommuner og for-
ældres erfaringer

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-365-8

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1 INDLEDNING	5
Baggrund for undersøgelsen	5
Undersøgelsens hovedresultater	6
Lovgrundlag og lovændringen	9
KAPITEL 2 ORDNINGENS OMFANG OG STYRKER	12
Antallet af godkendelser og afslag	12
Styrkerne ved hjemmetræningsordningen	14
KAPITEL 3 BETYDNINGEN AF LOVÆNDRINGEN	18
Betydning for kommunernes kendskab	18
Betydning for kommunernes arbejde	19
Betydning for kommunernes samarbejde med forældrene	22
Ønsker om yderligere præcisering	26
Begrænset betydning for forældre	27
Andre grunde til forandring	29
KAPITEL 4 SAMARBEJDET MELLEM KOMMUNER OG FORÆLDRE	31
Mange kommuner oplever udfordringer	31
Et udfordret samarbejde	33
Centrale forhold i samarbejdet	34
KAPITEL 5 KENDESKAB TIL ORDNINGEN	40
Kommunernes kendskab til ordningen	40
Hvordan forældrene bliver bekendt med ordningen	45
KAPITEL 6 ANSØGNINGSPROCESSEN OG GODKENDELSEN	50
Krav til godkendelse af hjemmetræning	50
Tilrettelæggelse af processen	52
Vejledning til forældre	55
Udfordringer med godkendelseskrav	58
Erfaringer med kombinationstilbud	68
KAPITEL 7 DÆKNING AF UDGIFTER TIL	

HJEMMETRÆNING	72
Svært at vurdere nødvendighed	72
Svært at vurdere priser	77
Krav om specificering	77
Udfordringer med udbetalingen	78
Strategier og konflikter	79
Etisk dilemma ved sammenligning med andre gruppers muligheder	80
KAPITEL 8 TILSYN	82
Fokus ved tilsynet	82
Forud for tilsynet	84
Tilsynsbesøget	85
Efter tilsynet	90
Samarbejdet ved tilsynet	91
BILAG 1 METODE	94
Spørgeskemaundersøgelse	94
Interview med kommuner	95
Interview med forældre	97
BILAG 2 GODKENDELSER - KOMMUNEFORDELT DATA	100

HJEMMETRÆNING

Træning af børn og unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som forældre gennemfører i hjemmet.

Indledning

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN

Den 1. juli 2016 blev reglerne om hjemmetræning revideret. Formålet var blandt andet at skabe enklere regler på området, og derigennem bidrage til et bedre samarbejde mellem kommunerne og de forældre, der hjemmetræner.

Børne- og Socialministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse, der følger op på lovændringen om hjemmetræning. Formålet med Ankestyrelsens undersøgelse er blandt andet at kortlægge kommunernes anvendelse af og kendskab til reglerne om hjemmetræningsordningen før og efter lovændringen.

Hjemmetræning er en samlet betegnelse for træning af børn og unge som udføres af forældrene med hjemmet som base med godkendelse og støtte efter serviceloven. Barnet eller den unge skal have en betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som medfører et særligt behov for hjælp eller støtte. Lovgrundlag og lovændringen beskrives kort sidst i dette kapitel

Undersøgelsen består af to dele:

- 1) En sags gennemgang, hvor Ankestyrelsen har gennemgået en række sager, der er afgjort i kommunerne henholdsvis før og efter lovændringen, og efterfølgende påklaget til Ankestyrelsen. Denne del af undersøgelsen belyser forskelle mellem de påklagede sager, som kommunerne har behandlet før og efter lovændringen. Dette med fokus på hvem sagen handler om, klagens emne og Ankestyrelsens afgørelse samt kommunernes brug af den nye lovgivning i sager behandlet efter lovændringen.
- 2) En undersøgelse af kommuners og forældres erfaringer med reglerne. Undersøgelsen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt kommunerne samt interview med kommuner og forældre. Denne del af undersøgelsen belyser kommunernes og forældrenes erfaringer med ordningen generelt og deres oplevelse af betydningen af lovændringen.

I denne rapport præsenteres resultaterne af undersøgelsen af kommuner og forældres erfaringer. Resultaterne af sags gennemgangen præsenteres i delrapport 1.

Undersøgelsens datagrundlag fremgår af boksen herunder. Du kan læse mere om undersøgelsens metode i metodebilaget.

UNDERSØGELSENS DATAGRUNDLAG

- En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse i kommunerne besvaret af alle kommuner på nær en. Tre kommuner indgår i undersøgelsen via en anden kommunes besvarelse, da de har indgået forpligtende samarbejde på området.
- Interview med medarbejdere i fem kommuner.
- Individuelle interview og fokusgruppeinterview med 15 forældre eller forældrepar, der hjemmetræner eller tidligere har hjemmetrænnet.

Ankestyrelsens undersøgelse er ikke en evaluering af ordningen, men en undersøgelse af kommunernes håndtering af reglerne og samarbejdet imellem kommuner og forældre samt betydningen af lovændringen.

UNDERSØGELSENS HOVEDRESULTATER

Udbredelse – antal godkendelser

Undersøgelsen viser, at mange kommuner har godkendt hjemmetræning – 79 ud af 94 kommuner. Der er 149 familier, der er blevet godkendt efter revideringen af lovgivningen i perioden den 1. juli 2016 til den 1. august 2018.

Styrker ved ordningen

Ifølge forældre og kommuner er den vigtigste styrke ved hjemmetræningsordningen, at den giver mulighed for at tilrettelægge et individuelt og intensivt program, der bygger på forældrenes tilstedeværelse, engagement og tætte relation til barnet. Dertil kommer en styrkelse af forældrekompetencen og en oplevelse hos forældrene af at kunne gøre en forskel for deres barn.

Udfordringer ved ordningen

Kommuner og forældre beskriver en række udfordringer ved ordningen. Der beskrives også gode erfaringer og løsninger. Både udfordringer og gode erfaringer uddybes i rapporten.

Information og kendskab til ordningen

De fleste kommuner oplyser ikke om ordningen på deres hjemmeside og informerer alene udvalgte forældre eller de forældre, som selv henvender sig til kommunen om ordningen. De fleste forældre beskriver, at de selv har fundet frem til muligheden via netværk og interesseorganisationer.

**UDBREDT TIL
DE FLESTE
KOMMUNER**

**INTENSIVT
PROGRAM VIA
FORÆLDRE-
ENGAGEMENT**

**IKKE ALLE
FORÆLDRE
INFORMERES**

MANGE KOMMUNER OPLEVER AT HAVE KENDSKAB

Ifølge de fleste kommuner er relevante medarbejdere opmærksomme på muligheden for at hjemmetræne og kvalificerede til at vejlede om ordningen. Det gælder især for kommuner, som har godkendt flere familier. Derudover nævner nogle kommuner udfordringer med medarbejderudskiftning, afgrænsning af relevante medarbejdere og vanskeligheder med at omsætte lovgivningen til praksis og opbygge en rutine. Mange kommuner fortæller, at de gør brug af tilgængelige videnkilder som Socialstyrelsens håndbog, Ankestyrelsens principafgørelser og vejledningen til lovgivningen.

VARIENDE VEJLEDNING OG LANG VENTETID

Ansøgnings- og godkendelsesprocessen

Nogle forældre beskriver, at de har savnet viden, velvilje og vejledning hos kommunen i forbindelse med deres ansøgning. Andre forældre og nogle kommuner beskriver gode erfaringer med rådgivning i den administrative proces og brugen af ansøgningskemaer. Flere forældre beskriver, at de har haft glæde af at se andre forældres ansøgning. De fleste forældre har oplevet ventetiden i forbindelse med ansøgningen som lang.

UDFORDRINGER MED GODKENDELSESKRAV

Kommunerne henholder sig generelt til godkendelseskravene, når de godkender eller afslår hjemmetræning og inddrager fagpersoner i godkendelsen. Kommunerne oplever dog udfordringer med godkendelseskravene - særligt afgrænsningen af målgruppen, vurderingen af omfanget og kvaliteten af træningen, samt opsætningen af målbare mål. Nogle kommuner påpeger, at de mangler en klar definerings af målgruppen, et sammenligningsgrundlag for vurderingen af progression og flere krav til metodeudbydere.

UDFORDRINGER MED NØDVENDIGHED OG PRIS

Dækning af udgifter

Flere kommuner beskriver udfordringer med at vurdere nødvendigheden af og prisen for de udgifter, som forældrene ansøger om dækning af, herunder mængden af og prisen på supervision eller kurser; vidtrækkende redskabsbehov; antal hjælpertimer og omfanget af tabt arbejdsfortjeneste. Nogle kommuner beskriver, at de eneste muligheder for at afgrænse dækning af udgifter er henvisning til udgiftsloft og vurderingen af barnets tarv og trivsel.

VARIATION I VENTETID OG UDLÆG

Flere forældre oplever udfordringer med at specificere oplysningerne i den grad, som kommunen beder om, og med koordineringen af udbetalingen af dækningen, herunder udfordringer med ventetid og udlæg. Flere kommuner og forældre har gode erfaringer med frivillige aftaler om udbetaling af faste beløb til dækning af faste udgifter.

Tilsyn og opfølgning

Generelt oplever både forældre og kommuner, at forskellige fagligheder bliver inddraget i tilsynet, men nogle forældre sav-

TVÆRFAGLIGHED OG MANGLENDE MEDARBEJDER- KONTINUITET

SVÆRT AT VUR- DERE BARNETS UDVIKLING

GODT MED FÆRRE TILSYNSBESØG

FORANDRING VIA ERFARING

MEGET PÅ SPIL

KONFLIKTER VED DÆKNING AF UDGIFTER

ner forståelse for deres træning og det at hjemmetræne. Flere forældre savner desuden kontinuitet blandt kommunens medarbejdere.

Flere kommuner har gode erfaringer med udfyldelse af et skema om hjemmetræningen og barnets udvikling inden og under tilsynsbesøg, mens forældrenes oplevelse er mere blandede. Flere kommuner oplever alligevel udfordringer med at vurdere barnets udvikling grundet udfordringer med at opstille målbare mål for træningen og manglende sammenligningsgrundlag.

Betydningen af lovændringen

En del kommuner ved ikke eller oplever ikke, at lovændringen har haft nogen betydning. Dette er særligt udbredt blandt kommuner, som ikke har meget erfaring med ordningen endnu. Blandt de kommuner, som oplever, at lovændringen har haft en betydning, er de fleste kommuner positive. Særligt nedsættelse af tilsyns- og opfølgingsbesøg samt tydeliggørelse af tabt arbejdsfortjeneste ved hjemmeundervisning, oplever flere kommuner, har gjort deres arbejde nemmere og samarbejde med forældre bedre.

I interview med kommuner og forældre fremgår det, at kommunernes praksis i forbindelse med hjemmetræningsordningen har ændret sig i kraft af erfaringsopbygning, organisationsændringer og andre kommunale tiltag. Det vil sige i kraft af andet end lovændringen.

Både kommuner og forældre efterspørger yderligere præcisering af lovgivningen. Nogle kommuner og forældre savner mere klarhed i beskrivelsen af blandet andet dokumenterbare metoder, afgrænsning af målgruppen og fastsættelse af nødvendige udgifter forbundet med hjemmetræningen.

Samarbejdet mellem forældre og kommuner

Samarbejdet mellem kommuner og forældre i forbindelse med hjemmetræning er grundlæggende udfordret af, at der er meget på spil for forældre, som gerne vil hjemmetræne. Samtidig er de afhængige af kommunens godkendelse af hjemmetræningen og bevilling af dækning af udgifter i forbindelse med hjemmetræningen.

Det er særligt i forbindelse med dækning af udgifter, at både forældre og kommuner oplever konflikter. Hertil kommer, at flere forældre oplever tilsynet som en kritisk kontrol, hvor kommunen er ude på at tage noget fra dem. Flere forældre oplever, at kommunens spørgsmål og eventuelle afslag på deres ansøgning om dækning af udgifter er udtryk for mistillid, vilkårlighed eller modvilje. Nogle forældre reagerer strategisk

**VIGTIGT MED
VEDLEDNING,
DIALOG OG
KONTINUITET**

og kampberedt, mens andre oplyser, at de ikke orker eller vælger deres kampe med omhu.

Mange kommuner og forældre oplever udfordringer i samarbejdet. Samlet set oplever de fleste kommuner alligevel, at samarbejdet med forældrene i de fleste tilfælde fungerer godt. Nogle kommuner og forældre beskriver gode erfaringer med opbygning af et godt samarbejde med gensidig tillid. Tre forhold fremstår af kommuners og forældres beskrivelser som afgørende for samarbejdet: Vejledning, dialogens karakter og kontinuitet i kommunens medarbejdere. I rapportens kapitler ses eksempler på såvel gode som mindre gode erfaringer med hjemmetræningsordningen.

LOVGRUNDLAG OG LOVÆNDRINGEN

I perioden fra 2002 til 2008 blev der etableret en forsøgsordning med hjemmetræning med hjemmel i den daværende servicelovens § 138. Forsøgsordningen gav kommunerne mulighed for, at forældre til hjerneskadede børn op til den skolepligtige alder kunne hjemmetræne de børn.

Løbende evalueringer af forsøgsordningen viste gode resultater, og det blev besluttet at gøre ordningen permanent i 2008. Desuden blev ordningen udvidet, så målgruppen ikke blot var hjerneskadede børn op til den skolepligtige alder, men alle børn op til 18 år med væsentlig og varig funktionsnedsættelse. Muligheden for hjemmetræning med hjemmel i serviceloven har som en permanent ordning således eksisteret siden 2008.

Den 1. juli 2016 blev reglerne om hjemmetræning revideret, så de nu fremgår af § 32 a i serviceloven.

§

SERVICELOVEN

§ 32 a. Kommunalbestyrelsen godkender efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden, at forældrene helt eller delvis udfører hjemmetræning i hjemmet, jf. § 32, stk. 1, 3. pkt., hvis følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Hjemmetræningen fremmer barnets eller den unges tarv og trivsel og imødekommer barnets eller den unges behov.
- 2) Forældrene er i stand til at udføre opgaverne.
- 3) Hjemmetræningen sker efter dokumenterbare træningsmetoder.

Stk. 2. Sundhedsfaglige træningselementer, som enten

er fastlagt som sygehusbehandling eller på anden vis har karakter af specialiseret sundhedsfaglig behandling, kan ikke godkendes som en del af hjemmetræningen.

Stk. 3. Godkendelse efter stk. 1 skal ske på baggrund af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50. Hvis træningsmetoden indeholder fysiske, sundhedsfaglige elementer i et ikke uvæsentligt omfang, skal kommunalbestyrelsen sikre, at afgørelsen om godkendelse af træningsmetoden sker med inddragelse af relevante sundhedsfaglige kompetencer.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fører løbende tilsyn med indsatsen over for barnet eller den unge, herunder at indsatsen tilgodeser barnets eller den unges fysiske, psykiske og sociale behov. Hvis træningsmetoden indeholder fysiske, sundhedsfaglige elementer i et ikke uvæsentligt omfang, skal kommunalbestyrelsen sikre, at tilsynet med træningsmetoden sker med inddragelse af relevante sundhedsfaglige kompetencer.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter §§ 42 og 43 til forældre, der forsørger og træner et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i hjemmet. Der kan ikke ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning af børn efter kapitel 8 i lov om friskoler og private grundskoler m.v., uanset om undervisningen foregår i kombination med hjemmetræning efter denne lov. Kommunalbestyrelsen skal, hvis den tillægger omfanget af hjemmeundervisningen betydning i forbindelse med en afgørelse om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, foretage en konkret vurdering af omfanget af hjemmeundervisningen med afsæt i barnets eller den unges alder og funktionsevne.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen sørger for træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v., når forældrene træner et barn eller en ung i hjemmet. Kommunalbestyrelsens udgifter til træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v. til det enkelte barn eller den enkelte unge må ikke overstige 500.000 kr. årligt.

Stk. 7. Børne- og socialministeren fastsætter nærmere regler om særlig støtte i hjemmet, herunder regler om dokumenterbare metoder, godkendelse af hjemmetræning, inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer, tilsyn

**REVIDERING AF
LOVGIVNING OM
HJEMMETRÆNING
PER 1. JULI 2016**

med indsatsen, hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, brug af sundhedsfaglige træningselementer og træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v., herunder rammer for udbetaling af støtte hertil.

Lovændringen bestod blandt andet i:

- At begrebet hjemmetræning blev indsat i lovteksten i en særskilt paragraf i servicelovens § 32 a.
- At retten til hjemmetræning og de grundlæggende betingelser for godkendelse blev tydeliggjort.
- At relevante sundhedsfaglige kompetencer nu skal inddrages i forbindelse med godkendelse og tilsyn med hjemmetræning, hvis denne indeholder sundhedsfaglige elementer af et vist omfang.
- At det tydeliggøres, at træningselementer, der har karakter af specialiseret sundhedsfaglig behandling, ikke kan godkendes som en del af hjemmetræningen.
- At det tydeliggøres, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning, og omfanget af hjemmeundervisningen skal vurderes konkret med afsæt i barnets og familiens behov og situation.
- At antallet af tilsyns- og opfølgingsbesøg blev nedsat fra seks til to om året.

Lovændringen blev suppleret med en opdateret bekendtgørelse, en opdateret vejledning til lovgivningen og en ny udgave af håndbogen¹ på området. Desuden er Ankestyrelsen kommet med principafgørelse 95-17² og principafgørelse 9-17. Børne- og socialministeriet har efterfølgende udsendt en orienteringsskrivelse om principafgørelse 9-17³.

¹ Formålet med håndbogen er dels at understøtte implementeringen af lovgivningen og dels at vejlede om samarbejdet mellem kommuner og forældre.

² Denne præciserer, hvilke hensyn kommunen skal tage i forbindelse med fastsættelsen af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når barnet både hjemmetrænes og får hjemmeundervisning af forældrene.

³ Principafgørelse 9-17 præciserer, hvordan lovteksten om støtte til hjælpere, supervision mv. skal forstås. Orienteringsskrivelsen handler om rækkevidden af Ankestyrelsens principafgørelse 9-17 om dette emne.

KAPITEL 2

Ordningens omfang og styrker

ANTALLET AF GODKENDELSER OG AFSLAG

I et spørgeskema til samtlige kommuner i august 2018 blev kommunerne bedt om at oplyse antallet af godkendelser og afslag til hjemmetræning før og efter lovændringen.

UDBREDT TIL DE FLESTE KOMMUNER

Antallet af kommuner

Samlet set har 79 ud af 94⁴ kommuner godkendt en eller flere familier til hjemmetræning. Det vil sige, at 15 kommuner aldrig har godkendt familier til hjemmetræning. (jf. bilag med kommunefordelt data)

70 ud af de 79 kommuner, som har godkendt en eller flere familier til hjemmetræning, havde allerede inden revideringen af lovgivningen d. 1. juli 2016 godkendt familier til hjemmetræning efter servicelovens § 32. Efter revideringen af lovgivningen d. 1. juli 2016 har 54 kommuner godkendt familier til hjemmetræning efter servicelovens § 32 a, hvoraf 45 kommuner også havde godkendt familier inden revideringen af lovgivningen. Det vil også sige, at 25 kommuner alene har godkendt familier før revideringen, og ni kommuner alene har godkendt efter revideringen af lovgivningen.

Undersøgelsen giver ikke mulighed for præcist at angive antallet af kommuner, som har familier, der hjemmetræner på besvarestidspunktet i august 2018, da vi ikke ved, hvor mange familier, der er stoppet med at hjemmetræne.

Antallet af familier

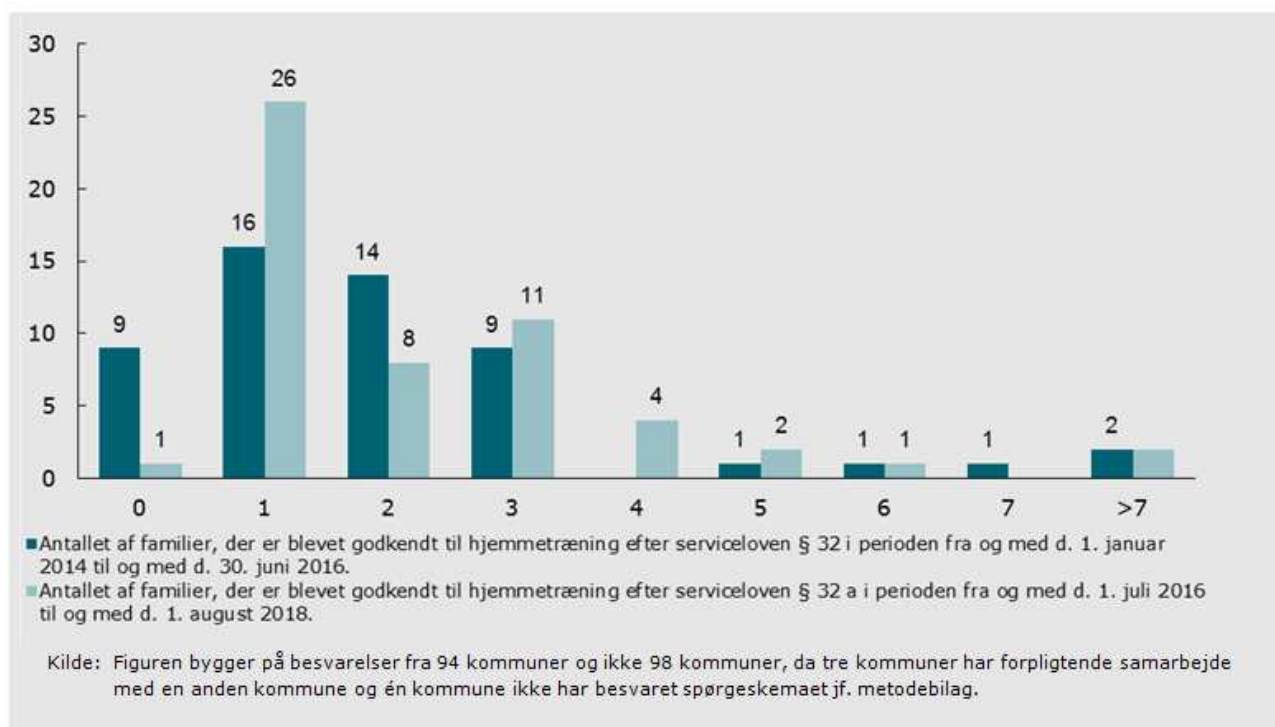
149 familier er blevet godkendt efter revideringen af lovgivningen – det vil sige i perioden den 1. juli 2016 til den 1. august 2018. Der ses ikke nogen markant stigning i antallet, idet 147 familier blev godkendt i perioden den 1. januar 2014 til den 29. juni 2016.

Ser vi på antallet af godkendte familier fordelt på kommunerne, er der samlet set både før og efter lovændringen flest kommuner, som har godkendt en til tre familier til hjemmetræning i de angivne perioder, *se figur 2.1*. Blandt de kommuner, der har godkendt et større antal familier i de to perioder, er Kø-

⁴ Spørgeskemaet er besvaret af 94 kommuner og ikke 98 kommuner, da tre kommuner har forpligtende samarbejde med en anden kommune og én kommune ikke har besvaret spørgeskemaet jf. metodebilag.

benhavns Kommune og Aarhus Kommune. Københavns Kommune godkendte 17 familier i perioden før revideringen og 28 familier efter lovændringen, mens Aarhus Kommune godkendte 20 før og 16 efter revideringen.

FIGUR 2.1 ANTALLET AF FAMILIER, SOM ER BLEVET GODKENDT TIL HJEMMETRÆNING, FORDELT PÅ KOMMUNER – FØR OG EFTER REVIDERINGEN AF LOVGIVNINGEN D. 1. JULI 2016

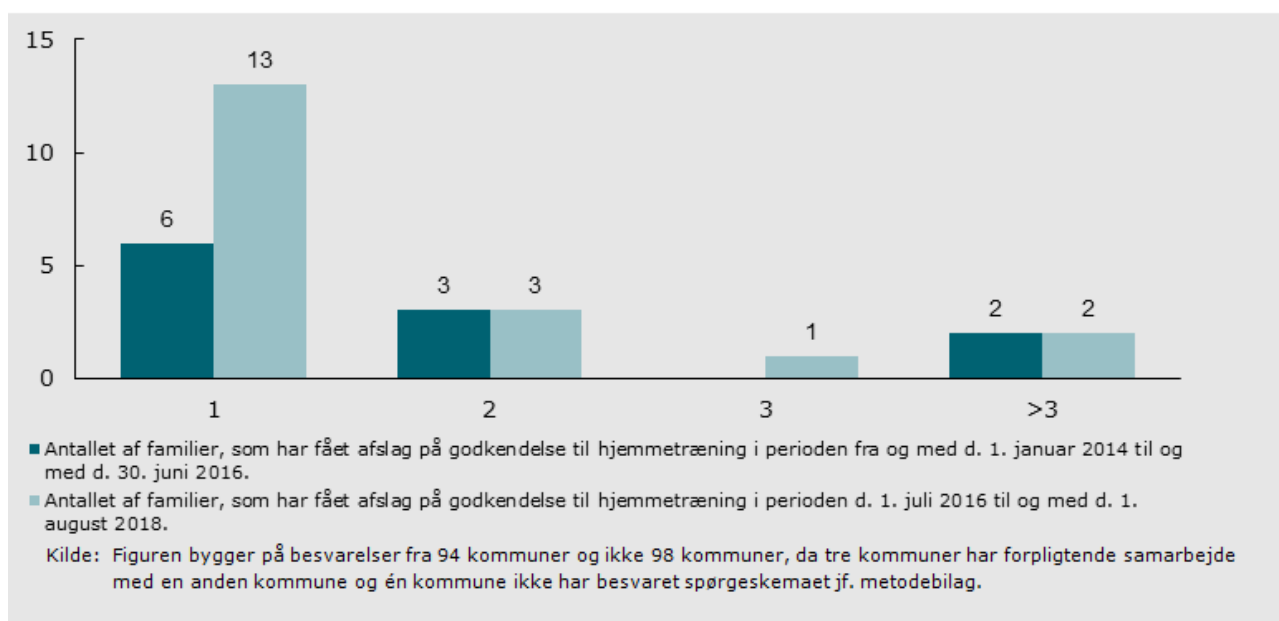
Ser vi på udviklingen i antallet af familier, som er blevet godkendt i perioderne 1. januar 2014 til 29. juni 2016, og 1. juli 2016 til 1. august 2018, i de enkelte kommuner, er antallet i nogle kommuner faldet og i andre kommuner steget. Så igen ses der ikke nogen markant ændring i antallet af godkendte familier ved revideringen af lovgivningen.

Antal afslag

Kommunen kan afslå en ansøgning om hjemmetræning, hvis kravene til en godkendelse ikke er opfyldt (se infoboks om betingelserne for godkendelse i kapitel 4 om ansøgnings- og godkendelsesprocessen). Kommunen kan ikke afslå at støtte hjemmetræning med den begrundelse, at de ikke ønsker at støtte hjemmetræning generelt, eller at de har et andet tilbud, som dækker barnets eller den unges behov. Afslaget kan heller ikke begrundes med, at kommunen ikke ønsker at anvende de valgte træningsmetoder i den kommunale træningsindsats.

Det er et mindre antal kommuner, som har givet afslag på godkendelse til hjemmetræning. 11 kommuner ud af 94 havde før revideringen af lovgivningen d. 1. juli 2016 givet afslag på dette, mens 19 kommuner har givet afslag efter revideringen. Blandt de kommuner, som har givet afslag, har de fleste givet 1-2 afslag. Det er kun Københavns Kommune⁵ og Aarhus Kommune, som har givet mere end tre afslag, se figur 2.2.

FIGUR 2.2 ANTALLET AF FAMILIER, SOM HAR FÅET AFSLAG PÅ GODKENDELSE AF HJEMMETRÆNING – FØR OG EFTER REVIDERINGEN AF LOVGIVNINGEN D. 1. JULI 2016

STYRKERNE VED HJEMMETRÆNINGSORDNINGEN

I interview med kommuner og forældre fremgår de primære styrker ved hjemmetræningsordningen at være muligheden for at tilrettelægge et individuelt og intensivt program, der bygger på forældrenes tilstedeværelse, engagement og tætte relation til barnet. Dertil kommer en styrkelse af forældrekompetencen, som giver mulighed for at leve et mere normalt familieliv, og en oplevelse hos forældrene af at kunne gøre en forskel for deres barn. Det helt centrale ved hjemmetræningsordningen beskriver en forælder sådan:

⁵ Hertil bemærkes, at flere afslag ifølge uddybende bemærkninger fra Københavns Kommune er udtryk for, at sagen er blevet afsluttet i samarbejde med forældre grundet barnet er blevet 18 år, at familien er flyttet ud af kommunen, eller at familien af andre grunde selv har ønsket af stoppe.

"Hjemmetræning er, at man elsker sit barn og kombinerer det med den professionelle ramme." (Interview med forælder)

Individuelt og intensivt program

Flere forældre beskriver, at ordningen giver dem mulighed for at tilrettelægge og udføre et program, der er specifikt tilrettet barnet og kan justeres løbende efter barnets behov og udfordringer:

"En styrke er træningsintensiteten, og at det kan tilrettelægges, når barnet er motiveret"

"En styrke er træningsintensiteten, og at det kan tilrettelægges, når barnet er motiveret for det, og har overskud og engagement i det. Fremfor et besøg hos fysioterapeut fra kl. 14-15. Og så alsidigheden, at man med hjemmetræning kan tilbyde flere ting på en gang, end hvis man skal gå til for eksempel fysioterapeutisk træning eller ergoterapeutisk træning." (Interview med forælder)

Når forældrene får redskaberne til at hjælpe deres eget barn betyder det, at barnet får den nødvendige støtte hele døgnet, og ikke kun i dagtimerne. En forælder beskriver, at barnet reagerer mest om morgenen og aftenen, mens dagtimerne, hvor barnet tidligere var i institution, var nemmere. Da familien begyndte hjemmetræning fik forældrene redskaberne til at hjælpe barnet, og dermed redskaberne til at arbejde med de problematikker, som viser sig i de svære ydertimer.

En kommune beskriver ligeledes en oplevelse af, at hjemmetræning giver mulighed for et særlig intensivt program:

"Det er forskellen på at træningen er specifikt tilrettelagt eller tilrettelagt ud fra en gruppe"

"Det er svært handicappede børn, der hjemmetræner, og et § 32-tilbud ville slet ikke være så intensivt og massivt. Dermed ikke sagt, at børnene ikke laver andet end at hjemmetræne, men den træning, de får, er helt specifikt lavet til den problemstilling, de har. Det er forskellen på at træningen er specifikt tilrettelagt eller tilrettelagt ud fra en gruppe." (Interview med Syddjurs Kommune)

Den tætte relation og forældrenes engagement

Flere forældre beskriver desuden, at netop den tætte relation mellem forælder og barn og forældrenes engagement giver muligheder for at nå et funktionsniveau, der ikke var muligt at opnå i andre sammenhænge:

"..forældre, der gør deres yderste for deres børn"

"Der er også den kærlighed, man har til sit barn, gør også bare, at man bliver ved. Der er en kamp på barnets vegne, som er svær at mobilisere hos en fagperson, de gør deres yderste, men det er noget andet, når det er forældre, der gør deres yderste for deres børn." (Interview med forælder)

Flere forældre beskriver, hvordan ordningen giver forældrene mulighed for selv at få indflydelse på den indsats, barnet modtager, og dermed også på det funktionsniveau, barnet kan opnå:

„man selv sætter ambitionsniveauet.“

*”Jeg tænker, at en af de største styrker er, at man selv sætter ambitionsniveauet. For noget af det, der udspringer af ønsket om at hjemmetræne, det er også, at man ikke nødvendigvis synes, at de traditionelle tilbud har et ambitionsniveau, der svarer til det, man selv vil have til ens barn.”
(Interview med forælder)*

En kommune beskriver ligeledes, at kombinationen af et meget intensivt træningsforløb, muligheden for at tilrettelægge træningen til det enkelte barns behov og potentiale samt forældrenes dedikation til træningen, skaber resultaterne:

”Størstedelen af de børn, vi har herude, er børn, som ikke vil kunne have rykket sig på samme niveau, som de har gjort ved at gå hjemme og have den træning, de nu har valgt at træne ud fra.” (Interview med Syddjurs Kommune)

At kunne gøre en forskel

Når forældrene får redskaberne til at hjælpe deres egne børn, betyder det, at forældrene får følelsen af aktivt at kunne gøre noget for barnet, og det giver tilfredshed:

„føler, at vi kan gøre en forskel for vores barn“

”En anden fordel er, at vi som forældre føler, at vi kan gøre en forskel for vores barn. Det er en vigtig drivkraft.” (Interview med forælder)

At ordningen giver forældrene en mulighed for at kunne gøre en forskel taler medarbejdere i flere kommuner om:

*”Det er også en styrke i forhold til, at forældrene kan være sammen med deres barn. At det er dem, der har kontrollen, fordi det netop er en sorg for mange forældre, at de står med et barn, der har en funktionsnedsættelse. Så det, at de har kontrollen og kan træne aktivt med barnet og faktisk se, at barnet udvikler sig, er en kæmpe styrke ved ordningen”
(Interview med Guldborgsund Kommune)*

En kommune siger desuden, at hjemmetræning kan give forældrene en meningsfuld måde at være sammen med deres børn på:

”Forældrene oplever, at de kan gøre en forskel for deres børn, og det kan give forældrene en meningsfuld måde at være sammen med deres børn på. Lige mens de træner, ved forældrene, hvad de skal, for ellers kan det være svært

at vide, hvad de skal stille op med relationen. Men lige dér giver det mening, og det giver håb.” (Interview med Københavns Kommune)

At leve et mere normalt liv

Det er en udfordring at have et barn med et handicap. Hjemmetræningsordningen giver forældrene redskaberne til selv at hjælpe deres børn – og dermed til at leve et så normalt liv som muligt. Et liv, hvor de har muligheden for selv at afhjælpe de vanskeligheder, der opstår i ganske almindelige hverdagsituationer. Flere forældre beskriver, hvordan træningen giver dem mulighed for og sikkerheden til at deltage i aktiviteter, sociale begivenheder og ferier, fordi de føler sig i stand til at hjælpe deres barn, hvis der opstår vanskelige situationer:

“..mulighed for at leve så normalt et familieliv som muligt”

“Det vigtigste er, at vi har mulighed for med denne ordningen at leve så normalt et familieliv som muligt.” (Interview med forælder)

KAPITEL 3

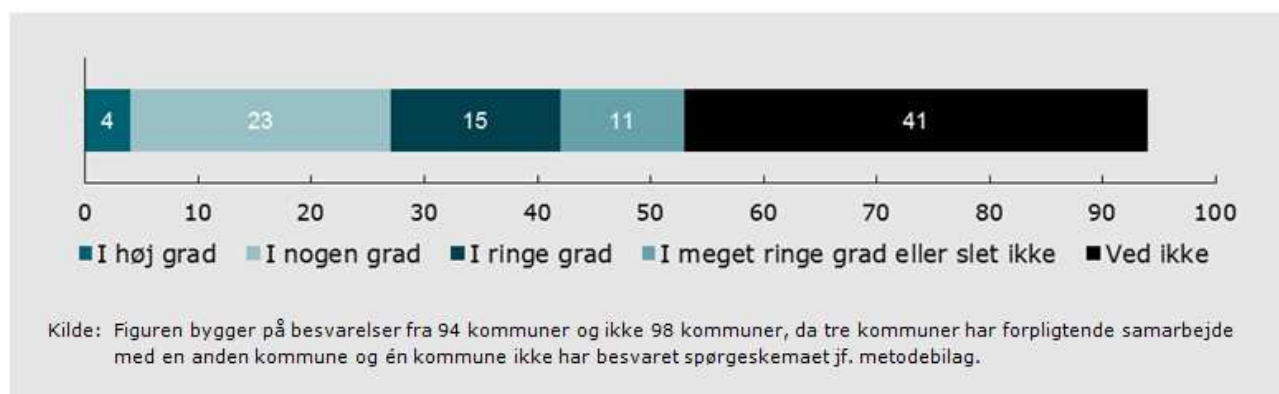
Betydningen af lovændringen

**BEGRÆNSET
BETYDNING FOR
KENDSKAB**

BETYDNING FOR KOMMUNERNES KENDSKAB

Mange kommuner (41) ved ikke, om lovændringen har haft betydning for relevante medarbejderes kendskab til ordningen, mens de resterende kommuner deler sig ligeligt mellem at mene, at lovændringen har (27) eller ikke har (26) haft betydning for deres kendskab, se figur 3.1.

FIGUR 3.1 KOMMUNERNES OPLEVELSE AF, AT LOVÆNDRINGEN SAMLET SET HAR ØGET RELEVANTE MEDARBEJDERES KENDSKAB TIL ORDNINGEN

Det skal bemærkes, at svaret 'ved ikke' er særligt udbredt blandt de kommuner, som ikke har godkendt forældre til hjemmetræning eller alene har godkendt forældre enten før eller efter revideringen af lovgivningen.

En kommune, som i ringe grad oplever, at lovændringen har øget kendskabet til ordningen, skriver i de uddybende kommentarer:

"Det er mere vores eget arbejde med at finde ud af, hvordan vi vil gøre det i kommunen, end det er selve lovgivningen, som har gjort en forskel. Vi er derigennem blevet mere skarpe på, hvordan vi tolker og arbejder med lovgivningen."
(Kommentar i spørgeskema)

Omvendt oplever en sagsbehandler fra Holbæk Kommune, at hjemmetræningsordningen fremstår tydeligere som et tilbud ved, at den har fået sin egen paragraf. Det har ifølge denne medarbejder tydeliggjort opgavedelingen mellem indsatsen for børn under § 32 og hjemmetræning i henhold til § 32 a, og derved gjort kommunen mere opmærksom på ordningen.

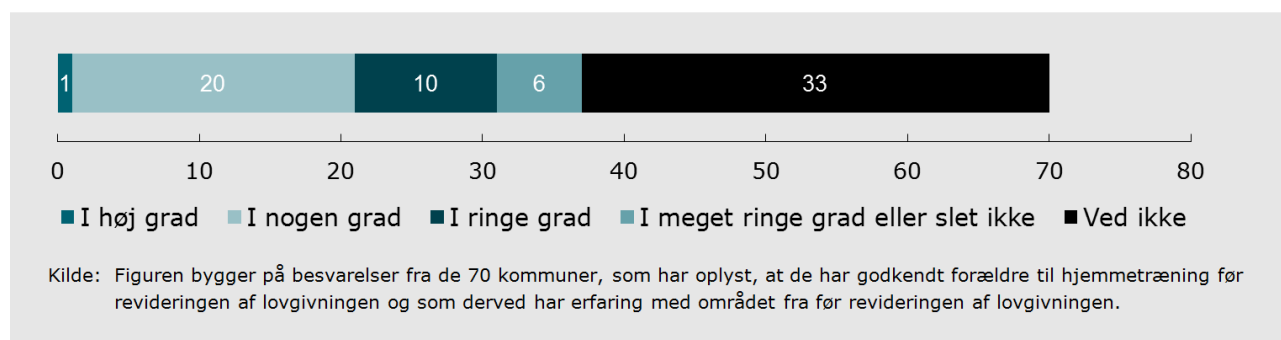
BEGRÆNSET GENEREL BETYDNING

BETYDNING FOR KOMMUNERNES ARBEJDE

Mange kommuner ved ikke, om lovændringen har haft betydning for deres arbejde med hjemmetræningsordningen. 33 ud af de 70 kommuner, som har godkendt hjemmetræning før revideringen af lovgivningen i 2016, svarer 'ved ikke'. Nogle kommuner pointerer i de uddybende bemærkninger, at de ikke har tilstrækkelig erfaring til at kunne svare på spørgsmålene grundet få godkendelser af hjemmetræning.

Blandt de kommuner, som oplever, at lovændringen har haft en betydning, er kommunerne delt mellem nogle, som oplever arbejdet er blevet nemmere (21), og nogen, som oplever at det er blevet ringere (16), se figur 3.2.

FIGUR 3.2 KOMMUNERNES OPLEVELSE AF, AT LOVÆNDRINGEN SAMLET SET HAR GJORT RELEVANTE MEDARBEJDERES ARBEJDE MED ORDNINGEN NEMMERE

En kommune, som oplever, at lovændringen i nogen grad har gjort det nemmere at arbejde med ordningen, har følgende kommentar: *"Uklarheder er blevet minimeret, og det er lettere at afgøre en ansøgning."* (Kommentar i spørgeskema). En leder fra Odense Kommune fortæller i interviewet, at lovændringen og særligt vejledningen til lovgivningen har krævet, at de blev klarere på deres ramme og vejledning:

"Den nye lovgivning har gjort, at vi blev nødt til at blive endnu skarpere .."

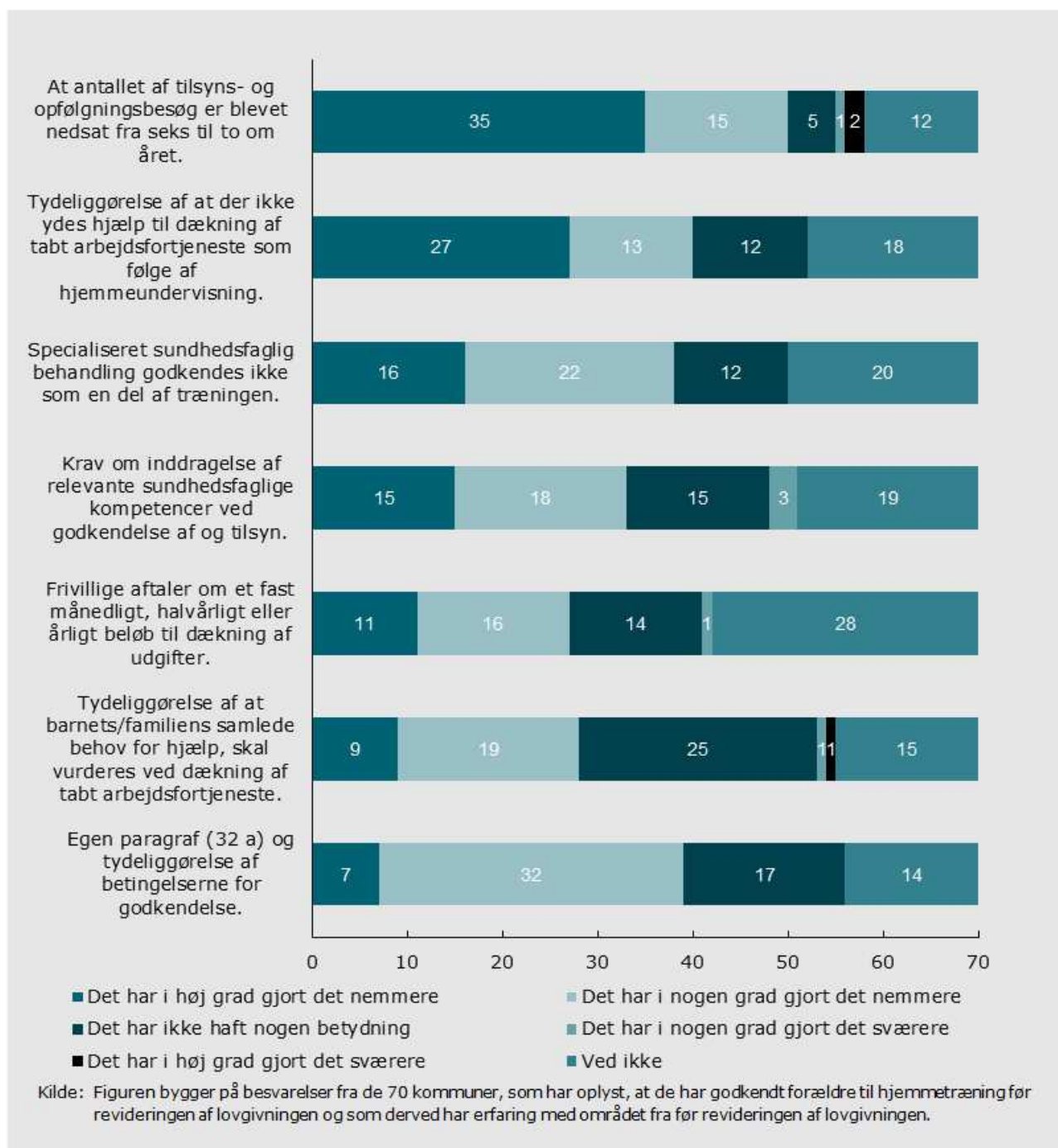
"Den nye lovgivning har gjort, at vi blev nødt til at blive endnu skarpere på, hvad for en ramme og vejledning, vi gerne vil have. Så vi er blevet skarpere på, hvem der skal ind over på hvilke tidspunkter og hvorfor. Men det er måske mere, fordi der er kommet nogle skarpere udmeldinger i vejledningen." (Interview med Odense Kommune)

I spørgeskemaet har vi også spurgt til, om kommunerne helt eller delvist har tilbagekaldt godkendelser som følge af revideringen af lovgivningen. Af besvarelserne fremgår det, at det er der ingen kommuner, som har.

Betydningen af de enkelte ændringer for arbejdet

Generelt er der en del kommuner, som enten ikke ved, om lovændringen har haft nogen betydning, eller som ikke oplever, at den har haft nogen betydning for kommunens arbejde. Blandt dem, som oplever, at den har haft en betydning, er de næsten alle positive med hensyn til de enkelte dele af lovændringen. Særligt nedsættelse af tilsyns- og opfølgingsbesøg samt tydeliggørelse af tabt arbejdsfortjeneste ved hjemmeundervisning oplever flere kommuner i høj grad har gjort deres arbejde nemmere, *se figur 3.3*.

Figur 3.3 BETYDNINGEN AF DE ENKELTE DELE AF LOVÆNDRINGEN FOR KOMMUNERNES ARBEJDE MED ORDNINGEN

At nogle dele af ændringen ikke har haft betydning i flere kommuner kan skyldes, at praksis allerede var indført inden lovændringen. Dette gør sig for eksempel gældende for kravet om inddragelse af relevante sundhedsfaglige kompetencer, hvor flere af de interviewede kommuner fortæller, at de i forvejen har inddraget sundhedsfagligt personale og derfor ikke har oplevet en betydning af lovændringen. For eksempel for-

BEGRÆNSET BETYDNING FOR SAMARBEJDE MED FORÆLDRE

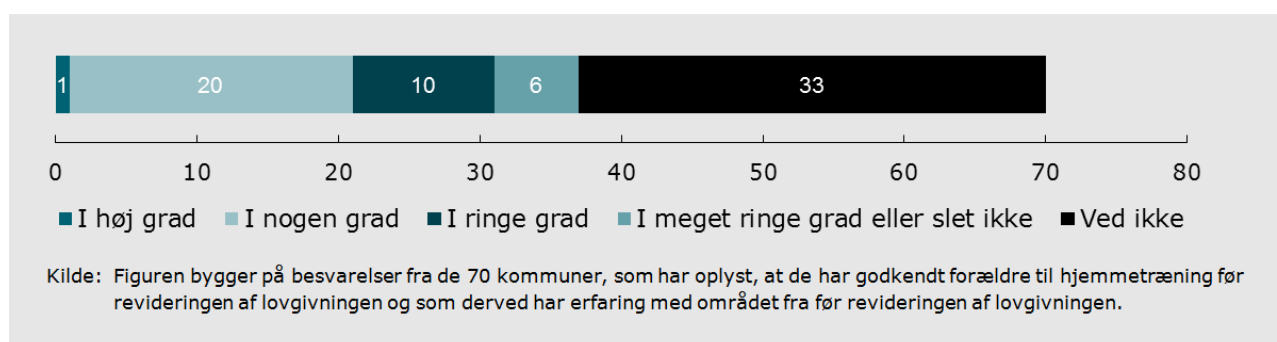
tæller en leder fra Odense Kommune, at inddragelse af sundhedsfagligt personale ikke har været skelsættende for deres kommune, idet inddragelse af sundhedsfagligt personale også før lovændringen var en fast procedure i de hjemmetrænings-sager, hvor det blev vurderet at være relevant. I Københavns Kommune, som ligeledes inddrog sundhedsfaglige kompetencer før, der kom krav herom, har kravet dog ændret på deres brug af fagpersoner. Tidligere gjorde de ofte brug af en psykolog ved tilsynet, når barnet blev større – også i sager med fysisk træning. Nu bruger Københavns Kommune en fysioterapeut eller ergoterapeut og i mindre grad psykologer, som de så i stedet har mulighed for at inddrage i en faglig sparring efter tilsynet.

BETYDNING FOR KOMMUNERNES SAMARBEJDE MED FORÆLDRENE

Mange kommuner ved ikke, om lovændringen har haft betydning for deres samarbejde med forældrene. 33 ud af de 70 kommuner, som har godkendt hjemmetræning før revideringen af lovgivningen i 2016, svarer 'ved ikke'. Igen spiller det ind, at nogle kommuner ikke oplever at have tilstrækkelig erfaring til at kunne svare på spørgsmålene på grund af få godkendelser af hjemmetræning.

Blandt de kommuner, som oplever, at lovændringen har haft en betydning, er der lidt flere kommuner, som oplever, at samarbejdet er blevet dårligere (24), end der er kommuner, som oplever samarbejdet er blevet bedre (14), se figur 3.4.

FIGUR 3.4 KOMMUNERNES OPLEVELSE AF, AT LOVÆNDRINGEN SAMLET SET HAR FORBEDRET SAMARBEJDET MED FORÆLDRENE

Om kommunens oplevelse af betydningen af lovændringen samlet set for samarbejdet med forældrene, fortæller en sundhedsfaglig medarbejder:

"Jeg tænker også, at vi efter revideringen er kommet tættere på, og ofte kigger på en forventningsafstemning, så for-

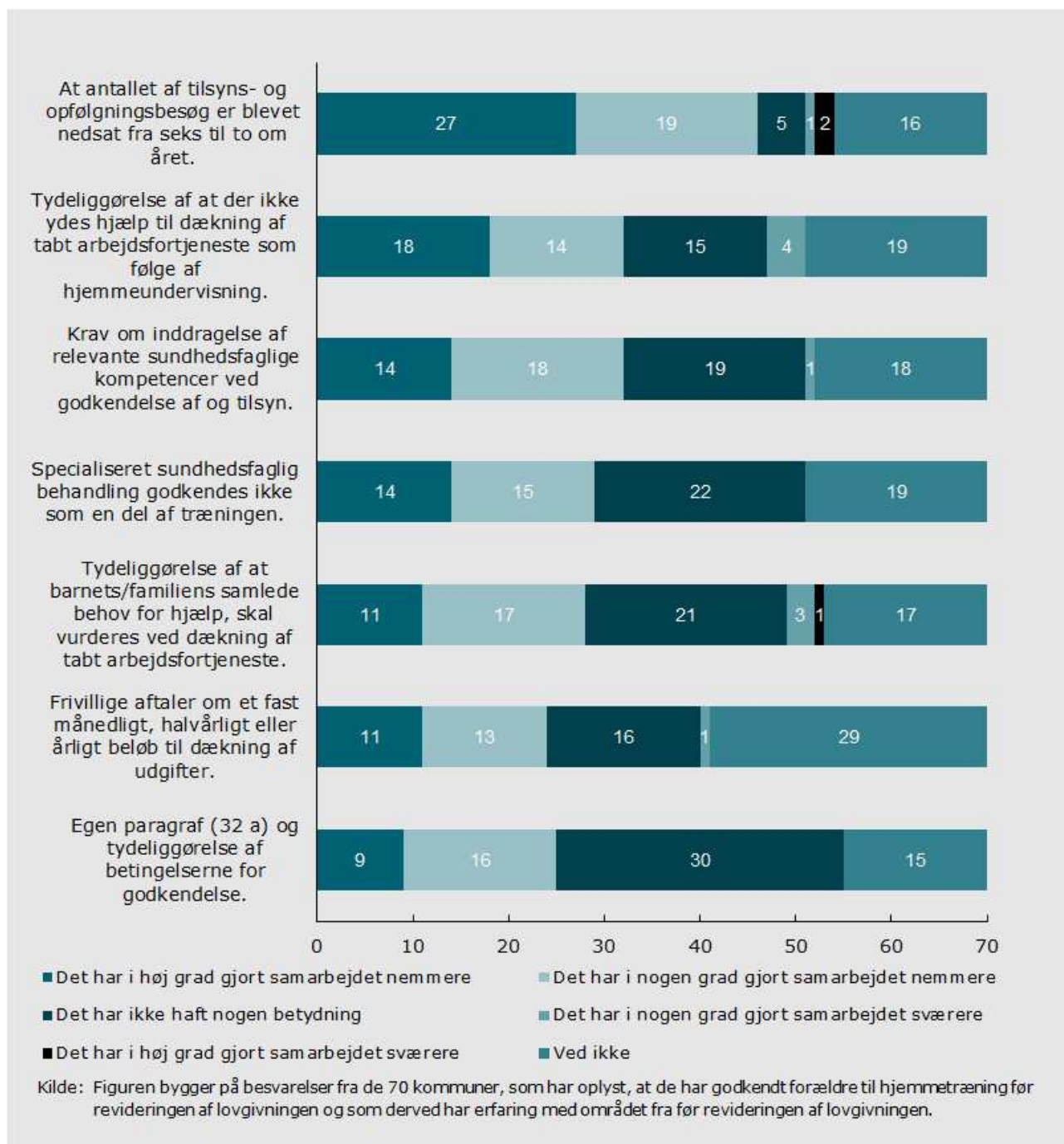
ældrene godt ved, hvad der forventes af dem, og hvilken arbejdsopgave, der pålægges dem. Det gjorde vi også før, men det er blevet meget tydeligere og mere formaliseret." (Interview med Odense Kommune)

Blandt de kommuner, som oplever, at lovændringen samlet set forværrer samarbejdet, begrundes nogle af disse med konkrete udfordringer, som beskrives i næste afsnit.

Betydningen af de enkelte ændringer for samarbejdet

Generelt er der en del kommuner, som enten ikke ved, om lovændringer har haft nogen betydning, eller som ikke oplever, at de har haft nogen betydning for kommunens samarbejde med forældrene. Blandt dem, som oplever, at de har haft en betydning, er de næsten alle positive. Særligt nedsættelse af tilsyns- og opfølgingsbesøg oplever flere kommuner (46) har gjort deres samarbejde med forældrene bedre, se figur 3.5

Figur 3.5 BETYDNINGEN AF DE ENKELTE LOVÆNDRINGER FOR KOMMUNERNES SAMARBEJDE MED FORÆLDRE

Nedsættelse af antal tilsyns- og opfølgingsbesøg

Mange kommuner oplever, at lovkravet om to tilsynsbesøg har gjort samarbejdet med forældrene nemmere. En grund hertil er, at barnet når at rykke sig mere mellem besøgene, og der derfor er mere at tale om, når kommunen kommer på besøg. Dette beskriver blandt andet Odense Kommune. At nogle kommuner ikke oplever, det har gjort en forskel, kan som i

Syddjurs Kommune skyldes, at kommunen har fastholdt flere opfølgingsbesøg, da de har gode erfaringer med denne praksis (læs mere herom i kapitel 8 om tilsyn).

Tydeliggørelsen af lovkrav

Med lovændringen er nogle lovkrav blevet klarere for både kommuner og forældre, og denne klarhed har gjort samarbejdet nemmere ifølge nogle kommuner. For eksempel er fastsættelse af, at specialiserede sundhedsfaglige træningsmetoder ikke kan indgå i hjemmetræningen med lovændringen blevet klart for både kommunen og forældrene. I Holbæk Kommune beskriver en sagsbehandler, at det derfor ikke længere er relevant at diskutere med forældrene. I Syddjurs Kommune beskriver de, at denne tydeliggørelse har gjort en forskel for dem, da de nu kan fremhæve den del af lovgivningen for forældre, der har stillet spørgsmålstegn ved det. Andre kommuner har lignende oplevelser.

Tydeliggørelsen af udregningen af tabt arbejdsfortjeneste ved hjemmeundervisning har for flere kommuner forbedret samarbejdet. For eksempel beskriver en leder i Odense Kommune, at denne tydeliggørelse har givet anledning til et bedre samarbejde med forældrene, da det gode samarbejde mellem forældre og kommune tidligere var udfordret af, at der var stor plads til fortolkning af lovgivningen fra begge parter. Tydeliggørelse af lovgivningen har betydet, at der opstår færre situationer med stor uenighed.

Modsat oplever nogle kommuner ikke, at tydeliggørelsen af udregningen af tabt arbejdsfortjeneste ved hjemmeundervisning, har gjort samarbejdet bedre. En kommune begrundede denne oplevelse med følgende uddybende bemærkning:

“Den klarhed, som bestemmelsen i § 32 a, stk. 5, kunne have bidraget med (at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning), er undermineret af Ankestyrelsens principafgørelse 95-17, hvorefter et hjemmetrænnet barn nu kan hjemmeundervises om aftenen (hvor andre børn har lege- og familietid)” (Kommentar i spørgeskema)

Frivillige aftaler om dækning af udgifter

I interviewene beskriver flere kommuner, at de anvender aftaler om udbetaling af faste beløb til dækning af udgifter, og nogle kommuner har gjort brug af det i længere tid. I hvilke tilfælde kommunerne vælger at indgå frivillige aftaler afhænger af omfanget af udgifter, og om der i hjemmetræningen primært vil være løbende udgifter eller enkeltudgifter.

En sagsbehandler fortæller om gode erfaringer med frivillige aconto-ordninger for de forældre, som de oplever, har styr på økonomien:

“..jeg oplever faktisk, at de har styr på det, og styr på dokumentationen.”

“De fleste vælger at få penge forud og afregne bagefter. Jeg synes, at det fungerer fint, selvom jeg i den ene sag sender 23.000 ud om måneden. Det er mange penge, men det er dækning til alt, der ikke er hjælper. Det er til supervisor, redskaber, materialer osv. Men det er også en afvejning af, hvor meget de har styr på det. Fordi med en, der ikke fremsender de ting, der skal være, dokumentation, og alt sådan noget, der kan vi godt blive sådan lidt. Men det oplever jeg heller ikke, jeg oplever faktisk, at de har styr på det, og styr på dokumentationen.” (Interview med Holbæk Kommune)

Modsat oplever en kommune, at muligheden for frivillige aftaler i høj grad har gjort samarbejdet sværere:

“Mulighed for frivillige aftaler om fast månedligt eller halv/helårligt beløb til dækning af udgifter bliver af nogle forældre opfattet som en ret. Muligheden kolliderer med regler for dokumentation for udgifter i kommunen.” (Kommentar i spørgeskema)

ØNSKER OM YDERLIGERE PRÆCISERING

Nogle kommuner efterspørger en endnu tydeligere lovgivning. I et interview med Københavns Kommune fortæller en medarbejder, at de fortsat savner mere klarhed i beskrivelsen af dokumenterbare metoder, afgrænsning af målgruppen og fastsættelse af nødvendige udgifter:

“Alt er muligt, og det skaber konflikter mellem borgerne og os.”

“Helt generelt om lovgivningen, jo mere tydelig og klarere den bliver, jo gladere bliver vi. Fordi det er den største udfordring, at den er så bredt formuleret i forhold til målgruppen, metode, økonomien. Alt er muligt, og det skaber konflikter mellem borgerne og os.” (Interview med Københavns Kommune)

En leder fra Odense Kommune beskriver ligeledes udfordringer med at afklare målgruppen for § 32, men oplever samtidigt, at lovgivningen derfra har gjort det nemmere: *“Når først vi er sikre på målgruppen, så vil jeg sige, at den nye lovgivning giver ret klare rammer” (Interview med Odense Kommune).* Lovgivningen betyder ifølge lederen i praksis, at kommunen skal godkende næsten alt, hvis metodeudbyderen har skrevet det ind i træningsplanen. Kommunen oplever, at eneste afgrænsning af nødvendige udgifter er vurderingen af barnets tarv og trivsel samt udgiftsloftet. Denne kommune pointerer, at de er glade for, at de med lovændringer kan læne sig op af

kravet om, at man skal vurdere barnets tarv og trivsel. Samme beskrivelser finder vi hos andre kommuner.

Du kan læse mere herom i kapitel 6, 7 og 8 om henholdsvis godkendelse, dækning af udgifter og tilsyn.

BEGRÆNSET BETYDNING FOR FORÆLDRE

Ikke alle forældre er opmærksomme på, at lovgivningen blev revideret, men flere forældre fortæller, at de er blevet informeret om lovændringen gennem interesseorganisationer og handicapforeninger.

Enkelte forældre fortæller, at de har været glade for tydeliggørelsen af ordningen via egen paragraf, og flere oplever, at kommunen har fået bedre styr på hjemmetræning, men at dette også kan skyldes andre forhold såsom erfaringsopsamling hos kommunen og hos forældrene selv blandt andet i forhold til krav til ansøgninger.

Modsat oplever andre forældre, at den nye paragraf og tydeliggørelsen i lovgivningen ingen forskel har gjort i praksis, og at det fortsat mere handler om, at ordningen bliver mere udbredt og derved mere kendt. Nogen forældre oplever ikke, at kommunen er inde i ordningen eller problematiserer fortsatte uklarheder i lovgivningen. En forælder pointerer, at lovgivningen forsat er vag og for meget op til fortolkning. Denne efterspørger derfor yderligere tydeliggørelse. En anden forælder fortæller, at lovrevisionen ikke har medført de forbedringer, der blev ønsket af familierne og foreningerne. Det var et ønske om en mere ensartet ordning, hvilket ifølge forælderen ikke afspejler sig i praksis. Det er muligt, at det i nogle kommuner har gjort en forskel, *"men det er jo igen, når familierne tager kampen op"*, fortæller en forælder.

Forældres oplevelse af inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer

Flere af de interviewede forældre oplever ikke, at kravet om inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer har haft en direkte betydning. Flere forældre oplever, at sundhedsfagligt personale har været inddraget i samme omfang før og efter ændringen i lovgivningen. Flere beskriver, at de fortsat oplever manglende forståelse for deres træningsprogram, mens andre er positive i forhold til sparring med kommunen herom (læs mere herom i kapitel 6 og 8 om godkendelse og tilsyn).

Forældres oplevelse af tabt arbejdsfortjeneste ved hjemmeundervisning

At det er blevet tydeliggjort, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeun-

FORÆLDRE TIL- FREDSE MED FÆRRE BESØG

dervisning, også når det kombineres med hjemmetræning, har for flere forældre medført en skønsudøvelse af timeantallet fra kommunens side, som forældrene ikke er enige i.

Forældres oplevelse af antal tilsyns- og opfølgingsbesøg

Mange forældre oplever, at det har været godt at reducere antallet af tilsyns- og opfølgingsbesøg. Flere oplevede, at de mange gange om året var voldsomt:

"Det har helt sikkert været en fordel, at man ikke skal mødes og egentlig snakke om det samme to gange - sætte tid af til det, barnet skal helst være der, og der kommer en hel masse." (Interview med forælder)

Der kan være tale om børn, der udvikler sig langsomt, så erkendelsen og ændringen var god, fortæller flere forældre. De oplevede de tidligere opfølgings- og tilsynsbesøg hver tredje måned som tidsspilde, når barnet ikke rykkede sig særlig meget.

Forældres oplevelse af frivillige aftaler om dækning af udgifter

At der nu er mulighed for, at kommunalbestyrelsen og forældre kan indgå frivillige aftaler om et fast månedligt, halvårligt eller årligt beløb til dækning af udgifter, har nogle forældre gode erfaringer med:

"I [min kommune] har de indset, at man skal have et hjemmetræningsbudget og et acontobeløb. [...] Det er jeg så tilfreds med. Det minimerer både min og kommunens administrationsbyrde." (Interview med forælder)

TILFREDSHED MED FRIVILLIGE AFTALER

En anden forælder fortæller:

"Vi får et beløb hver måned. Det er et forholdsvis højt beløb, fordi vi nogle gange har nogle store udlæg. Så skal vi ikke gå og vente på at få det refunderet. Så får vi et fast beløb hver måned, og aflægger regnskab en gang om året. [...] Vi samler selvfølgelig bilag og fakturaer og så videre, og selvfølgelig kan man ikke gå over, man skal holde regnskab med det. Men vi har altid haft penge tilbage, som vi så har betalt tilbage til kommunen, når regnskabsåret er slut." (Interview med forælder)

Nogle forældre beskriver, at de allerede inden revideringen havde en aftale med kommunen om at modtage et fast beløb hver måned.

Flere forældre fortæller om udfordringer med dækningen af udgifter, hvor de enten selv skal lægge ud eller afvente kom-

LOVÆNDRINGEN FORKLARER IKKE AL FORANDRING

munens beslutning om dækning (dette uddybes i afsnittet om udfordringer med udbetaling af dækningen i kapitel 7).

ANDRE GRUNDE TIL FORANDRING

I interview med kommuner og forældre fremgår det, at kommunernes praksis i forbindelse med hjemmetræningsordningen har ændret sig i kraft af andet end lovændringen. Disse andre faktorer har i nogle kommuner haft større betydning end lovændringen. I flere kommuner kan det være svært at adskille betydningen af lovændringen fra betydningen af andre forhold.

Erfaring i praksis

Flere kommuner fortæller, at deres arbejdsgange er blevet mere formaliserede, og at der er mere sparring på tværs af medarbejdere i takt med, at der er kommet flere sager til kommunerne. Andre kommuner beskriver, at de i takt med, at de har haft ordningen i længere tid, har fået mere erfaring med den.

Nogen forældre oplever, at kommunen har ændret holdning til ordningen som følge af, at de har fået flere sager og mere erfaring.

Organisationsændringer og kommunale tiltag

Flere kommuner og forældre beskriver, at organisationsændringer og nye tiltag i nogle kommuner har været medvirkende til et større fokus på hjemmetræning. Flere kommuner fortæller desuden om, at de har udviklet egne redskaber og retningslinjer eller implementeret dem fra Socialstyrelsens håndbog, og dette har haft positiv betydning for deres praksis. Nogle kommuner og forældre fortæller desuden om, at kommunen har lavet forskellige arrangementer, hvor kommunen har inddraget forældrenes erfaringer og holdninger i overvejelser om kommunens praksis, eller hvor kommunen på anden måde er gået i dialog med forældrene.

Økonomiske stramninger

Kommunens økonomiske situation og prioriteringer har ifølge en anden forælder haft en negativ udvikling for hjemmetræningsordningen:

”Jeg har følt, at der er sket et skift. Før var kommunen et serviceorgan, hvor man blev mødt af forståelse og vejledning. Man blev mødt som borger med en service. Jeg kan mærke, at de økonomiske stramninger gør, at det i dag er sådan, at man skal kæmpe sig til noget, som man har ret til. Det gælder også hjemmetræning. Det er gået fra, at det var et tilbud og en omsorg for, at livet er lidt mere kompliceret, når man har et handicappet barn.” (Interview med forælder)

Forælderen beskriver videre, at det føles som en konstant kamp og frygt for, hvordan livet skal hænge sammen med et barn med et handicap, når lovgivningen ændres og fortolkes på ny, hvilket for forælderen medfører en stor usikkerhed.

KAPITEL 4

Samarbejdet mellem kommuner og forældre

Samarbejdet mellem kommunen og forældrene er centralt for hjemmetræningsordningen.

”EN GOD DIALOG SKABER RAMMERNE”

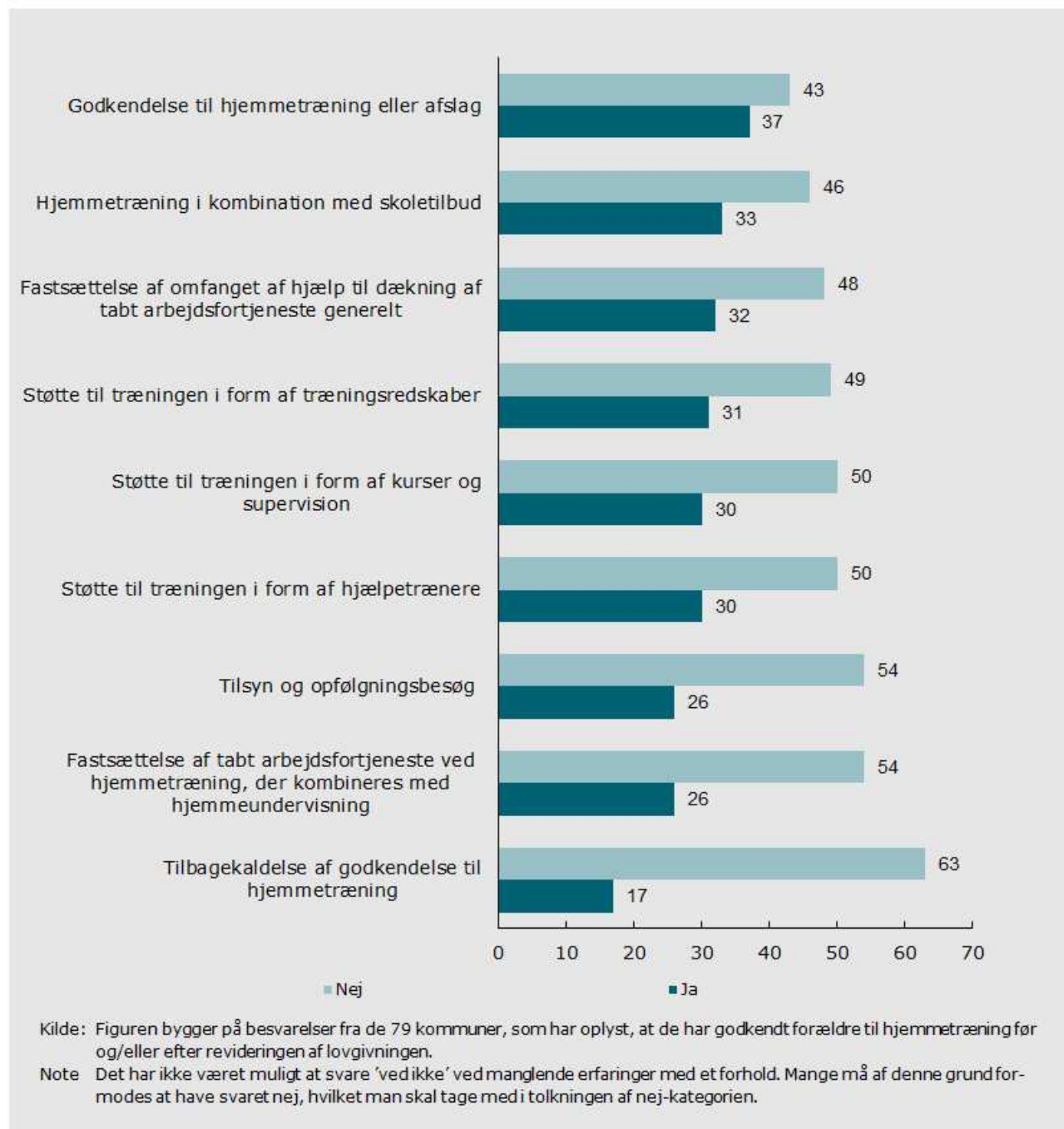
”En god dialog skaber rammerne for et partnerskab med forældrene og en fælles forståelse af barnets eller den unges ressourcer, udfordringer og støttebehov. Inddragelse af forældrene fra starten gør samtidig forældrene til aktive medspillere. Det kan danne et godt fundament for samarbejde og kommunikation om indsatsen mellem forældre og kommune.” (Håndbog om hjemmetræning, Socialstyrelsen 2018)

MANGE KOMMUNER OPLEVER UDFORDRINGER

NÆSTEN ALLE OPLEVER UDFORDRINGER

Næsten alle kommuner har oplevet udfordringer i samarbejdet i forbindelse med minimum et af de nævnte forhold, og de fleste kommuner har oplevet udfordringer i forbindelse med flere forhold. Mange kommuner oplever udfordringer med godkendelsen til hjemmetræning (37), dækning af udgifter til hjemmetræningen (mellem 30 og 32) og tilsyn og opfølgingsbesøg (26), se figur 4.1.

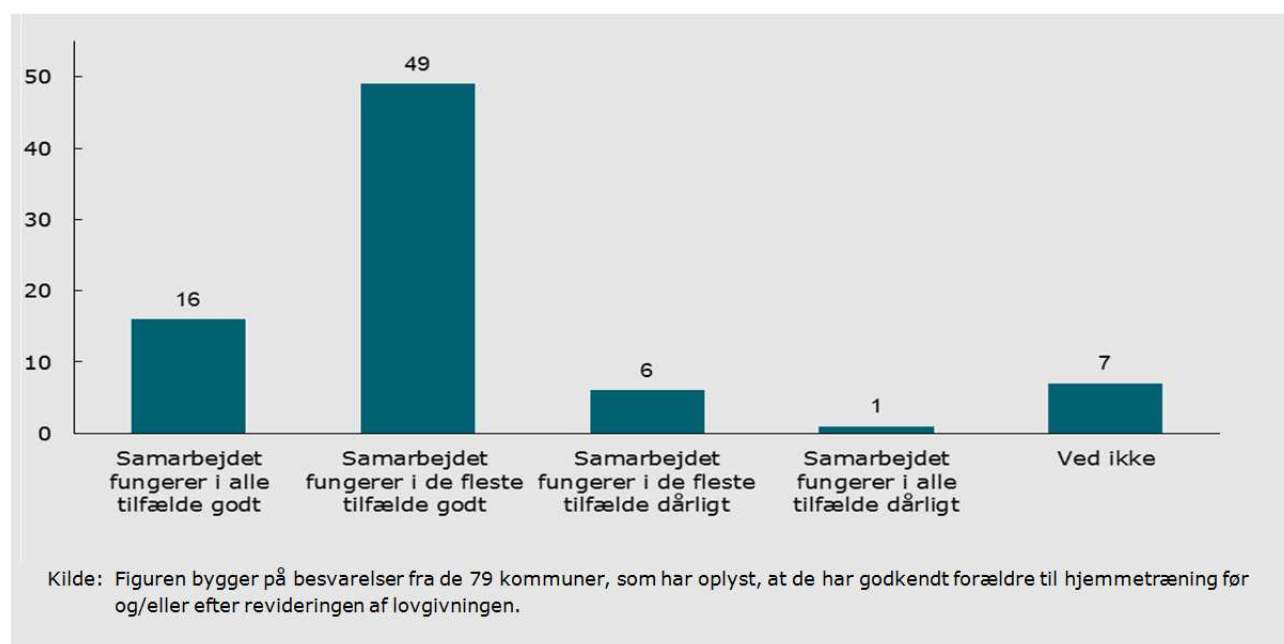
FIGUR 4.1 SAGSBEHANDLERNES OPLEVELSE AF UDFORDRINGER I SAMARBEJDET MED FORÆLDRE EMNEOPDELT

SAMARBEJDET ER OFTE GODT

Til trods for, at så mange kommuner oplever udfordringer i samarbejdet, oplever sagsbehandlerne i størstedelen (49) af de 79 kommuner, at samarbejdet med forældrene i forbindelse med hjemmetræning samlet set i de fleste tilfælde fungerer godt, se figur 4.2.

FIGUR 4.2 SAGSBEHANDLERNE PÅ OMRÅDETS OPLEVELSE AF SAMARBEJDET MED FORÆLDRENE, SOM HJEMMETRÆNER DERES BARN

Den ene kommune, som oplever, at samarbejdet i alle tilfælde er dårligt, har alene godkendt én familie. De 16 kommuner, som oplever samarbejdet som godt i alle tilfælde, har givet 1-4 godkendelser i perioden januar 2014 til og med august 2018.

ET UDFORDRET SAMARBEJDE

Samarbejdet mellem kommuner og forældre i forbindelse med hjemmetræning er grundlæggende udfordret af, at der er meget på spil for forældre, som gerne vil hjemmetræne. Samtidig er de afhængige af kommunens godkendelse af hjemmetræningen og bevilling af dækning af udgifter i forbindelse med hjemmetræningen. En kommune beskriver det sådan:

“Der er meget på spil for dem – og dette mærkes i samarbejdet.”

“Vi oplever generelt, at vores samarbejde med forældre til børn, der hjemmetrænes, er meget skrøbeligt. Vi oplever, at hjemmetræning er et stort ansvar at have for forældrene. Dette ansvar gør dem engagerede, men føles også som et stort ansvar for dem. At de så er afhængige af, at alt deres arbejde skal godkendes og bevilges af kommunen – og at det nogle gange underlægges kommunens serviceniveau og samarbejde på tværs af forvaltninger – gør forældrene mere offensive i deres tilgang til kommunen. Der er meget på spil for dem – og dette mærkes i samarbejdet.” (Kommentar i spørgeskema)

For næsten alle de forældre, som vi har interviewet, fylder det meget, at deres families livssituation afhænger af, hvad kom-

munen vil godkende i forbindelse med hjemmetræningen. En forælder beskriver det således:

“En udfordring og stressfaktor ved at hjemmetræne er interaktionen med kommunen.”

“En udfordring og stressfaktor ved at hjemmetræne er interaktionen med kommunen. Det, at man risikerer og frygter, at kommunen tager de ting, som får ens liv til at hænge sammen, fra én. Vores liv er på mange måder blevet påvirket negativt på grund af det her [at få et barn med vidtgående funktionsnedsættelse], men vi har fundet en løsning, som har fået det til at fungere [...] Det er frygten for, om hjemmetræningen kan fortsætte, kombineret med betydningen af det for ens liv, hvis det ikke kan lade sig gøre.”
(Interview med forælder)

CENTRALE FORHOLD I SAMARBEJDET

I kapitlerne om godkendelse, dækning af udgifter og tilsynet beskrives gode og dårlige oplevelser med samarbejdet i forbindelse med hjemmetræning (læs mere i kapitel 6, 7 og 8). På tværs af disse beskrivelser fremgår det, at følgende spiller en afgørende rolle for, om samarbejdet mellem kommuner og forældre fungerer:

- Viden om og vejledning i ordningen
- Dialogens karakter
- Kontinuitet i medarbejdere

En forælder, som har oplevet mange udfordringer med samarbejdet, beskriver sit ønske til sagsbehandlerens måde at arbejde og et godt samarbejde sådan:

“Lytter og vurderer med udgangspunkt i loven. Kommer med en faglig og saglig vurdering. Har en professionel og empatisk tilgang til borgeren, og anerkender borgerens sårbarhed i relationen. For vi er dybt afhængige af dem. Det er ikke et ligeværdigt samarbejde [...] Så også uddybende spørgsmål til ansøgningen, løbende dialog og orientering.”
(Interview med forælder)

Viden og vejledning

Flere forældre, som har oplevet udfordringer med samarbejdet, begrundet blandt andet dette med, at kommunen har manglet viden om hjemmetræningsordningen, og at forældrene ikke oplever at have fået tilstrækkelig vejledning om ordningen og de muligheder og krav, der er knyttet hertil. Blandt de forældre, som har positive erfaringer med samarbejdet, fremhæves den vejledning og sparring, som de har haft med kommunen:

GODE ERFARIN- GER MED DIALOG FRA START

"Jeg oplever, at de er til at få fat på og til at snakke med. Hvis der er noget, som jeg har skullet bruge et svar på, så er de meget imødekommende, og så finder vi ud af det. Nogle gange kan vores sagsbehandler sige, at: 'det ved jeg simpelthen ikke.' Men så er hendes tilgang, at det finder hun ud af." (Interview med forælder)

En anden forælder fortæller:

"Det var virkelig god rådgivning, fordi hun jo havde informationer, som jeg ikke havde. Hun gav mig informationer, som jeg faktisk ikke vidste, at jeg havde brug for, fordi hun kender de forskellige paragraffer indlysende bedre, end jeg gør, selvom man jo efterhånden kan lidt." (Interview med forælder)

I Københavns Kommune har de gode erfaringer med at have samarbejds møder med forældrene fra starten og dialog møder med alle forældre om blandt andet generelle ændringer og principafgørelser:

Samarbejds møderne og dialog møder med alle forældre forebygger også uenigheder. På dialog møderne snakker vi om generelle ændringer, principafgørelser og lignende. Regnskabsark og målskema er blevet udviklet i samarbejde med forældre." (Interview med Københavns Kommune)

I andre kommuner beskriver de gode erfaringer med, at sagsbehandler og/eller fagpersoner er kontaktbare i forhold til løbende sparring.

Dialogens karakter

Flere kommuner har gode erfaringer med tydeligt at anerkende og så vidt muligt imødekomme forældrenes ønsker og indsats og gøre dem trygge i samarbejdet. For eksempel beskriver henholdsvis en sagsbehandler og en koordinator for sagsbehandlerne i to forskellige kommuner:

"Vi anerkender dem for den store indsats, de gør, og det store arbejde, de laver. Jeg synes faktisk, at der er kommet lidt mere ligevægt i forhold til, at de både bliver set som forældre og som en samarbejdspartner." (Interview med Holbæk Kommune)

"Alle forløb har en dialog, så det er to parter. Så længe man bevarer den dialog, er det godt. [...] Hvis vi bevarer dialogen og anerkender, at de vil det bedste for deres barn, så fungerer det godt. Det er ikke kun personlighed, men også, at de føler sig mødt og ikke kun føler, at vi er der for at

fjerne deres ordning ved første mulige lejlighed.” (Interview med Københavns Kommune)

Omvendt beskriver nogle forældre gode erfaringer med at have fokus på at opretholde en god tone i kommunikationen med kommunen. En forælder beskriver lige frem, at de lagde en strategi for dette:

”Uanset hvad så er vi altid stille, rolige og venlige..”

”Vi satte os ned og sagde 'hvad er vores strategi' og vi har fulgt den fuldstændig slavisk [...] Det var sådan noget med: Uanset hvad, så er vi altid stille, rolige og venlige, og vi smiler altid. Vi er ikke konfliktoptrappende.” (Interview med forælder)

Flere forældre fortæller positive oplevelser med en løbende dialog med deres sagsbehandler:

”Vi har fået en socialrådgiver, der lægger vægt på, at vi skal kommunikere, og det synes jeg faktisk også, at hun forsøger. Det, vurderer hun, er vejen frem. [...] Nu har jeg fået en socialrådgiver, der faktisk prøver at lytte og prøver at nå os via kommunikation, og også lytter til min udbyder. [...] Jeg giver hende alle de informationer, hun gerne vil have, og mere til. Jeg vil hellere end gerne samarbejde.” (Interview med forælder)

Andre forældre fortæller om dårlige oplevelser af dialogen og samarbejdet med kommunen. En forælder fortæller om, hvordan en samtale blev en magtdemonstration:

”På et tidspunkt, hvor vi udtrykker udfordringer i forbindelse med køb af et redskab, siger vores sagsbehandler: 'Hvis du synes, det er så besværligt det her, så skal du vide, at jeg jo bare kan tvangsfjerne dit barn'. Så sagde jeg: 'Det synes jeg sørme, du skal prøve'. Så var jeg rasende derfra og kunne ikke mere høre, hvad hun sagde. Jeg havde egentlig bare travlt med at få hende ud af mit hjem. Sådan nogle magtudtalelser og trusler om politianmeldelse for socialbedrageri, beskyldninger om manglende forældreevne [...] lægger ikke rammen om en god dialog.” (Interview med forælder)

MISTILLID I SAMARBEJDET

Tillid

Flere forældre og enkelte kommuner fortæller om samarbejder med forældre, som er præget af stor mistillid. Nogle forældre har oplevet, at kommunen viste mistillid overfor dem i håndtering af godkendelsen, den årlige re-godkendelse eller i forbindelse med dækning af udgifter eller ansøgninger om ændringer i træningsprogrammet. Dette i en sådan grad, at de har fået

“Når man taler med sin sagsbehandler, skal man veje sine ord.”

mistillid til kommunen og har hyret en advokat eller vil have en bisidder med til møderne og i dialogen med kommunen:

“Jeg oplever selv, at der er en retning mod at blive mere mistænkeliggjort. Når man taler med sin sagsbehandler, skal man veje sine ord. Man føler, at man siger noget forkert og man næsten er kriminel, fordi man får hjælp.” (Interview med forælder)

“Den største udfordring har været, at jeg føler mig mødt med mistillid. ‘Nå, er du nu også sikker på, at du skal bruge den her?’ Ja, ellers ville jeg da ikke søge om det! Og det gælder stadig. Den her mistillid og skepsis fra kommunens side præger virkelig mine erfaringer med samarbejdet med dem [...] Sidste år havde vi en rigtig grim sag, hvor jeg endte med at pudse en advokat på dem. Og så har det faktisk været bedre siden. Men jeg har så også siden da, hver gang jeg sender en mail, hvor jeg har behov for, at forklare mig, så sætter jeg min advokat cc. Så jeg spiller ret tit med musklerne, og det begyndte jeg på sidste år.” (Interview med forælder)

Ligeledes fortæller nogle kommuner om udfordringer med, at metodeudbydere bliver uvildig partsrepræsentant eller forældrene hyrer en advokat, hvilket de oplever, gør samarbejdet vanskeligt.

Nogle forældre beskriver, hvordan de er mere eller mindre strategiske i samarbejdet både hvad angår, hvad de søger og hvordan de kommunikerer med kommunen. Grundet afhængigheden af kommunen er der mange forældre, som tænker taktisk i forhold til at få det igennem, som de har behov for.

En kontinuerlig kontakt

Enkelte forældre beskriver gode erfaringer med at samarbejde med den samme fagperson fra kommunen, da det giver mulighed for at opbygge et kendskab og en tillid til hinanden:

“Det er positivt med kontinuiteten, for så opnås der bare et bedre kendskab til familien. Det er vigtigt først at bygge en relation op, for så bliver det meget nemmere at diskutere økonomi.” (Interview med forælder)

HYPPIG MEDARBEJDER- UDSKIFTNING

Flere forældre fortæller derimod om udfordringer med hyppig udskiftning både af sagsbehandler og de fagpersoner, som deltager ved tilsynet. Dette betyder, at de skal lære nye medarbejdere at kende, og nye medarbejdere skal lære dem, deres barn og hjemmetræningen at kende:

"Vi har haft 8 sagsbehandlere på 2 år. Og jeg starter forfra hele tiden. Det er også derfor, at der sker de her misforståelser. Jeg bruger mange ressourcer på at beskrive, beskrive og beskrive." (Interview med forælder)

Syddjurs Kommune har gode erfaringer med at have to faste sagsbehandlere, der har alle sager og bliver på dem, samt en fast fysioterapeut, som er inde over alle sager, hvor barnet har et betydeligt fysisk handicap. De oplever, at det forbedrer samarbejdet, at familierne ikke pludselig skal til at forholde sig til en ny sagsbehandler eller en ny sundhedsfaglig medarbejder. Københavns Kommune beskriver ligeledes gode erfaringer med, at familien har kontakt med den samme sagsbehandler og de samme fagpersoner over længere tid, da de oplever, at det skaber tryk hos forældrene.

At udskiftning kan skabe utryk beskriver flere forældre, da de oplever en variation i medarbejdernes holdning til og viden om hjemmetræning, og udskiftning derved skaber en nervøsitet i forhold, hvordan den næste medarbejder vil være at samarbejde med:

"Man skal hele tiden sørge for ikke at træde forkert, for så bliver man straffet."

"Vi har haft fem til seks forskellige sagsbehandlere, og der er så milevidt forskellighed på, hvilken tilgang til hjemmetræning, de har. Synes de, hjemmetræning er en god idé, eller synes de bare, det er noget, hvor vi maler kommunen for penge [...] Nu står vi igen der, hvor vi skal have en ny sagsbehandler, og hvor jeg frygter for at få en af de andre sagsbehandlere i kommunen, som en anden familie har haft kæmpe problemer med. Jeg føler, at man hele tiden skal gøre sig fortjent til at have hjemmetræning. Man skal hele tiden sørge for ikke at træde forkert, for så bliver man straffet [...] Vi har fundet ud af, at det, som er vigtigt, er, hvor er deres hjerter - synes de hjemmetræning er en god ting eller en dårlig ting." (Interview med forældre)

NÅR DEN SAMME MEDARBEJDER KOORDINERER

I Københavns Kommune har de desuden gode erfaringer med, at sagsbehandlere også er koordinerende i forhold til familiens andre ansøgninger om hjælpere forbundet med det barn eller den unge, som de hjemmetræner:

"Det, at vi er koordinerende, betyder, at vi hjælper familien med mere end bare hjemmetræning. Det giver en større sammenhæng. Flere familier ringer ind med andre spørgsmål end hjemmetræning." (Interview med Københavns Kommune)

Nogle forældre beskriver netop udfordringer med, at de har mange forskellige sagsbehandlere inddraget i deres sag på en gang. Andre oplever dog, at opdelingen gør, at udfordringer,

som de oplever i samarbejdet om hjemmetræning, holdes adskilt fra samarbejdet om for eksempel hjælpemidler, der ikke knytter sig til hjemmetræningen.

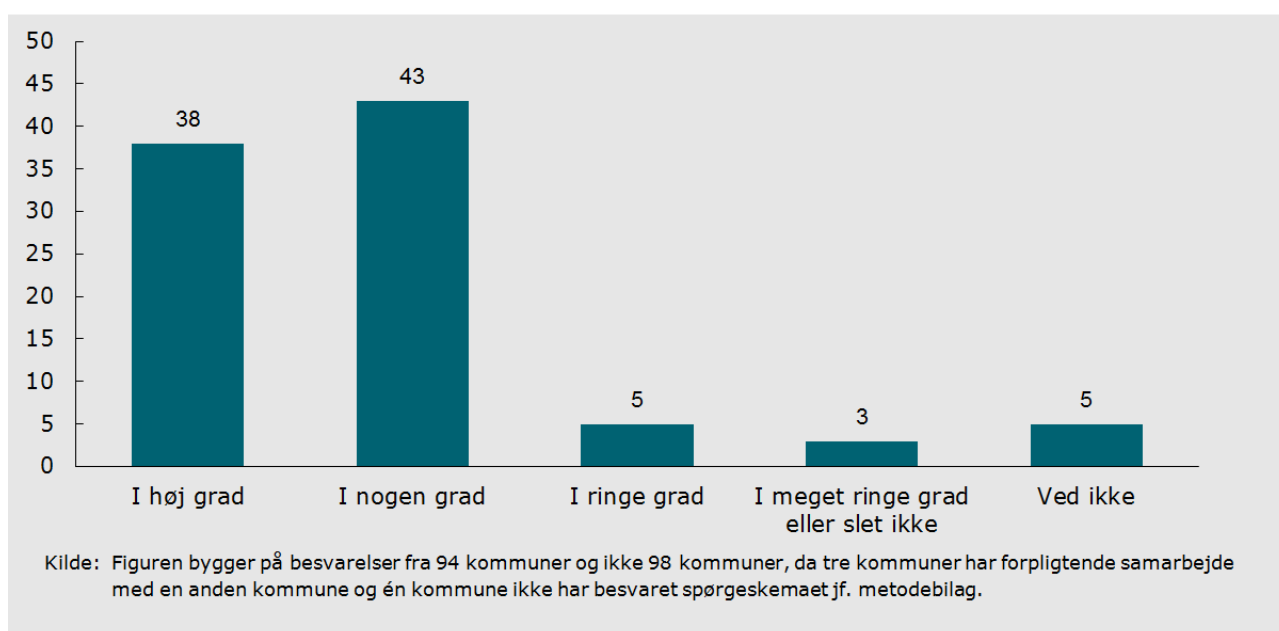
KAPITEL 5

Kendskab til ordningen

KOMMUNERNES KENDESKAB TIL ORDNINGEN

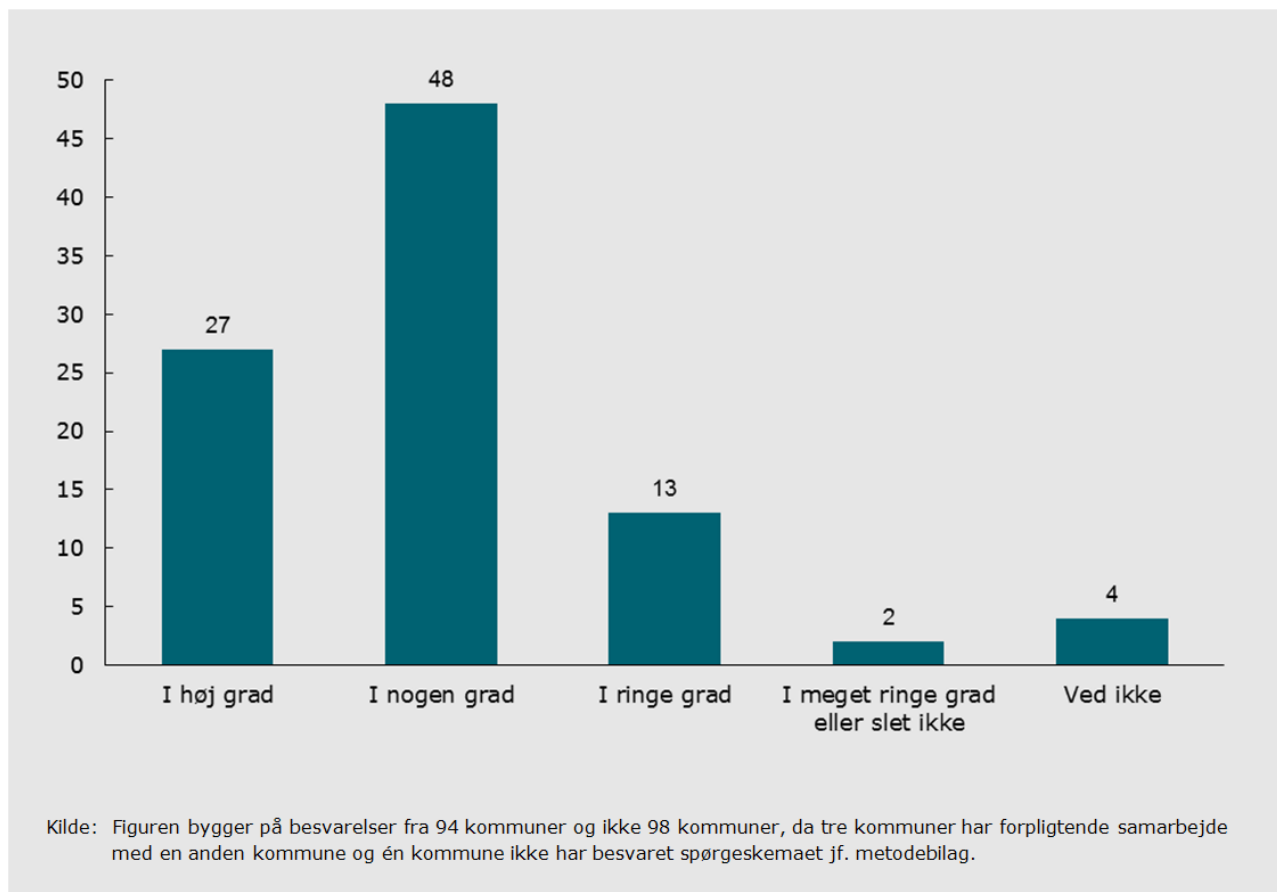
De fleste kommuner (81) oplever, at sagsbehandlerne på området i høj eller nogen grad er opmærksomme på muligheden for hjemmetræning, se figur 5.1.

Figur 5.1 SAGSBEHANDLERNE PÅ OMRÅDETS OPMÆRKSOMHED PÅ MULIGHEDEN FOR HJEMMETRÆNING

Mange kommuner (75) oplever, at de relevante sagsbehandlere på området i høj eller nogen grad er fagligt kvalificerede til at vejlede forældrene om de formelle krav og betingelser for godkendelse til hjemmetræning. Nogen kommuner (15) oplever dog, at de i ringe eller meget ringe grad er dette, se figur 5.2.

FIGUR 5.2 OPLEVELSEN AF, AT DE RELEVANTE SAGSBEHANDLERE ER FAGLIGT KVALIFICEREDTIL AT VEJLEDE FORÆLDRENE OM DE FORMELLE KRAV OG BETINGELSER FOR GODKENDELSE TIL HJEMMETRÆNING

GRUNDLAG FOR KENDSKABET

Umiddelbart ses der en sammenhæng mellem opmærksomheden og faglig kvalificering i forhold til hjemmetræningsordningen. De fleste af dem, som oplever, at de i høj eller nogen grad er opmærksomme på muligheden for at hjemmetræne, oplever også, at de i høj eller nogen grad er kvalificeret til at give vejledning. Flere i denne gruppe begrundede deres besvarelse med en af følgende forhold:

- Opgaven bliver varetaget af et mindre antal specialiserede medarbejdere
- Medarbejderne har fået relevant efteruddannelse
- Opgaven løses ved hjælp af tværfagligt samarbejde
- Ledelsestilsyn med sagsbehandlingen.

To kommuner skriver for eksempel følgende kommentar:

”Vi har sikret, at den psykolog, der er tovholder, løbende kommer afsted på relevante kurser, og at sagsbehandlerne i vores børneteam ligeledes kommer på kursus, så de er opmærksomme på muligheden.” (Kommentar i spørgeskema)

GODKENDELSER GIVER KENDSKAB

"Jeg er som faglig leder godt klædt på i forhold til regelsættet og kan vejlede rådgiverne, såfremt der måtte komme en ansøgning, eller vi skal drøfte muligheden for at godkende en ordning." (Kommentar i spørgeskema)

Det er få kommuner, som angiver, at de både i ringe eller meget ringe grad er opmærksomme på ordningen og samtidigt i ringe eller meget ringe grad er kvalificeret til at give vejledning herom. Nogle begrundes deres svar med, at der er meget få forældre, hvor ordningen er aktuel, og/eller at de har haft stor medarbejderudskiftning på området. En kommune skriver for eksempel:

"Vi har under 50 børn med varigt nedsat funktionsniveau inkl. IQ på under 67, som får støtte efter serviceloven. De fleste af disse børn har haft en aktiv sag i kommunen igennem flere år. Det betyder, at de nye rådgivere på området ikke har oplevet at have den store berøring med den pågældende paragraf." (Kommentar i spørgeskema)

Sammenstiller vi oplevelsen af at være både opmærksom og fagligt kvalificeret i forhold hjemmetræningsordnen med det antal godkendelser til hjemmetræning, ses det at kendskabet til ordningen er størst blandt de kommuner, som har godkendt flere familier.

Initiativer for at kvalificere medarbejdere

54 kommuner oplyser, at de har iværksat initiativer for at kvalificere sagsbehandlernes viden om hjemmetræningsordningen, mens 35 kommuner oplyser, at de ikke har dette. Fem kommuner ved det ikke. En kommune, som har iværksat initiativer for at kvalificere relevante medarbejdere, oplever dog stadig udfordringer med området:

"Der er to rådgivere, der håndterer sagerne. De har begge været på kursus to gange, men på trods af det, synes de, at det er meget svært omsætteligt lovstof/vejledning, når det skal omsættes i praksis." (Kommentar i spørgeskema)

Ligeledes beskriver en sagsbehandler i et interview i Guldborgsund Kommune, at de i kommunen på trods af interne og eksterne kurser og rådgivning oplever at sidde tilbage med ubesvarede spørgsmål om den konkrete forvaltning af hjemmetræningsordningen.

En kommune, som ikke har iværksat initiativer for at kvalificere sagsbehandlernes viden om hjemmetræningsordningen, begrundes det med uklarhed i forhold til målgruppen blandt medarbejderne:

"Der arbejdes på at opkvalificere de fagpersoner, der deltager i tilsynsbesøgene og udredningsarbejdet. I forhold til

".. det er meget svært omsætteligt lovstof"

"I forhold til kendskab til ordningen er det vanskeligt at overskue, hvem det giver mening at kvalificere.."

kendskab til ordningen er det vanskeligt at overskue, hvem det giver mening at kvalificere i forhold til viden om hjemmetræningsordningen. Det er meget forskelligt, hvem forældrene i første instans kommer i kontakt med, når der drøftes dagtilbud og/eller hjemmetræning. De instanser/forvaltninger, der typisk har berøring med familier til et handicappet barn, har viden om ordningen, men hvis familien ikke er i berøring med "systemet" (i forhold til øvrige hjælpeforanstaltninger), er det ikke sikkert de får henvendt sig til sagsbehandlere, der har kendskab til ordningen." (Kommentar i spørgeskema)

I spørgeskemaet bemærker en kommune, som har iværksat initiativer for at kvalificere medarbejderne, at det fortsat er et svært område, da deres viden ikke holdes præsent grundet få ansøgninger:

"..sjældent, at vi har ansøgninger om hjemmetræning, og derfor er det som at starte forfra hver gang"

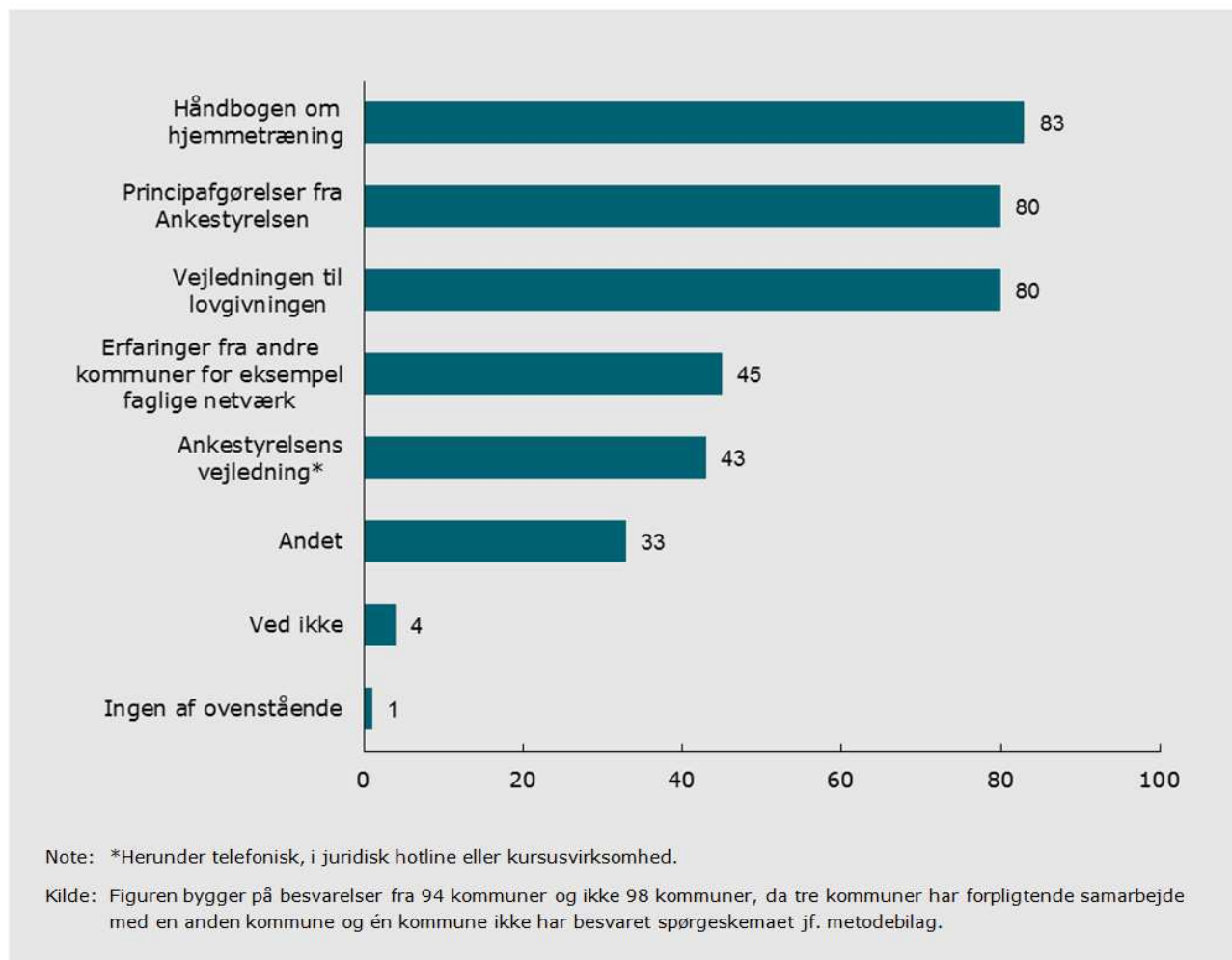
"Det er meget sjældent, at vi har ansøgninger om hjemmetræning, og derfor er det som at starte forfra hver gang - desværre. Vi får ikke en rutine med behandling af ansøgninger efter § 32 a." (Kommentar i spørgeskema)

En medarbejder fra Syddjurs Kommune fortæller, at de mangler et sammenligningsgrundlag, fordi erfaringerne med ordningen i kommunen er begrænset. I Syddjurs Kommune har medarbejdere været på kurser for at få et større kendskab til lovgivningen og har derudover sparret med andre kommuner, der har haft lignende sager, som dem Syddjurs Kommune har haft udfordringer med.

Brug af videnskilder

Mange kommuner gør brug af de tilgængelige videnskilder. Størstedelen af landets kommuner oplyser, at de får deres viden om ordningen fra Socialstyrelsens håndbog om hjemmetræning (83), principafgørelser fra Ankestyrelsen (80) og vejledningen til lovgivningen (80), se figur 5.3.

Figur 5.3 HVILKE MULIGHEDER FOR VIDEN OM ORDNINGEN GØR DE RELEVANTE MEDARBEJDERE BRUG AF

Blandt de kommuner, som har angivet, at de bruger andre videnkilder, oplyser mange, at det er vejledning, kurser eller materialer fra en ekstern konsulent. Hertil kommer nogle kommuner, som oplyser, at de har trukket på et fagligt netværk eksternt eller internt i kommunen. Endelig angiver nogle, at de benytter kommunens egne retningslinjer og vejledningsmateriale.

I interviewene fremgår det, at flere kommuner sparrer med andre kommuner. Københavns Kommune fortæller, at det gør de for at dele viden om metoder og erfaringer fra tilsyn og afgørelser. Nogle kommuner deltager også i ledelsesnetværk, der erfaringsudveksler, men der kan mangle erfaringer fra de øvrige kommuner, hvilket kan være en udfordring, fortæller en leder fra Guldborgsund Kommune.

Nogle kommuner nævner i de uddybende bemærkninger i spørgeskemaet, at de mangler yderligere vejledning. En kommune skriver for eksempel:

“..lovteksten er meget bred og principafgørelserne er ikke tilstrækkelig brugbare.”

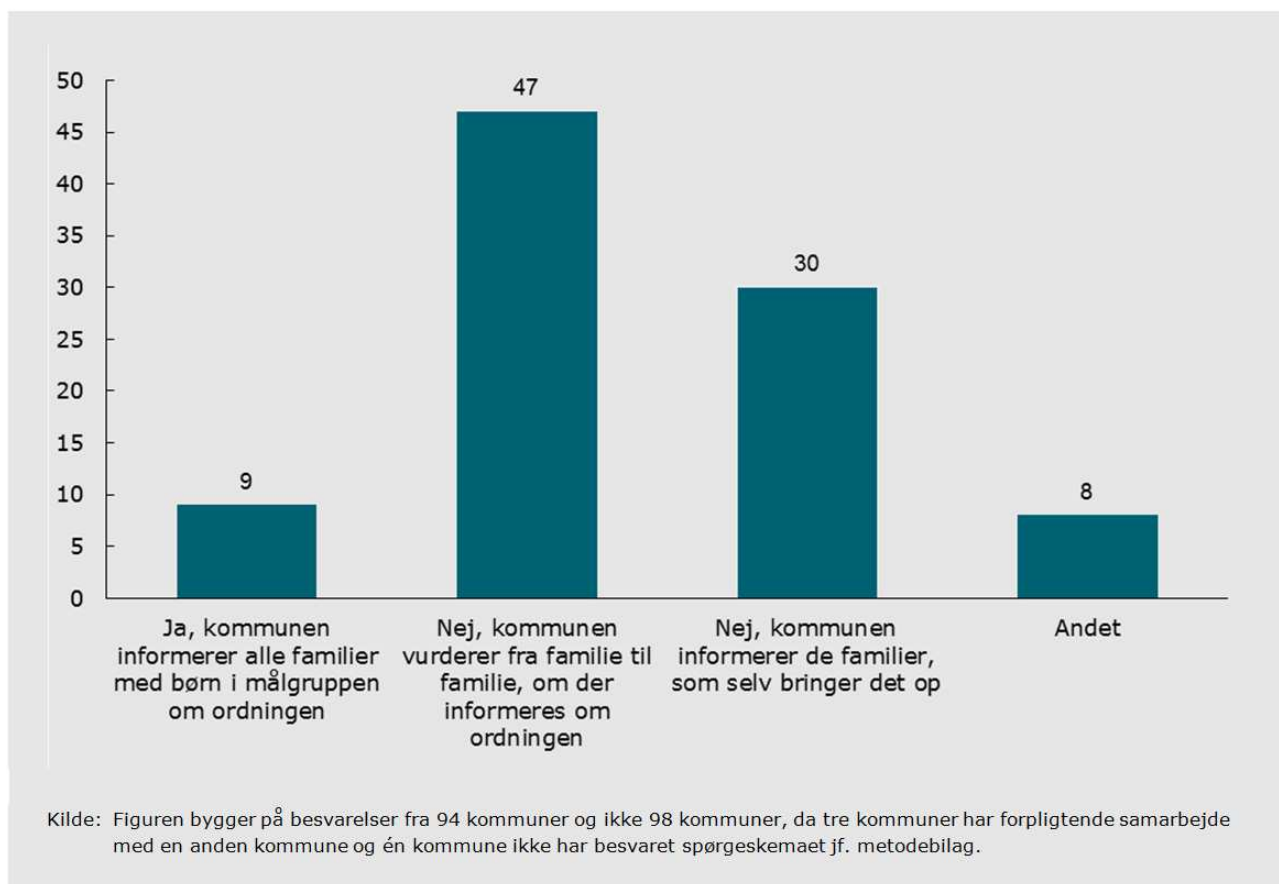
“Vi ser et stort behov for, at der bliver sat en mere tydelig og brugbar ramme i lovteksten om hjemmetræning. Vi oplever, at lovteksten er meget bred og de få principafgørelser, der er, ikke er tilstrækkelig brugbare. Der ligger et enormt arbejde i løbende at vurdere ansøgninger om træningen, de mange forskellige metoder, brugbare mål ift. barnets behov, træningsredskaber, snitflader mv.” (Kommentar i spørgeskema)

HVORDAN FORÆLDRENE BLIVER BEKENDT MED ORDNINGEN

Kommunernes oplysning til forældre

De fleste kommuner informerer ikke alle familier med børn i målgruppen om ordningen. Henholdsvis 47 og 30 ud af 94 kommuner angiver, at de vurderer fra familie til familie, om der skal informeres om ordningen, eller de informerer de familier, som selv bringer det op, se figur 5.4.

FIGUR 5.4 KOMMUNER, SOM INFORMERER ALLE FORÆLDRE MED BØRN I MÅLGRUPPEN OM MULIGHEDEN FOR AT HJEMMETRÆNE

Blandt de kommuner, som har angivet andet, handler det enten om, at de ikke ved det, eller at de giver Socialstyrelsens folder "Forældre til et barn med fysisk eller psykisk handicap. Guide til hjælp og støtte" til alle forældre med børn i målgruppen, hvori hjemmetræning nævnes.

HVEM BLIVER INFORMERET?

Guldborgsund Kommune beskriver i et interview, at de kun fortæller om muligheden for hjemmetræning, når de vurderer, at forældrene har overskuddet til at hjemmetræne, eller hvis forældrene selv spørger til ordningen, ellers informerer eller vejleder de ikke om muligheden. Vurderingen er baseret på, om forældrene kan klare deres nuværende hverdag. Hvis forældrene selv bringer noget på bane, bliver ordningen drøftet. Kommunen fortæller, at de fleste børn på forhånd vil have en sag i kommunen, og derfor drøfter forældrene ordningen med deres sagsbehandler.

En sagsbehandler fra Holbæk Kommune fortæller, at de kun oplyser forældre om hjemmetræningsordningen, hvis de selv omtaler den. Sagsbehandleren oplever, at en orientering om ordningen kan føles som et pres at lægge på forældre, og at de forældre, der har viljen og interessen for hjemmetræning, også vil finde oplysninger om ordningen selv:

“De fleste forældre ønsker det bedste for deres børn, og kan få dårlig samvittighed, hvis de takker nej til hjemmetræning”

“For mig er det grænseoverskridende at anbefale hjemmetræning, fordi det kan være enormt nedslidende, og de her forældre jo skal holde hele livet med deres børn [...] De fleste forældre ønsker det bedste for deres børn, og kan få dårlig samvittighed, hvis de takker nej til hjemmetræning. Det er måske sådan, jeg har haft det med det, når jeg tænker, at de forældre, der ønsker hjemmetræning, de finder det.” (Interview med Holbæk Kommune)

I Syddjurs Kommune oplyser kommunen altid forældrene om hjemmetræning, når forældrene spørger til ordningen. En sundhedsfaglig medarbejder fra Syddjurs Kommune fortæller, at de ofte har kendskab til børnene, inden forældrene søger om hjemmetræning. Det er medarbejderens vurdering, at kommunen er blevet bedre til at informere forældre om ordningen, når de vurderer, at det er relevant. I Syddjurs Kommune fortæller de, at det er vigtigt at forklare forældrene, hvad hjemmetræning indebærer, og at det kan være en svær opgave at varetage. De opfordrer desuden ikke forældre til at benytte sig af muligheden, hvis de på forhånd tænker, at forældrene ikke vil blive godkendt. Det kan for eksempel være, hvis forældrene mangler de kognitive evner til at varetage de opgaver, det indebærer at hjemmetræne, både i forhold til selve træningen og i forhold til de krav, der stilles i forbindelse med opfølgning og tilsyn.

I Københavns Kommune har de gode erfaringer med at bruge familievejlederordningen til at informere bl.a. om muligheden for at hjemmetræne. Her oplyser kommunen om muligheden for at hjemmetræne og henviser til kontakt til koordinatører/sagsbehandlere og hjemmesiden.

Information på kommunernes hjemmeside

19 kommuner informerer om hjemmetræningsordningen på kommunens hjemmeside. Blandt de kommuner, som ikke har information om hjemmetræning på deres hjemmeside, uddyber enkelte, at de er i gang med at få det eller, at det skal ses i relation til, at de er en meget lille kommune, som ikke har nogle i målgruppen. I interviewet med Københavns kommune fremgår det, at der på dens hjemmeside for eksempel er adgang til flere oplysninger om ordningen, ansøgningsskema og vejledning om, hvordan hjemmetræningsordningen er organiseret i kommunen. Odense Kommune har også udarbejdet en vejledning til hjemmetræningsordningen, som fremgår af kommunens hjemmeside. Den informerer forældre om, hvordan Odense Kommunes sagsgang er i forbindelse med hjemmetræning, herunder sagsbehandlingstider.

**FÅ KOMMUNER
OPLYSER PÅ
HJEMMESIDEN**

KENDSKAB FRA NGO ELLER AN- DRE FORÆLDRE

Forældrenes erfaringer med indledende oplysning

I interviewene med en række forældre, fremgår det, at de har fået kendskab til ordningen gennem internettet og egen research. Det har for nogle ført til kontakt til foreninger som Hjernebarnet og ABA-foreningen, hvor forældrene derigennem er blevet opmærksomme på muligheden for at hjemmetræne. Andre forældre har fået kendskab til hjemmetræningsordningen gennem private netværk, og flere forældre beskriver, at de enten indledende eller undervejs har sparret og snakket med andre forældre, der hjemmetræner eller er i lignende situationer.

Nogle forældre beskriver det som tilfældigt, at de fandt ud af, at hjemmetræning var en mulighed, hvor andre forældre har søgt målrettet efter en sådan løsning eller er blevet gjort opmærksom på ordningen af andre, heriblandt deres kommune.

Nogle forældre beskriver, at der er sket en udvikling ved et større kendskab og øget viden om hjemmetræningsordningen, siden familien søgte for nogle år siden. Informationerne kommer eksempelvis fra hjemmesider og kommunernes interne skemaer, som familierne selv skal søge frem på internettet.

”Hvordan har du egentlig fundet ud af det her?”

”Da jeg startede med at hjemmetræne for 6 år siden, der var det ikke sådan, at kommunen kom hjem og sagde, at ’i øvrigt har vi også hjemmetræning’. Jeg kan huske, at sagsbehandleren sagde til mig: ’Hvordan har du egentlig fundet ud af det her?’” (Interview med forælder)

Flere forældre fortæller, at de har fået viden om ordningen fra andre forældre, om alt fra metoder til hvordan forælderrollen ville blive påvirket i hjemmetræningen. En forælder fortæller om, hvilken fordel det har gjort at sparre med andre forældre gennem Facebook-grupper og interesseorganisationer:

”Det er meget forløsende at snakke med andre forældre..”

”Det har gjort hele forskellen, fordi der er et spring fra at vide ingenting og tro, at der ingenting er at gøre, til så at finde ud af, at der er enormt meget, man kan gøre. Det er meget forløsende at snakke med andre forældre i det forum, fordi der pludselig er muligheder.” (Interview med forælder)

Det er kommunernes oplevelse, at forældrene udover kommunernes egen vejledning, får kendskab til hjemmetræningsordningen gennem eksempelvis handicaporganisationer, diagnoseforeninger, interesseorganisationer, hospitalsvæsnet, Facebook-grupper, sparring med andre forældre og via egen internetsøgning.

Den første kontakt med kommunen

Det er flere forældres oplevelse, at deres kommune ikke havde kendskab til hjemmetræningsordningen, da de nævner det for kommunen. En forælder fortæller om den indledende dialog, familien havde med kommunen:

"Da vi ringer, siger de 'Nå, jamen, det ved vi ikke, om du kan. Det har vi ikke prøvet før. Vi ved ikke, hvad du skal'."
(Interview med forælder)

Familien var den første familie, som blev godkendt i deres kommune, og andre forældre, som vi har talt med, havde lignende oplevelse af at være blandt de første, som henvender sig og/eller ansøger om at hjemmetræne.

Andre forældre oplever, at deres henvendelse om hjemmetræning bliver mødt af modvilje fra kommunens side og udsagn om, at det bruger de ikke i deres kommune:

"Vi snakkede med handicapchefen, der sagde, at 'det bruger vi ikke her'. Så havde vi et møde med den faglige leder, hvor vi skulle finde ud af, hvad vi skulle gøre. Her fremlagde vi, at vi var interesserede i hjemmetræning. Så sørgede vi for, at vores barn kom ind i handicaprådgivningen, som en del af målgruppen. Derefter søgte vi om hjemmetræning, hvor de prøvede at få os til at sige ja til andre tilbud. Vi prøvede det andet tilbud af i en måned, men fik lov til hjemmetræning bagefter. Det tog nogle måneder. Så satte de i gang med en § 50." (Interview med forælder)

Disse oplevelser af den første kontakt med kommunen om hjemmetræning har for flere forældre betydet, at samarbejdet kom meget skævt fra start, som en forælder udtrykker det:

"I de tilfælde, hvor kommunerne tillader sig at mene, at § 32 a ikke er et tilbud, de har på hylden, så er magtrelationen voldsom, hvor den enkelte familie står med en kamp, der er svær at løfte." (Interview med forælder)

For nogle har det desuden betydet, at der har været en længere proces, før de kunne komme i gang med at ansøge om hjemmetræning. Du kan læse mere om ansøgnings- og godkendelsesprocessen i næste kapitel.

KAPITEL 6

Ansøgningsprocessen og godkendelsen

KRAV TIL GODKENDELSE AF HJEMMETRÆNING

BETINGELSER VED GODKENDELSE:

- Tilhører målgruppen for § 32
- Tilstrækkelige forældreressourcer til at stå for hjemmetræningen
- Dokumenterbart træningsprogram, der tilgodeser barnets behov og fremmer dets tarv og trivsel

Godkendelsen af hjemmetræning skal tage afsæt i en samlet vurdering af barnets eller den unges tarv og trivsel med hensynstagen til barnets eller den unges støttebehov, alder og udvikling. En godkendelse forudsætter en række betingelser:

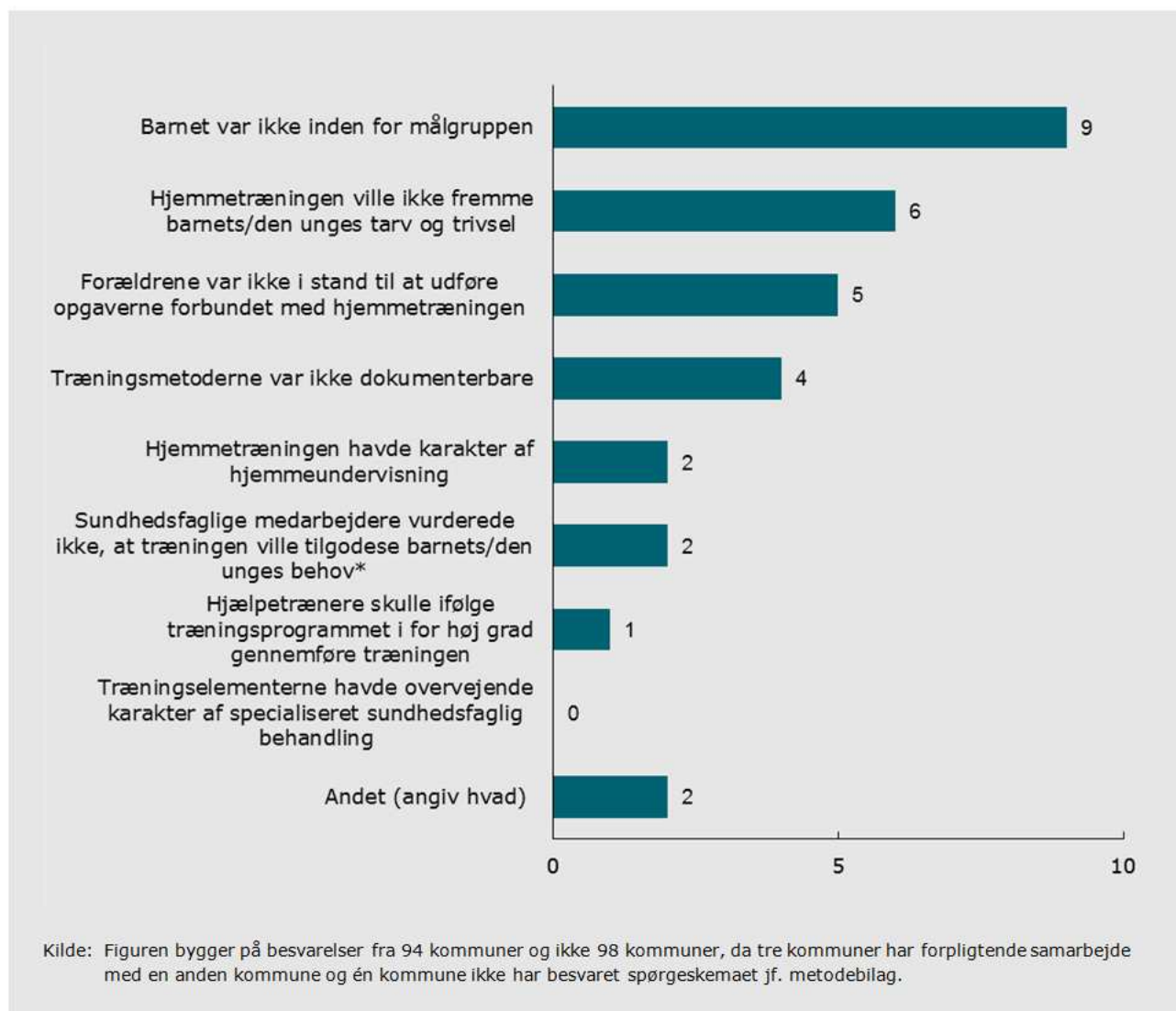
- Barnet skal tilhøre målgruppen i kraft af sit behov for særlig støtte og behandlingstilbud efter serviceloven § 32. Dette beror på en fagkyndig vurdering af, om barnet opfylder betingelserne for at blive visiteret til et særligt dagtilbud.
- Forældrene skal være i stand til at udføre opgaverne forbundet med hjemmetræningen. Den børnefaglige § 50-undersøgelse skal omfatte en vurdering af, om forældrene har de tilstrækkelige ressourcer med hensyntagen til familiens samlede situation herunder eventuelle søskendes behov.
- Træningsprogrammet skal udføres af forælderen/forældrene selv.
- Træningsmetoden skal være dokumenterbar med målbare indikatorer, som kan vise, om metoden resulter i den forventede effekt.
- Effekten af træningen skal være lige så god eller bedre, end hvis barnet eller den unge havde fået træning i et særligt tilbud efter serviceloven.
- Træningsprogram med fysiske eller sundhedsfaglige elementer af et vist omfang skal tilgodese barnets eller den unges behov ifølge sundhedsfaglige medarbejders vurdering heraf.
- Metoderne kan være konventionelle eller alternative, men træningsprogrammet må ikke indeholde specialiseret sundhedsfaglige træningselementer⁶.

Af interview med kommuner og forældre fremgår det generelt, at det er de ovenstående krav, som kommunerne har lagt vægt på i forbindelse med godkendelsen. I spørgeskemaundersøgelsen spørger vi de kommuner, som har givet afslag på godkendelse til hjemmetræning efter den 1. juli 2016, om begrundelserne for dette. Her angiver de fleste, at afslaget har skyldes, at barnet ikke har været inden for målgruppen, eller at hjemmetræningen ikke ville fremme barnets tarv og trivsel. Hertil kommer nogle, som har fundet, at forældrene ikke var i

⁶ Elementer, der har karakter af egentlig sygehusbehandling, kan ikke godkendes som en del af hjemmetræningen. Dette gælder, uanset om behandlingsformen udbydes af sundhedsvæsenet. Ifølge Sundhedsstyrelsen omfatter dette anvendelse af carbogen-gas, genindånding i refleksposer og trykkammerbehandlinger. Dette gælder, uanset om behandlingsformen udbydes af sundhedsvæsenet.

stand til at udføre opgaverne forbundet med hjemmetræningen eller at træningsmetoder ikke var dokumenterbare, se figur 6.1.

FIGUR 6.1 BEGRUNDELSERNE FOR AFSLAG PÅ GODKENDELSE TIL HJEMMETRÆNING EFTER D. 1. JULI 2016

De to kommuner, som har angivet 'andet', beskriver, at det nødvendige behov for træning tilgodeses i forvejen eller at dagtilbuddet vurderes at kunne opfylde barnets behov. Dette er dog ikke en gyldig grund til at give afslag. Hvis barnet eller den unge vurderes til at være i målgruppen for tilbud efter § 32, har forældre ret til at takke nej til et offentligt tilbud og søge om godkendelse af hel eller delvis træning af barnet eller den unge i hjemmet efter servicelovens § 32 a. Hjemmetræningen skal derefter godkendes, hvis den lever op til de nævnte krav.

UGYLDIGE GRUNDE TIL AFSLAG

Kommunen kan ikke afslå at støtte hjemmetræningen, fordi de ikke ønsker at støtte hjemmetræning generelt, eller fordi de selv har et særligt tilbud, som dækker barnets eller den unges behov. Afslaget kan heller ikke begrundes med, at forældrene ønsker at træne efter bestemte metoder, som kommunen eller fagpersonen ikke ønsker at anvende i den kommunale træningsindsats.

KLAGEVEJLEDNING OG ANDRE KRAV VED AFGØRELSER

Hvis kommunen vurderer, at betingelserne for at hjemmetræne ikke er opfyldt, træffes der en afgørelse om, at den ønskede hjemmetræningsordning ikke kan godkendes.

Kommunen bør gøre det tydeligt for forældrene og eventuelt barnet eller den unge, hvornår der er tale om en afgørelse. Ved en afgørelse skal der gives en klagevejledning og afgørelsen skal bero på en konkret og individuel vurdering og ske med blik for gældende relevante sagsbehandlingsregler såsom almindelige sagsbehandlingsregler i forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og almindelige retsgrundsætninger.

FØRST AFKLARES MÅLGRUPPEN

TILRETTELÆGGELSE AF PROCESSEN

Fælles for de fem kommuner, som vi har interviewet, er, at de opdeler godkendelsesprocessen, så det først afklares, om barnet eller den unge hører til målgruppen. Derefter afklares det, om forældrene er i stand til at udføre hjemmetræningen med hensynstagen til familiens samlede trivsel. Når det er afklaret, forholder kommunen sig til forældrenes træningsprogram, herunder metoder og målbare indikatorer. Endelig afklares det, hvilke udgifter familien har forbundet med hjemmetræningen, og hvad kommunen vil bevilge dækning til. For nogle af kommunerne gives der en godkendelse til hjemmetræning, inden økonomien er afklaret, hvor andre kommuner først godkender hjemmetræningen, når økonomien er på plads.

Denne opdeling af processen beskrives også i Håndbog om hjemmetræning (Socialstyrelsen 2018), og kommunerne oplever, at opdelingen bidrager til at undgå unødigt arbejde både for kommunen og forældre. For eksempel kan kommunen og forældrene undgå arbejdet med godkendelsen af et detaljeret træningsprogram, hvis betingelsen om målgruppe ikke er opfyldt. Kommunerne skal her huske at give forældrene en skrift-

**SAGSBEHANDLER
ER TOVHOLDER**

lig afgørelse om målgruppevurderingen med tilhørende klagevejledning.

I alle fem kommuner er socialrådgiveren tovholder, der står for at inddrage relevante parter og lægge sagen til et team eller udvalg med ledelsesrepræsentation, som træffer afgørelse om målgruppevurdering og godkendelse af hjemmetræningen. I nogle kommuner finder beslutningen om målgruppe og godkendelse sted i to forskellige afdelinger, mens det i andre er samme afdeling og de samme medarbejdere, som træffer beslutning om begge dele. Odense Kommune har gode erfaringer med følgende proces, hvor den samme sagsbehandler er tovholder. En sagsbehandler beskriver det sådan:

"Første skridt er, om de er i målgruppen"

"Første skridt er, om de er i målgruppen. Jeg laver indstillingen og tager den med til visitationsudvalget, der tager stilling til det. Bliver den godkendt, ender den på mit bord og jeg forklarer dem, at der skal laves en børnefaglig undersøgelse med fokus på de betingelser, der er for hjemmetræning. Jeg fortæller dem om tidsperspektivet, og at de selv skal tage kontakt til metodeudbyder, da det er deres ansvar. De indsender informationer, og jeg tager afhængig af barnet og informationer i systemet fat i andre fagligheder. Når alt er indsendt og indsamlet laver jeg en indstilling til, hvad jeg tænker, der skal ske." (Odense Kommune)

DEN BØRNEFAGLIGE UNDERSØGELSE, § 50

Hjemmetræning er en ressourcekrævende opgave for en familie, og ved bevilling af hjemmetræning er det derfor vigtigt, at både barnets eller den unges forhold og resten af familiens forhold, herunder eventuelle søskendes forhold er undersøgt grundigt.

Der kan derfor ikke træffes afgørelse om godkendelse af forældrenes ansøgning om hjemmetræning, før end der er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse i henhold til servicelovens § 50. Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader, og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger.

Den børnefaglige undersøgelse skal derfor afklare:

- Barnets eller den unges funktionsevne, behov og trivsel
- Forældrenes ressourcer og familiens samlede situation, herunder om forældrene er i stand til at varetage de opgaver, der er forbundet med hjemmetræningen.

OPLEVELSER MED LANG VENTETID

Mange forældre oplever, at ansøgning- og godkendelsesprocessen er langsommelig, og beretter om ansøgningsforløb på et halvt til et helt års varighed. En forælder siger for eksempel:

"Jeg synes, at det er rigtigt ærgerligt, at der godt må gå et halvt år, fra man ansøger, til man reelt har et svar. Jeg kunne godt få kontakt med dem og følge, hvor sagen var henne, men for barnet skyld synes jeg, at det er ærgerligt, at der skal gå et halvt år." (Interview med forælder)

LANGT FRA ALLE KOMMUNER HAR RETNINGSLINJER

Retningslinjer og standardiserede procedure

Variation i brug af retningslinjer og standardiserede procedurer ses både blandt de fem interviewede kommuner og i den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse. 67 kommuner ud af 94 har opstillet retningslinjer eller procedurer for behandling af ansøgninger om godkendelse til hjemmetræning. 58 kommuner ud af 94 har opstillet retningslinjer eller procedurer for inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer i forbindelse med sager om hjemmetræning. En kommune beskriver sine retningslinjer i de uddybende bemærkninger sådan:

"Ja, vi har siden 2010 haft procedurer: Ansøgningskema, nedsættelse af tværfaglige udredningsteam v. relevante fagpersoner (psykolog, tale-hørekonsulent, ergoterapeut,

fysioterapeut), skabelon for udredningsrapport, proces for udredningsforløbet og herunder samarbejde med forældre, visitationsudvalg mv.” (Kommentar i spørgeskema)

Blandt de kommuner, som ikke har nogen retningslinjer, begrundes nogle dette med, at de har et specialiseret team eller at de har få eller ingen ansøgninger:

”Vi har ikke opstillet skriftlige retningslinjer for procedurer for behandling af ansøgninger om godkendelse, men vi har et hjemmetræningsteam bestående af fem personer fra henholdsvis familieafdelingen og tværgående enhed for læring, som har jævnlige møder, hvor sager drøftes og hvor nye ansøgninger vil blive drøftet.” (Kommentar i spørgeskema)

”..da der ikke indkommer ansøgninger, er der ikke en opdateret procedure/retningslinjer.”

”Vi ved, hvem vi kan indkalde og inddrage, men da der ikke indkommer ansøgninger, er der ikke en opdateret procedure/retningslinjer.” (Kommentar i spørgeskema)

VEJLEDNING TIL FORÆLDRE

Det er forskelligt, hvordan de fem interviewede kommuner vejleder forældrene i forbindelse med ansøgningsprocessen.

Vejledning i processen

Flere kommuner beskriver, hvordan de vejleder i processen i forhold til, hvad der skal afklares, og hvor lang tid dette vil vare. Flere forældre, som vi har talt med, har oplevet at få vejledning om den administrative proces, men ikke alle forældre oplever at have fået det, særligt ikke blandt de forældre, hvis godkendelse var før lovændringen. Disse forældre har ofte været blandt de første ansøgere i kommunen og har ikke oplevet meget vejledning:

”De første udfordringer for os var, at det virkede som om, at vi var den første i kommunen, som ansøgte, og de vidste ikke rigtigt, hvad de skulle gøre.” (Interview med forældre)

Vejledning i formuleringen af ansøgningen

Nogle kommuner beskriver gode erfaringer med en standardiseret ansøgningsproces og indledende vejledning af forældre. For eksempel har Københavns kommune gode erfaringer med at afholde samarbejds møder med forældrene flere gange i løbet af ansøgnings- og godkendelsesprocessen:

”Når vi får en ansøgning om hjemmetræning, inviterer vi til samarbejds møde og beder samtidigt om noget dokumentation om barnet, så vi ved, at barnet er omfattet af § 32. Det kan nogle gange godt tage lidt tid at få den dokumentation,

men i mellemtiden holder vi et samarbejds møde med forældrene, hvor vi snakker om deres hjemmetræningsansøgning. Herunder deres mål og hvordan de laver dem realistiske og målbare.” (Interview med Københavns Kommune)

Samarbejds møderne fungerer som sparring mellem kommune og forældre, så der bliver lavet klare, konkrete og målbare mål. På den måde er det lettere for familierne at udfylde ansøgningen med de informationer som kommunen har brug for, og færre ansøgninger bliver sendt retur til forældrene.

“..sparring med forældrene betyder, at sagsbehandlingen bliver kortere.”

“Forældrene sender en foreløbig ansøgning til os, som vi gennemgår med dem og skaber en forståelse for, hvad hjemmetræning indebærer [...] Det er en form for sparring med forældrene, som betyder, at sagsbehandlingen bliver kortere.” (Interview med Københavns Kommune)

I Københavns Kommune oplevede de tidligere, at forældrene tit ikke havde lavet klare, konkrete og målbare mål, så de i kommunen endte med at sidde i visitation og undre sig over, hvad målene for den ansøgte hjemmetræning var. Med samarbejds møder oplever de at spare tid med at sende ansøgningen frem og tilbage mellem myndighed og forældre.

En forælder beskriver betydningen af vejledning i ansøgningens indhold:

“Vi fik en blanket tilsendt. Så prøvede vi efter bedste evne. Første gang vi afleverede det, fik vi et afslag på den træning, vi havde tænkt os at fuldføre, fordi vi havde udfyldt det forkert. Nu har vi så fået en ny sagsbehandler, der gerne vil gennemse papirerne, når vi har udfyldt dem. Hvis der er nogle ting, hvor hun er i tvivl, vil hun stille spørgsmål, så vi har mulighed for at uddybe det. På den måde er det blevet meget bedre. Men det er 100 procent afhængigt af hvem, man har som sagsbehandler.” (Interview med forælder)

En sundhedsfaglig medarbejder i Odense Kommune udtrykker tvivl i forhold til, hvor meget kommunen skal blande sig i forældrenes valg og vejlede dem:

“Hvordan gør man sit arbejde godt nok uden at mase sig på?”

“Hvordan gør man sit arbejde godt nok uden at mase sig på? Det synes jeg stadigvæk, vi arbejder på [...] Det kan være meget vanskeligt, hvis forældre synes, at deres barn har behov for hjemmetræning, men ikke klart kan beskrive, hvad behovet er. Så kan vi sagtens hjælpe med at beskrive, hvad pågældendes barn har behov for. Men er tanken ikke, at forældrene selv skal have nogle ideer. Det, synes jeg, er

AFGRÆNSET SPARRING OM METODEVALG

svært at være ordentlig i.” (Interview med Odense Kommune)

Vejledning i metodevalg

I forhold til valg af metode beskriver kommunerne, at det er op til forældrene. Nogle kommuner spørger dog ind til metodevalget, og opfordrer forældrene til at undersøge mulighederne grundigt, før de vælger metode og udbyder. Enkelte kommuner orienterer i nogle tilfælde om, hvad andre forældre i kommunen har brugt af metoder:

“[...] Nogle ringer i den indledende fase og spørger om hjælp til valg af metode. Vi kan ikke anbefale nogle, men vi kan fortælle om, hvilke muligheder der er for dem. Det er en balancegang at holde sig neutral, men der er nogle metoder, der kræver et stort arbejde af forældrene, og andre, der kræver mindre. Det kan vi informere dem om med tanke på, om de skal fuldtidstræne eller deltidstræne.” (Interview med Københavns Kommune)

INSPIRATION TIL METODEVALG

Flere forældre beskriver, hvordan de har fået inspiration fra andre forældre og interesseorganisationer i forhold til metodevalg. En enkelt forælder beskriver også, hvordan de er blevet inspireret af kommunens beskrivelser af, hvilke metoder andre forældre i kommunen gjorde brug af.

Erfaringer med brug af skemaer

Blandt de forældre, som vi har interviewet, er det forskelligt, om de har anvendt udleverede skemaer ved ansøgningen eller ej. En forælder, hvis kommune ikke havde skemaer, oplevede dette kombineret med tilstrækkelig vejledning til ansøgningens indhold som en frihed:

“Her skal vi ikke bruge et bestemt skema, som man skal udfylde. Her skulle vi tage et blankt papir og skrive en ansøgning. Men så havde de fortalt, hvad de gerne ville have oplysninger om, for at kunne godkende det. Vi er meget gode til at skrive sådan noget, og det gav os frihed til at skrive det, som vi synes.” (Interview med forælder)

MANGLENDE VEJLEDNING VED ANSØGNING

Generelt har de forældre, som vi har talt med, og som skulle udfylde et ansøgningsskema, haft det fint med dette. Men flere beskriver ansøgningsskemaet som meget omfattende og oplever ikke, at de har fået tilstrækkelig vejledning i at udfylde det. Nogle forældre oplevede, at den manglende vejledning hang sammen med manglende viden hos kommunen eller den konkrete sagsbehandler. Andre forældre oplevede ligefrem, at ansøgningsprocessen blev vanskeliggjort ikke blot af manglende vejledning eller viden fra kommunen, men af en modvilje hos kommunen over for hjemmetræning. En modvilje, som forældrene oplever, er kommet til udtryk ved, at kommunen har

MODVILJE

fremhævet egne tilbud som bedre alternativer eller ved, at kommunen ifølge forældre i første omgang har været afvisende over for hjemmetræning som en mulighed i deres kommune. Ansøgningstidspunktet ligger for flere af disse forældre før revideringen af lovgivningen, men fortæller os, hvilke udfordringer, der kan opstå i samarbejdet:

“De sagde, at de kunne tilbyde en specialplads i en vuggestue eller en dobbeltplads i en almindelig. Vi sagde så, at vi ønskede at hjemmetræne, hvilket de forsøgte at tale os fra [...] De ville gerne have ham i en institution, fordi de mente, at de havde nogle gode pædagoger, hvilket sikkert er rigtigt. De kunne dog godt mærke, at vi stadig ville hjemmetræne.” (Interview med forælder)

En anden familie, hvis godkendelse ligeledes ligger nogle år tilbage, beretter om, hvordan de mødte så meget modvilje fra kommunen, så godkendelsesprocessen fik karakter af et tovtrækkeri, hvor de kontaktede politikerne i kommunen og i Folketinget, for at få opbakning til deres ønske om at hjemmetræne.

Modsat beskriver nogen forældre, at de fra start har oplevet, at der blev opbygget et godt samarbejde med kommunen. De fremhæver, at de følte sig imødekommet, anerkendt og fik den sparring, som de havde brug for.

Inspiration fra andres ansøgninger

Flere beretter om, hvordan de har haft glæde af inspiration fra andre forældre, som har fået godkendt deres hjemmetræning og som har delt deres ansøgning med dem. En forælder beskriver det sådan:

“Vi lånte simpelthen nogle andre familiers ansøgning for at se: Hvad kan det indhold være? Hvad er det for nogle ting, de gerne vil have beskrevet?” (Interview med forælder)

Flere forældre pointerer desuden, at de har haft glæde af egne kompetencer i forhold til skriftlig formidling, målopsætning og budgetlægning.

MÅLGRUPPE- AFKLARING

En konkret og individuel vurdering af barnets eller den unges behov for et særligt støtte- og behandlingstilbud efter serviceloven § 32.

UDFORDRINGER MED GODKENDELSESKRAV

Kommunerne og forældrene oplever en række udfordringer i forbindelse med ansøgnings- og godkendelsesprocessen.

Målgruppeafklaring

For at hjemmetræningen kan godkendes, skal barnet eller den unge være inden for målgruppen i kraft af sit behov for et sær-

ligt støtte- og behandlingstilbud efter serviceloven § 32 (se boks).

MÅLGRUPPEN FOR HJEMMETRÆNING

Målgruppen for hjemmetræning er børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som har et sådant behov for støtte og behandling, at der skal iværksættes et særligt tilbud til barnet eller den unge efter servicelovens § 32.

Målgruppen er ikke afgrænset til at basere sig på en bestemt diagnose eller på karakteren af funktionsnedsættelsen. Afgørelsen af om et barn eller en ung er i målgruppen for hjemmetræning baserer sig på en konkret og individuel fagkyndig vurdering af barnets eller den unges behov for et særligt støtte- og behandlingstilbud efter serviceloven § 32.

Det er ikke afgørende, om barnet faktisk er visiteret til et særligt dagtilbud efter servicelovens § 32. Det afgørende er derimod, om barnet opfylder betingelserne for at blive visiteret til et særligt dagtilbud.

For at kunne foretage denne målgruppeafklaring skal kommunen foretage en grundig vurdering af barnets eller den unges behov for hjælp, støtte og behandling. Der kan eksempelvis være behov for at afdække barnets eller den unges sociale, kognitive, motoriske og sproglige udvikling med inddragelse af forskellige fagpersoner og mulig ekspertise fra Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvordan de organiserer inddragelsen af relevante fagligheder i forbindelse med bedømmelsen heraf og det fremgår ikke altid helt klart i interviewene.⁷

Udfordringer med bedømmelse af funktionsniveauet

Nogle kommuner beskriver, hvordan det kan være svært at bedømme, hvornår funktionsnedsættelsen er tilstrækkelig betydelig og varig til, at barnet eller den unge tilhører målgruppen for § 32. Dette i tilfælde, hvor barnet er tæt på normalområdet trods sin funktionsnedsættelse:

**ER DET
BETYDELIGT OG
VARIGT?**

⁷ I interview med kommunerne var der desværre ikke i alle fem deltagelse af sagsbehandlere, som havde ansvar for målgruppeafklaringen.

”Vi har svært ved at placere de her 'gråzone'-børn..”

”I forhold til målgruppen kan vi godt have udfordringer [...]For eksempel velfungerende infantil autisme med normal begavelse. Dem, som vi senere ser komme på privat skole eller på flex-ordning med en almen støtte. Altså de meget velfungerende.” (Interview med Københavns Kommune)

Nogle kommune efterspørger derfor en endnu tydeligere lovgivning og vejledning i forhold til definering af målgruppen.

Afslag grundet målgruppevurderingen

I interview med kommunerne kom der enkelte eksempler på afslag på grund af målgruppevurderingen. En leder i Odense Kommune beskriver det således:

”[...] Barnet lå tæt på dele af almenområdet, og vi ville ikke visitere til en specialbørnehave. Derfor forklarede vi forældrene, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for en § 32, men at vi anerkender, at barnet har behov for sansemotorisk understøttelse. Derfor har vi afholdt dialogmøde mellem forældre, socialrådgiver og sundhedsfagligt personale for at lave en plan for, hvordan vi så kan støtte barnets sansemotoriske behov.” (Interview med Odense Kommune)

Flere af de kommuner, som vi har talt med, beskriver, at når en familie er godkendt til at hjemmetræne, er det meget svært at fratage denne godkendelse med henvisning til, at barnet ikke længere er i målgruppen. Dette fordi målgruppen er svær at afgrænse.

Vi har talt med en forælder, som har fået afslag, da kommunen vurderede, at barnet ikke hørte til målgruppen. Dette oplevede forældrene som meget frustrerende, da forældrene vurderede, at deres barn havde gavn af den hjemmetræning, som de udførte på egen hånd.

Forældreressourcer og familiens samlede trivsel

For at hjemmetræningen kan godkendes, skal forældrene være i stand til at udføre opgaverne forbundet med hjemmetræningen, idet træningsprogrammet skal udføres af forælder/forældrene selv. Dette uden at familien som helhed mistriives.

Flere kommuner beskriver, at de gør meget for at informere forældrene om den store opgave, det er at hjemmetræne, og spørge ind til, hvilken betydning forældrene forestiller sig, at hjemmetræning vil have for familiens samlede trivsel. De fleste forældre, som vi har talt med, har oplevet, at dette fokus var fint og relevant. En forælder beskriver dog, at dette fokus på familien og søskendes trivsel kan være grænseoverskridende eller krænkende:

"Det, der [ved ansøgningen] især blev lagt vægt på, var, hvordan søskende ville have det med hjemmetræning. Som om det var belastende. Det var som om, at man skulle udstille, hvor mærkelige de forældre var, som ville hjemmetræne. Man skulle virkelig have dokumentation for alt det, som man sagde i starten. Man skulle være meget opmærksom på, at man ikke skal gøre noget som helst forkert. "
(Interview med forældre)

I forhold til familiens trivsel, når der hjemmetrænes, skriver en kommune i spørgeskemaet om den udsatte position, som en hjemmetrænende forælder og dennes familie kan være i:

"Der opleves endvidere en isolation og eksklusion af både barn og forældre, som det kan være svært for familien selv at forstå konsekvenserne af." (Kommentar i spørgeskema)

I en kommune beskriver en sagsbehandler, hvordan denne har givet afslag på hjemmetræning grundet familiens ressourcer og barnets trivsel:

"Jeg har givet afslag, fordi forældrene var skilt og havde forskellige opfattelser af, hvad barnet skulle arbejde med, og vi mente kun, at det var at presse barnet yderligere. Vi kigger på hele familiens situation og ser, hvordan hjemmetræning passer ind i deres hverdag, altså mere en helhedsvurdering. " (Interview med Guldborgsund Kommune)

Nogle forældre fortæller, at det er en udfordring, at de som hjemmetrænende forældre er underlagt en fortsat bedømmelse af deres ressourcer i forhold til behov for støtte såsom aflastning eller vejledning i henhold til andre paragraffer:

"Man bliver castet på at være ressourcestærk via § 50-undersøgelsen, og så kan man ikke tillade sig at sige lige pludselig: 'nu kan jeg simpelthen ikke mere'. Det synes jeg ofte, at jeg ser som et 'clash'. At folk ikke ved, hvor meget de kan lægge sig ned for at få den hjælp, som de gerne vil have, fordi de skal stå stærkt. Det der med, at man skal kunne varetage det hele, samtidig med, at man ikke har en hverdag som alle mulige andre familier. Det er 24/7 for os altid." (Interview med forælder)

Træningen skal tilgodese barnets behov

For at kunne hjemmetræne skal træningsprogrammet tilgodese barnets behov.

"Vi kigger på hele familiens situation.."

INDDRAGELSE AF FAGLIG EKSPERTISE

Vurderingen af, hvorvidt træningen kan imødekomme barnets eller den unges tarv, trivsel og behov, skal tage afsæt i udredningen i forbindelse med § 32, den børnefaglige § 50-undersøgelse, og forældrenes beskrivelse af den ønskede hjemmetræningsordning.

Der er desuden særlige krav for inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer i forbindelse med hjemmetræningsordninger, hvor der indgår fysiske, sundhedsfaglige elementer i et ikke uvæsentligt omfang. Det kan desuden være nødvendigt at inddrage af andre fagpersoner i kommunen, indhente supplerende oplysninger og vurderinger fra lægefaglig ekspertise eller særlig faglig ekspertise fra eksempelvis VISO.

Inddragelse af fagpersoner

Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvordan de organiserer inddragelsen af relevante fagligheder i forbindelse med bedømmelsen af, hvorvidt træningsprogrammet tilgodeser barnets eller den unges behov. Alle de kommuner, som vi har talt med, har også før lovændringen inddraget relevante sundhedsfaglige kompetencer. I Københavns kommune har de gode erfaringer med et tæt samarbejde mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen, der med specialiserede faglige kompetencer kigger på mål og effekt i relation til funktionsnedsættelsen, mens Socialforvaltningen kigger på familien, barnets tarv og trivsel samt alt, der har med afgørelser at gøre. I en mindre kommune som Holbæk Kommune trækker man på kompetencer fra PPR, men kan på grund af deres størrelse have problemer med uvildigheden hos disse, da disse på anden vis har med barnet at gøre for eksempel via kombinationstilbud. I Syddjurs Kommune oplever de derimod, at fagpersoners involvering i barnet kan bidrage til en bredere indsigt i barnets trivsel, udvikling og familiens trivsel.

Selvom kommuner har mulighed for at inddrage VISO, har ingen af de interviewede kommuner bemærket, at de har gjort brug af muligheden. Flere bemærker dog, at de involverer eksternt eller intern lægefaglig ekspertise, hvis de finder det relevant.

Blandt forældrene er oplevelsen af inddragelse af fagpersoner varierende og afhænger af, hvorvidt de har oplevet, at fagpersonen havde viden og indsigt i deres barn og deres træningsprogram. Enkelte forældre beskriver, hvordan de har oplevet, at fagpersonen bidrog med en faglig sparring, som de kunne

bruge og som supplerede deres metodeudbyder samt gav dem mulighed for en second opinion. Mens andre forældre havde den modsatte oplevelse. En forælder påpeger, at sundhedsfaglige kompetencer ikke nødvendigvis betyder, at kommunens personale har kendskab til de anvendte metoder:

”Det kan synes lidt skørt eller betænkeligt, at dem, der skal sidde og vurdere metoderne, ikke har kendskab til metoderne. De har kendskab til noget helt andet. En fysioterapeut har kendskab til noget helt andet. De har ikke nødvendigvis kendskab til noget som helst, der minder om de metoder, vi træner efter.” (Interview med forælder)

Forælderen forklarer, at familien skal oplyse meget om metoderne, de anvender, men at hverken fysioterapeuten eller sagsbehandlerne kender til metoderne og processerne, og derfor ikke har et grundlag for at vurdere dem. Derfor gør flere forældre brug af andre sundhedsfaglige udtalelser end kommunen for eksempel fra fysioterapeuter og ergoterapeuter i regionen. Hertil kan tilføjes, at enkelte forældre beskriver gode erfaringer med, at inddragelse af sundhedsfaglige udtalelser giver forældrene en mulighed for at give et modsvar til kommunens bedømmelse, mens andre har dårlige erfaringer hermed. En forælder oplever, at inddragelse af sundhedsfagligt personale også kan have den omvendte betydning, hvis der er en læge, der fraråder hjemmetræning, er det en vanskelig kamp for forældrene at få hjemmetræningen godkendt, for i så fald vil autoriteten veje tungt i familiens sag.

Kommunerne oplever en række udfordringer med at bedømme træningsprogrammet – bedømmelse af træningens omfang, at tilgodese sociale behov samt en række forhold forbundet med kravet om målbare indikatorer. Dette beskrives i det følgende afsnit.

Træningens omfang

Flere kommuner beskriver en oplevelse af, at forældrene nogle gange er for ambitiøse og sætter urealistiske mål for barnets udvikling:

”Udfordringerne handler ofte om at få tilrettelagt et program, som tilgodeser barnets behov. Forældrene har ofte store ambitioner om indholdet af programmet, som barnet ikke magter.” (Kommentar i spørgeskema)

En sundhedsfaglig medarbejder oplever udfordringer med, at forældres ambitioner på deres børns vegne kan fordre et træningsprogram, der presser barnet unødigt:

HVORNÅR GAV- NER TRÆNINGEN BARNET?

"Et meget klassisk dilemma er, at vi har et barn med en prognose, hvor forældrene håber noget andet for barnet. Det bliver så forankret i en udbyder, der lover barnets fremgang. Men hvor længe skal man så presse et barn, som ikke har forudsætningerne for at få det bedre. Vi kan kun give forældrene en vurdering, som de kan bruge eller lade være." (Interview med Odense Kommune)

En sagsbehandler supplerer med en beskrivelse af udfordringer i forhold til omfanget af træningen:

"Vi har haft sager om børn, der skal træne før institutionsstart og efter institutionstid til kl. 19, hvor vi synes, at det virkeligt er at presse et barn, der også er funktionsnedsat. Men forældrene beskriver, at børnene ikke opfatter det som træning, men som en del af noget leg. Hvad er så selvvalgt fritid, og hvad er træning?" (Interview med Guldborgsund Kommune)

I modsætning hertil beskriver flere forældre, som vi har interviewet, at de lader træningen indgå i dagligdags gøremål og leg, når barnet er motiveret, og situationen byder sig, hvilket kan være hele døgnet. En forælder påpeger desuden, at hendes barns funktionsnedsættelse er så omfattende, at det ikke blot kan slappe af for sig selv, men tit har det bedst i træningssituationen.

HENSYN TIL BARNETS SOCIALE BEHOV

GODKENDELSE FORUDSÆTTER MÅLBARE MÅL

TRÆNINGENS OMFANG

Der er ikke noget til hinder for, at forældrene placerer hjemmetræningen uden for almindelig arbejdstid, herunder om aftenen og i weekenderne.

Det er dog vigtigt samtidig at være opmærksom på, at børn og unge har ret til både undervisning og fritid med aktiviteter sideløbende med træningen.

Ved vurderingen af, om indsatsen imødekommer barnets eller den unges behov, skal man derfor sikre, at indsatsen tilgodeser barnets eller den unges mulighed for samvær med jævnaldrende, vedligeholdelse af venskaber og udvikling af sociale færdigheder. Barnets eller den unges egne udtryk og ønsker skal i videst muligt omfang medtages i den faglige vurdering, hvor det om muligt også bør fremgå, hvordan barnet eller den unge forholder sig til at skulle træne i hjemmet.

Barnets funktionsnedsættelse, kan imidlertid medføre, at barnet ikke eller kun i meget begrænset omfang, kan modtage undervisning, have fritidsaktiviteter eller social omgang med andre. Samtidig kan en del af hjemmetræningen være at lege og opnå almindelige dagligdags færdigheder. Dette skal også indgå i den samlede vurdering af, om indsatsen imødekommer barnets behov.

Tilgodese socialt behov

Nogle kommuner beskriver overvejelser om barnets behov og mulighed for at indgå i sociale sammenhænge. Her ser flere en fordel ved kombinationstilbud (se afsnit om dette). En sagsbehandler i en kommune nævner desuden ældre børns eller unges behov for at løsrive sig fra og blive mere uafhængig af sine forældre, som noget, der også skal tages hensyn til.

Krav om målbare indikatorer

For at hjemmetræningen kan godkendes, skal træningsprogrammet indeholde målbare indikatorer, som kan vise, hvilken effekt metoden eller metoderne har.

Effekten af træningsmetoderne skal ikke nødvendigvis være videnskabeligt dokumenteret eller af en vis størrelse. Dokumentation og vurdering af træningens effekt er primært rettet mod barnets/den unges udvikling set i forhold til de mål, kommunen har opstillet i dialog med forældrene. Men effekten af hjemmetræning skal vurderes at være lige så god eller bed-

re, end hvis barnet eller den unge havde fået træningen i et særligt tilbud efter serviceloven.

KRAV TIL DOKUMENTERBARHED

Socialstyrelsen opstiller en række spørgsmål, som kan være en hjælp til at afgøre, hvorvidt den planlagte træningsindsats er dokumenterbar: (Håndbogen, 2018)

- Er der opstillet klare mål?
- Er der opstillet en tidsplan for, hvornår målene forventes at blive opnået?
- Er det blevet tydeligt, hvad de konkrete indsatser i hjemmetræningen består af?
- Er der en plan for dokumentationen af, hvordan hjemmetræningen gennemføres i praksis?
- Er der en plan for, hvordan det dokumenteres, om målene med hjemmetræning bliver nået og i hvilken grad?
- Er der opstillet en tidsplan for den samlede dokumentation af hjemmetræningen?
- Er der opstillet en plan for, hvem der er ansvarlig for at gennemføre dokumentationen?

De interviewede kommuner beskriver, hvordan de typisk ved inddragelse af psykolog, ergoterapeut og fysioterapeut vejleder forældrene til at opstille målbare mål.

Udfordringer med at specificere målene

I interview og spørgeskemabesvarelserne giver flere kommuner udtryk for, at der er udfordringer med opstilling af disse mål, særligt når det handler om børn med autisme. En kommune beskriver det sådan i en uddybende bemærkning i spørgeskemaet:

”Vi oplever udfordringer med tids- og faseplanerne i forhold til de konkrete mål for træningen. Det er svært at blive konkret og tydelig. Vi oplever særlig ABA-træningens planer bliver for overordnede.” (Kommentar i spørgeskema)

Nogle forældre beskriver udfordringer med, at de først kan beskrive træningsprogrammet med målbare mål, når de har afklaret dette med en metodeudbyder, som der skal betales for. En forælder beskriver gode erfaringer med at få bevilget en indledende evaluering hos metodeudbyder, som var det et kursus, for derefter at lave en udspecificeret ansøgning om og budget for hjemmetræningen. En anden forælder beskriver, hvordan de inden ansøgningen afprøvede metoden for egen regning for at se, om det var relevant for dem:

SVÆRT AT MÅLE SOCIAL UDVIKLING

MANGLENDE SAMMENLIG- NINGSGRUNDLAG

*"Vi var gået i gang simpelthen for at afprøve det. Vi skulle jo lige vide, hvad det egentlig er, vi vil søge om. Vi skulle jo lige vide, hvad det var for noget, og hvordan vores barn re-
sponderede på det, før vi ville søge om det. Vi skulle lige finde ud af, hvad der var det rigtige. Så vi gik i gang på egen hånd og på egen regning i nogle måneder, før vi søgte om det." (Interview med forælder)*

Udfordringer med at måle og sammenligne effekten

Nogle kommuner nævner, at de systematisk laver en startmåling af barnet eller den unges funktionsniveau, som de kan tage udgangspunkt i både i forhold til opstilling af mål, men også i forhold til at kunne følge op på målene senere. Guldborgsund arbejder her med en nulpunktsmåling, mens Odense arbejder med et COPM-interview. Nulpunktsmålingen foretages af sundhedsfaglige medarbejdere i kommunen, og har til hensigt at klargøre barnets funktionsevne ved starten af hjemmetræning, som kommunen kan sammenligne med senere i forløbet. COPM-interviewene bliver udført af sundhedsfagligt personale, og er en samtale mellem kommune og forældre med det formål at identificere og fastlægge de overordnede fokusområder, som er forældrenes grundlag for at søge om hjemmetræning. Fokusområderne er en form for baseline for hjemmetræningens formål, og skal samtidig klæde forældrene på til sammen med metodeudbydere at sætte de konkrete mål for træningen.

En kommune nævner udfordringer med kravet om, at effekten af træningen skal være lige så god eller bedre, end hvis barnet eller den unge havde fået træning i et særligt tilbud efter servicelovens § 32. De oplever, at de kan mangle et sammenligningsgrundlag, når der ikke er beskrivelser af, hvilken udvikling man kunne forvente af barnet i et andet tilbud.

KRAV TIL METODEUDBYDER

Udfordringer med at tydeliggøre metodens indhold

Flere kommuner beskriver, hvordan de møder en bred vifte af metoder og metodeudbydere, og det kan være svært at fastsætte kvalitet og indhold. Nogle kommuner problematiserer, at der ikke er krav til metodeudbyderne, hvis kvalitet de oplever som meget forskellig. Københavns Kommune beskriver det således:

"Det kan ved nogle metoder være svært at gennemskue, hvad der trænes, og hvad der er den særlige træningsindsats for det enkelte barn, da alle børn inde for nogle metoder ser ud til at træne præcis det samme lige meget, hvad der er barnets funktionsnedsættelse. Det kunne være hjælpsomt for både forældre og kommuner, hvis vi kunne stille krav til det materiale, vi får fra metodeudbyderne. Nogle gange bliver familierne ladet i stikken af metodeudbyderne ved, at de står alene om at dokumentere og sandsyn-

liggøre, hvad der trænes og effekten af selve træningsindsatsen. (Københavns Kommune)

Flere af de interviewede i Københavns Kommune nævner, at det er vanskeligt at vurdere progressionen på grund af manglende dokumentation af metoden, og her savner de at kunne stille flere krav til metodeudbydere:

"..hvad der er progression på grund af hjemmetræning og hvad kommer som følge af andet."

"Vi ville gerne kunne stille større krav til metodeudbydere, så vi tydeligere kan se, hvad der er progression på grund af hjemmetræning, og hvad der kommer som følge af andet. [...] Hvad betyder det, at en metode skal være dokumenterbar, og hvem skal dokumentere den? Metoden behøver jo ikke at være videnskabelig, men man åbner døren for en masse udbydere, der tjener en masse penge. Det er et svært gennemskueligt marked for både kommuner og familier" (Interview med Københavns Kommune)

Forældrene fortæller primært om, hvor tilfredse de er med deres metodeudbydere, men nogle beskriver også, at de har udskiftet metoder eller udbydere grundet nye behov hos barnet eller manglende effekt ved indsatsen. En enkelt forælder beretter om en dårlig oplevelse med en metodeudbyder og beklager, at det kan være svært at blive klog på udbydernes kvalitet og andres erfaringer med dem.

ERFARINGER MED KOMBINATIONSTILBUD

Forældrenes træning af barnet eller den unge kan foregå helt eller delvist i hjemmet. Hvis træningen sker delvist i hjemmet, vil hjemmetræningen blive kombineret med et offentligt tilbud, som eksempelvis en delvis plads i et særligt dagtilbud. Hjemmetræningen kan desuden ske i kombination med skoletilbud eller hjemmetræning, idet hjemmetræning ikke kan erstatte den undervisning, som alle børn i den skolepligtige alder har krav på at få.

Flere kommuner har gode erfaringer både med hensyn til barnets sociale behov og med hensyn til barnets evne til at begå sig i andre kontekster end hjemmet, når barnet er i målgruppen for kombinationstilbud:

"Hjemmetræningen skal ikke fungere i en klokke.."

"Hjemmetræningen skal ikke fungere i en klokke, men skal gerne fungere i barnets liv udenfor hjemmet, hvilket de får afprøvet, når de kommer i skole eller institution. Så på den måde giver det god mening." (Interview med Københavns Kommune)

Flere kommuner beskriver fordele ved, at andre fagpersoner arbejder med barnet uafhængigt af hjemmetræningen og der-

ved har indsigt i barnets behov, udvikling og trivsel. I en kommune beskriver en sundhedsfaglig medarbejder det sådan:

"..Jeg har samarbejdet meget med en skole, fordi de har et godt billede af, hvad behovene er, og hvordan barnet fungerer."

"Jeg har samarbejdet meget med en skole, fordi de har et godt billede af, hvad behovene er, og hvordan barnet fungerer. Der har jeg tænkt, at de skal være en aktiv spiller, fordi de også har nogle bekymringer angående barnets tarv og trivsel, også i forhold til hvor mange timer barnet skal gøre hvad." (Interview med Guldborgsund Kommune)

GAVNLIGT NÅR BARNET ER I MÅLGRUPPEN

Nogle forældre beskriver, at en kombination mellem hjemmetræning og institution eller skole er at foretrække, da det kan styrke deres barns udvikling at være blandt andre børn. Dette beskrives særligt blandt forældre til børn med kognitive udfordringer såsom autisme. Andre forældre beskriver, at deres barn ikke ville drage nytte af at være i institution blandt andre børn på nuværende tidspunkt grundet omfanget af deres funktionsnedsættelse.

Udfordringer med fastsættelse af omfanget

Nogle kommuner oplever udfordringer med at fastsætte omfanget af hjemmetræningen i kombination med det andet tilbud. En kommune beskriver denne vurdering sådan:

"Der er altid spørgsmål til, hvordan vægtningen bør være.."

"Der er altid spørgsmål til, hvordan vægtningen bør være, for de kan også lære en masse i skolen eller institution. Samtidig er der ikke nogen nedre grænse, så vi har forældre, der træner helt ned til 4 timer om ugen, men det er ofte børn med en mindre indgribende funktionsnedsættelse. Udfordringerne i forhold til kombinationen er lidt det samme, men børnene får ofte opfyldt deres sociale behov gennem kombinationen." (Interview med Københavns Kommune)

33 ud af de 80 kommuner, som har godkendt forældre til hjemmetræning, oplever udfordringer i forbindelse med hjemmetræning i kombination med skoletilbud. En kommune begrundet sin oplevelse af udfordringer med følgende:

"Der er forvirring vedr. hjemmetræning i kombination med skoletilbud, da Undervisningsministeriet ikke vil anerkende nedsat undervisningstid pga. hjemmetræning." (Kommentar i spørgeskema)

SKOLEN FASTSÆTTER SKOLETIDEN

Andre kommuner beskriver, at det er en lettelse for dem, at afgørelsen om nedsat tid i skoletilbuddet ikke er op til kommunens sagsbehandler, men op til skolen:

"Vi får også mange ansøgninger om at nedsætte skoletiden for at hjemmetræne mere. Det er ikke en beslutning, vi træffer, men skolen. Derfor bøvl er vi ikke med det. Vi skal

MINIMUMS- GRÆNSE FOR INSTITUTIONSTID

være opmærksomme på barnets ugeskema og anbefaler gennem møder, hvor meget forældrene bør hjemmetræne.” (Interview med Københavns Kommune)

En forælder beskriver bekymringer med, at de er afhængige af en skoles vurdering af både skoleudsættelse og omfanget af skoletiden. Modsat beskriver en anden forælder, at det har været en hjælp for dem, at det er skolen, som fastsætter skoletidens omfang og ikke kommunen.

I en kommune oplever en sagsbehandler, at de skal være opmærksomme på en nedre grænse for, hvor lidt barnet skal være i det andet tilbud for at kunne få glæde af det:

”Her i Holbæk tror jeg faktisk kun, at vi har kørt kombinationer. Den nye hjemmetræning jeg har, der skal starte op, der kommer hun kun i børnehaven en gang om ugen. Det er også socialfagligt, at et barn der kun kommer i børnehaven en gang om ugen, hvad får hun ud af det? Men hun har gået fuldtid i samme børnehaven og er inde i rutiner, navne på børnene, er tryk ved de voksne osv. for ellers var det ikke noget jeg fagligt kan anbefale. En enkelt dag er lige småt nok, de andre går flere dage.” (Interview med Holbæk Kommune)

Hjemmeundervisning hæmmer faglig involvering

De interviewede kommuner er enige om, at der kan være flere problematikker ved, at børn, der både bliver hjemmeundervist og hjemmetrænede kan gå glip af vigtig interaktion med andre børn. Kombinationen af hjemmeundervisning, hvor forældrene overtager den undervisning, som ellers finder sted i skoleregion, og hjemmetræning kan både begrænse barnets sociale udvikling og kommunens indblik i hjemmetræningen. Desuden er der en kommune, som kommenterer på udfordringer med hjemmeundervisning i spørgeskemaet således:

”Det opleves vanskeligt at sikre, at børn og unge i skolealderen, der både hjemmetrænes og hjemmeundervises, får opfyldt deres behov for blandt andet samvær med andre børn, unge og voksne og selvstændiggørelse fra forældrene. Ligeledes kan det – ikke mindst efter principafgørelsen 95-17 – være vanskeligt at sikre det hjemmetrænede og hjemmeunderviste barn en rimelig arbejdsuge, hvor der er tid til selvvalgt fritid og almindelig familietid, eftersom forældrene nu kan vælge at hjemmetræne barnet om dagen og hjemmeundervise barnet om aftenen (hvor de færreste børn er specielt friske til at modtage læring) og i weekenden. Da oplysningsgrundlaget primært eller udelukkende kommer fra forældrene selv, hvis barnet ikke kan give udtryk for egne ønsker, behov og oplevelse af sin livssituation,

”... vanskeligt at sikre det hjemmetrænede og hjemmeunderviste barn en rimelig arbejdsuge...”

kan det være yderst vanskeligt at argumentere imod forældrenes prioritering, hvor f.eks. økonomiske hensyn kan tilsige, at barnet hjemmeundervises om aftenen og hjemmetrænes om dagen med tabt arbejdsfortjeneste.” (Kommentar i spørgeskema)

En ansat ved Københavns Kommune påpeger, at færre fagligheder er inde over, når barnet både hjemmeundervises og hjemmetrænes:

”Der er ingen ‘second opinion’.”

”Der er større udfordringer ved dem, der bliver hjemmeundervist. De følges ikke af talepædagog, psykolog, fysioterapeut eller ergoterapeut i skole eller institution. Der er på den måde ingen ‘second opinion’. Selvfølgelig bliver der ført tilsyn både med hjemmeundervisning og hjemmetræning to gange om året, men der er ikke så mange fagpersoner inde over, som når børnene går i skole eller institution.” (Interview med Københavns Kommune)

Få af de forældre, som vi har interviewet, havde erfaring med hjemmeundervisning. De forældre, som hjemmeunderviste, havde gode erfaringer med dette og oplevede, at der var en klar forskel på, hvad der var hjemmetræning og hvad der var hjemmeundervisning.

KAPITEL 7

Dækning af udgifter til hjemmetræning

UDGIFTER, SOM DÆKKES:

- Nødvendige træningsredskaber
- Relevante kurser og supervision
- Nødvendige hjælpetrænere
- Nødvendige kosttilskud

Hvis betingelserne for hjemmetræning er opfyldt, har forældrene ret til godtgørelse af nødvendige udgifter, der er forbundet med træningen på op til 620.787 kr. i alt om året⁸. Forældre kan få dækket udgifter til henholdsvis: Træningsredskaber, der er nødvendige for, at forældrene kan gennemføre træningen; Hjælpetrænere, der har en nødvendig rolle for at supplere og eventuelt i et vist omfang afløse forældrene i forbindelse med hjemmetræningen; Kurser, som er relevante for træningen, og som afholdes i Danmark; samt supervision, der er nødvendig for udførelsen af træningen. Hertil kommer dækning af kosttilskud, som er en nødvendig del af træningsprogrammet, og som ud fra en lægelig vurdering er forsvarlige i forhold til barnets eller den unges situation. Endelig gives der derudover tabt arbejdsfortjeneste forbundet med hjemmetræning.

SVÆRT AT VURDERE NØDVENDIGHED

Nogle kommuner beskriver i interview og spørgeskema udfordringer med at vurdere omfanget af udgifter, der er nødvendige for hjemmetræningen. En kommune skriver følgende:

”Det er generelt svært at vurdere omfang og tildeling, tabt arbejdsfortjeneste, træningsredskaber, hjælpetrænere: hvordan, hvor længe og til hvad? Det er et kompliceret område, og det kunne være rart med flere praksis eksempler på både godkendelser og afslag.” (Kommentar i spørgeskema)

”Det er generelt svært at vurdere omfang og tildeling..”

FLERE METODER SAMTIDIGT

Nødvendige kurser og supervision

Både kommuner og forældre beretter om, hvordan det er meget normalt, at forældrene skifter metoder eller tilføjer nye metoder undervejs grundet nye træningsbehov hos barnet eller manglende effekt af den udførte træning. For eksempel siger en medarbejder i Københavns Kommune:

”Vi oplever også, at familier skifter metoder efter at have hjemmetrænet i et stykke tid uden, at der er sket det, de håbede. Så skifter de. Forældrene kan også have flere metoder, da der ikke er nogle regler på området i forhold til antallet af metoder.” (Interview med Københavns Kommune)

⁸ Pris fra 2018 – beløbet reguleres årligt.

AT AFGRÆNSE ANTAL METODER

I Guldborgsund Kommune er man enige om, at det er nemt for forældrene at argumentere for metodernes relevans. Samtidigt med, at kommunens muligheder for at afgrænse det nødvendige omfang af metoder er afgrænset til spørgsmålet om en negativ indvirkning på barnets tarv og trivsel. Men de kan godt nogle gange undre sig over, at forældrene kan magte at træne efter flere fuldtidsmetoder samtidigt. De ser dog ikke nogen mulighed for at begrænse godkendelse af disse alene med henvisning til omfanget:

"Jeg synes, det er meget svært at forstå, når nogle familier bruger 6 eller 7 metoder. Vi får aldrig at vide, hvilke af metoderne, der udvikler hvilke områder." (Interview med Guldborgsund Kommune)

I en kommune beskriver en sagsbehandler, at hun lader det være meget op til forældrene med henvisning til metodefrihed, så længe de holder sig under loftet for den samlede dækning af nødvendige udgifter.

De fleste af de forældre, som vi har talt med, får dækket de kurser og den supervision, som de har ansøgt om. Men nogle forældre beskriver, at kommunen presser omfanget af supervision ned under det, som forældrene ønsker og som metodeudbyder anbefaler:

"Det er først i år, at de fjerner noget, der er så tydeligt dokumenteret. Det plejer at være sådan, at hvis udbyder siger, at mit barn skal bruge noget, får vi det bevilliget. Men de sidste par år har de strammet det meget, hvorfor vi skal argumentere meget mere for ansøgninger [...] De beskriver aldrig rigtig, hvad der lægges vægt på ved afgørelse, men blot om det er godkendt eller ej. Vi har mere den fornemmelse at de sparer, hvor de kan. Også selvom det er meget små beløb." (Interview med forælder)

Nogle forældre beskriver, at de for at undgå unødige konflikter med kommunen eller for at møde kommunen på halvvejen har valgt selv at skrue ned for supervisionen:

"Vi ville jo for alt i verden ikke i konflikt, så vi har kigget på, hvad der er rimeligt. Vores strategi for, at de ikke tog det [hjemmetræningen] fra os, det var, hvis vi nu år for år viser, at udgifterne falder. Så vi skruede jo hele tiden ned for supervisionen, og for den tabte arbejdsfortjeneste." (Interview med forælder)

Nødvendige træningsredskaber og kosttilskud

Nogle kommuner oplever det som meget vidtrækkende, hvad forældre anser for at være nødvendige træningsredskaber eller

"Vi har mere den fornemmelse, at de sparer, hvor de kan."

VIDTRÆKKENDE DÆKNINGSBEHOV

kosttilskud i forbindelse med hjemmetræning. Odense Kommune oplever desuden, at omfanget af dækning af udgifter har det med at stige og omfatte mere og mere almindelige genstande. En leder forklarer, at de bliver udfordret af, at hjemmetræningen giver ret til at ansøge om dækning af forskellige ting, som normalt ikke kan dækkes som merudgifter (læs mere herom sidst i dette kapitel).

Flere kommuner oplever samtidigt, at det kan være svært at give afslag på ansøgningerne, så længe de holder sig under loftet for den samlede dækning af nødvendige udgifter og forældrene argumenterer for det. Modsat oplever en forælder at få afslag med en begrundelse om, at det ansøgte ikke er nødvendigt. Denne forælder oplever, at det er lidt vilkårligt, hvilke træningsredskaber kommunen vil dække, og at begrundelserne ikke er yderligere specificeret end, at genstanden ikke er nødvendig:

"..der bliver nødvendighedsprincippet brugt meget."

"Så får vi noget bevilget og ikke noget andet. Det er ikke nødvendigt for dem at give en begrundelse, der bliver nødvendighedsprincippet brugt meget." (Interview med forælder)

Nogle forældre oplever, at kommunens spørgsmål og stillingtagen til deres ansøgning om dækning af træningsredskaber har karakter af mistillid. Enkelte forældre beskriver, at de må kæmpe for at få deres ansøgninger om udgifter igennem, og de flere gange har påklaget kommunens afgørelser. Andre familier har derimod prioriteret andre kampe med mere udgiftstunge poster såsom supervision og tabt arbejdsfortjeneste.

Omvendt oplever flere forældre, at de får bevilget det, som de søger, uden større problemer:

"Vi skal egentligt bare ansøge, hvis der er noget nyt. Hvis udbyder sætter noget nyt ind på træningen, og så skal vi forklare målet med det. Vi har fået bevilget alt det, som vi har søgt om." (Interview med forælder)

I øvrigt problematiserer en kommune, at de bevilgede træningsredskaber ikke skal tilbage til kommunen efter brug i lighed med hjælpemidler. De fleste af de forældre, som vi har talt med, skal købe træningsredskaber, men en enkelt forælder har gode erfaringer med at låne redskaber af metodeudbydere:

"Vi har aldrig ansøgt om noget."

"Vi har aldrig ansøgt om noget. Når man benytter børnespecialisterne, har man adgang til det udstyr, som de har – man låner det bare af dem. De har været ret gode til at lave

*et system, som både matcher børnene og kommunerne.”
(Interview med forælder)*

Nødvendige timer med hjælpetræner

Forældre, som hjemmetræner, kan få bevilget løn til hjælpetrænerne, som kan varetage dele af træningen, hvis øvelserne kræver medvirken fra to personer samtidigt eller det er et selvstændigt mål med træningen, at barnet eller den unge skal trænes i at interagere med andre end forældrene. Dette er fastslået i Ankestyrelsens principafgørelse 9-17 om hjælpetrænerne. Da der i forlængelse af principafgørelsens offentliggørelse blev stillet spørgsmål til rækkevidden af afgørelsen, blev denne efterfølgende uddybet beskrevet og suppleret med Børne- og Socialministeriets orienteringsskrivelse [senere omtalt som hyrdebrev].

I spørgeskemaundersøgelsen fremgår det, at der er otte kommuner, som efter Ankestyrelsens principafgørelse om brugen af hjælpetrænerne, har korrigeret bevilling af timer til hjælpetrænerne. En medarbejder i Københavns Kommune beskriver for eksempel i interviewet:

”Principafgørelsen/hyrdebrevet gjorde, at vi skulle lave om på en del.”

”Forældrene bliver typisk utilfredse i forhold til hjælpetrænerne, fordi de tænker, at de skal bruge dem til noget, som vi tænker, at de ikke kan i forhold til lovgivningen. Principafgørelsen/hyrdebrevet gjorde, at vi skulle lave om på en del. Men nu er vi landet på et niveau hvor de synes, at vi imødekommer deres behov.” (Interview med Københavns Kommune)

VARIERENDE PRAKSIS

Blandt forældrene er der en oplevelse af, at kommunerne i varierende grad forholder sig til både principafgørelse og det efterfølgende hyrdebrev, så nogle kommuner tolker loven hårdere end andre. En forælder fortæller:

”Det godt være, at ministeren lavede et hyrdebrev, men i nogle kommuner, har jeg hørt, læser de det ikke. De ser det som en venlig henstilling. Principafgørelsen har gjort skade i mange hjemmetrænende familier, fordi det har minimeret muligheden for at få hjælpetræner.” (Interview med forælder)

Flere forældre beskriver en frygt for, at kommunen ville skære i deres hjælpetræner timer i forlængelse af principafgørelsen. En forælder beskriver det således:

”Rigtigt mange blev ramt af Ankestyrelsens principafgørelse om hjælpetrænerne. Man overvejede, om man skulle sige sit job op, flytte ens barn hen, hvor det egentligt ikke havde godt af at være eller sælge hus eller sommerhus. Der er de

helt konkrete historier. Den gang, hvor vi fik frataget vores hjælpetræner timer, der måtte vi tænke på, hvad vi så skulle gøre med vores liv. Vi har selv oplevet det og hørt om andre, der er blevet ramt.” (Interview med forælder)

Til hjælpetrænere knytter sig i en anden udfordring, som handler om deres arbejdsvilkår. En medarbejder i Odense Kommune påpeger en problematik om hjælpetrænerens arbejdsvilkår:

”Vi har også fokus på, at hjælperne er dækket af arbejdsmiljøloven..”

”Vi har også fokus på, at hjælperne er dækket af arbejdsmiljøloven, så de skal ikke løfte børn, der vejer over 15 kilo. Men der er ikke rigtig noget tilsyn med dem, selvom vi siger det meget klart og tydeligt til forældrene.” (Interview med Odense Kommune)

Enkelte forældre fortæller om overvejelser med at være arbejdsgiver for hjælpetrænerne og oplever det som et stort ansvar. En forælder har gode erfaringer med, at det hos dem er kommunen, som har arbejdsgiveransvaret.

Nødvendige timer til hjemmetræning – tabt arbejdsfortjeneste

Forældre kan få dækket den tabte arbejdsfortjeneste, som de har grundet hjemmetræningen. Udregningen af tabt arbejdsfortjeneste skal altid være en helhedsvurdering, som tager afsæt i de generelle regler for hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven §§ 42 og 43. Der gives ikke hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til hjemmeundervisning, heller ikke hvis barnet eller den unge både bliver hjemmetrænnet og hjemmeundervist.

I en kommune beskriver en sagsbehandler, hvordan udregningen af forberedelsestid og hvor mange pauser barnet skal have altid er et skøn, som de drøfter i kommunen:

”Det er altid et skøn og en vurdering..”

”Det er altid et skøn og en vurdering i forhold til hvor meget tid, der skal bruges på forberedelse. Og det kan også nogle gange være i forhold til pauser, hvor meget pause har man og barnet brug for. Men jeg har ikke været derude, hvor jeg tænker, at det ikke er rimeligt for barnet. Men det er noget, vi har drøftet på fagmødet, sådan en ugeplan, hvordan ser den ud, og er det et rimeligt arbejdsskema for et barn.” (Interview med Holbæk Kommune)

UDFORDRINGER VED TABT ARBEJDS- FORTJENESTE

Nogle kommuner og forældre beskriver udfordringer i forbindelse med skolestart og fastsættelse af, hvornår på døgnet, der kan hjemmetrænes (se kapitel 4). Hertil kommer overvejelser om, hvor meget forældrene kan nå at arbejde, mens barnet er i skole, og hvor meget tid, de må bruge på at forbe-

UDBYDERS PRIS ER SVÆR AT DISKUTERE

rede hjemmetræningen. Desuden oplever de forældre, som vi har talt med og som hjemmeunderviser deres barn, udfordringer ved fastsættelse af omfanget heraf.

SVÆRT AT VURDERE PRISER

Flere kommuner beskriver, at det kan være svært for dem at forholde sig kritisk til metodeudbydernes priser. Dette oplever nogle forældre også og enkelte beskriver, hvordan de har forhandlet prisen med metodeudbyderen eller på sigt vil gøre det:

”Det [prisen] er ikke noget, vi er gået ind i endnu, men jeg tænker, at vi med tiden vil gøre det. Det handler også om, at jo mere styr man har på det hele, så går man også ind og kigger på det, at udbyderne tager noget forskelligt.” (Interview med forælder)

Nogle kommuner og forældre beskriver, hvordan kommunen nogle gange går ind i prisvurderingen i forbindelse med dækning af redskaber eller overnatning i forbindelse med supervision. Dette både i forhold til, hvilket produkt, der er nødvendigt og hvilken pris, man kan få det til.

KRAV OM SPECIFICERING

Flere forældre beskriver udfordringer med at specificere oplysningerne i den grad, som kommunen beder om, særligt i opstarten af hjemmetræningen. En kommune beskriver deres krav til specificeringen således:

”De skal udspecificere, i forhold til hvor meget koster supervisor, hvor ofte kommer de og hvad er timeprisen, hvad er transport i det; hvilke træningsmaterialer er der behov for, også angivet hvad er det for noget, for eksempel om det er printerpapir og laminering og så videre. Også i forhold til hvor meget tid bruger de på forberedelse. Så vi kræver det faktisk forholdsvis detaljeret, også for dokumentation af udgifterne. Så har vi det sådan, at vi hører forældrene ad, hvordan de ønsker at gøre det, om de vil have dækket regningerne løbende, eller om de vil have, at man laver et overslag, så sender vi penge, og så opgør man det en gang om året.” (Interview med Holbæk Kommune)

En forælder beskriver, at når der forbundet med dækning af udgifter er tale et skøn i forhold til vurderingen af nødvendigheden, så ligger der en stor bevisbyrde på forældrene. Denne forælder efterspørger mere konkretisering af, hvad blandt andet nødvendige materialeudgifter kan være.

”Så vi kræver det faktisk forholdsvis detaljeret, også for til dokumentation af udgifterne.”

BAGATELGRÆNSE

Enkelte forældre efterspørger en bagatelgrænse:

"Kunne man ikke lave en bagatel grænse, så man ikke skal skrive to A4-sider for at søge om småting [...] En bagatelgrænsen kunne være rart, om det så er 500 kr. eller hvad det er. En ordning, der er baseret på tillid til, at jeg bruger tingene til det, de skal bruges til." (Interview med forælder)

Enkelte forældre har positive erfaringer med at få et mindre fast beløb til faste udgifter uden krav om regnskabsafregning. De oplever så, at dette beløb kan være meget lille og det kan være svært at få bevilget mere end det.

AFSLAG GRUNDET MANGLENDE SPECIFICERING

I en kommune beskriver en sagsbehandler, hvordan manglende specificering af økonomien kan betyde afslag:

"Det er primært økonomiske aspekter, der er afgørende. Forældrene og barnets tarv og trivsel var godkendt, men qua bekendtgørelsen skal vi klargøre, hvad der er nødvendigt til at hjemmetræne, og vi har simpelthen ikke fået den her gennemsigtighed. Vi har ikke kunne se, hvad omkostningerne for træningen bliver. Vi mener, at vi ikke kan godkende ansøgningen, når vi ikke kan vurdere, hvad der er nødvendigt, og hvad der ikke er." (Interview med Guldborgsund Kommune)

UDFORDRINGER MED UDBETALINGEN

Økonomisk støtte bevilliges som udgangspunkt på baggrund af dokumentation for udgifterne, som skal indsendes til kommunen. Godkender kommunen udgifterne som nødvendige for hjemmetræningen, udbetales den økonomiske støtte. Kommunen og forældrene kan også vælge at indgå en frivillig aftale om udbetaling af et fast beløb til dækning af forudsigelige udgifter.

Flere forældre fortæller om erfaringer og udfordringer med dækningen af udgifter, hvor de enten selv skal lægge ud eller afvente kommunens beslutning om dækning af:

"Det problematiske er, at der kommer en social ulighed, hvis man kører fra bon til bon. Så kan dem, der er rige, hjemmetræne og dem, der ikke er rige, kan ikke. For tit er det dyrt. Det kan være 20-30.000 kroner, du skal lægge ud." (Interview med forælder)

"Vi betaler alt selv og så sender vi alt ind til kommunen efterfølgende. Så kan det godt være lidt tricky, når en supervision koster knap 50.000 og så skal man lige have alle de penge på kontoen til at lægge ud eller man skal få udbyde-

"..der kommer en social ulighed, hvis man kører fra bon til bon."

UDFORDRINGER MED VENTETID

ren til at lave en kvittering inden, at man betaler. Det er ikke alle familier, der kan det. Når vi har så mange penge ude og stå, så har jeg rykket dem yderligere.” (Interview med forælder)

I interview med forældre beskrives udfordringer med koordinering af udbetaling af dækningen.

”Der ansøger vi om, hvad vi ønsker til året efter. Hvad der skal dækkes, men det skal være konkret, hvilket betyder at vi må søge om det efterfølgende. Ved sådan nogle ansøgninger er der en behandlingstid på fire uger, inden de tager den op. Så det tager nemt et par uger.” (Interview med forælder)

Flere forældre oplever store udfordringer ved ventetider for dækning af udgifter, da træningsprogrammet kan ændre sig, mens ansøgningen til udgifterne behandles:

”I starten skulle jeg have nyt program hver 26. uge – og de var 15 uger om at behandle en ansøgning for eksempel om træningsredskaber. Så når jeg jo nærmest ikke at komme i gang med det program, der kræver de her træningsredskaber, før jeg skal skifte igen.” (Interview med forælder)

En anden forælder fortæller på samme vis, at der kan gå flere måneder fra opfølgningen hos metodeudbyderen til kommunen kan godkende budgettet, men at det har været udfordrende at samarbejde med kommunen om en hurtigere afklaring på bevillingen.

Flere forældre og kommuner beskriver i interviewene gode erfaringer med frivillig aconto-ordninger for de forældre, som har styr på økonomien (dette uddybes i kapitel 3 om betydningen af lovændringer).

STRATEGIER OG KONFLIKTER

Flere forældrene og kommuner beskriver, at der forbundet med dækning af udgifter kan være mange uenigheder og konflikter mellem kommunen og forældrene:

”Samarbejdsproblemerne opstår, når forældres forventninger til, hvad der kan bevilliges, ikke kan imødekommes.” (Kommentar i spørgeskemaet)

Hvad forældre og kommuner kan være uenige om, er beskrevet flere steder i dette kapitel. I forbindelse med afslag beskriver nogle forældre en oplevelse af afslaget som ubegrundet,

“..kommunen gør alt, hvad de kan, for at give afslag på alt”

HÅNDTERING AF UENIGHED

vilkårligt eller udtryk for modvilje fra kommunens side ud fra et økonomisk incitament.

“Det største problem er, at man har den opfattelse, at kommunen gør alt, hvad de kan, for at give afslag på alt. Ligeegyldigt hvad det er, og det er det, der giver frustrationerne.” (Interview med forælder)

Flere beskriver, hvordan de har klaget over afgørelser om dækning af udgifter, mens enkelte har ladet det ligge. Nogle forældre reagerer strategisk og kampberedt, mens andre ikke orker eller vælger deres kamp med omhug:

“Det er generelt kampen, der er i hjemmetræningen, for vi får en masse bevillinger, men der ligger virkelig meget arbejde i det. [...] Vi kan ikke bare sige 'pyt', for så tager de bare endnu mere. Vi er meget strategiske i vores ansøgninger, hvor vi også ofte søger om noget, der ikke er så vigtigt for os, så de kan give afslag på det i stedet for en af de vigtige ting. Vi kan ikke spille med åbne kort.” (Interview med forælder)

“Der var enkelte ting, som vi ikke fik og som vi egentlig havde ret til, men det har vi ikke gjort så meget ud af, da vi ville have et godt forhold og fandt nogle andre dele vigtige.” (Interview med forælder)

I Syddjurs Kommune oplever de, at det typisk er de økonomiske aspekter, der kan bringe uoverensstemmelser frem, og typisk noget med redskaber, de finder unødvendige for hjemmetræningen. Kommunen oplever ikke, at dette giver udfordringer i samarbejdet med forældrene, heller ikke når der bliver givet afslag på dækning af bestemte udgifter. Kommunen mener selv, at det blandt andet skyldes, at der bliver gjort meget ud af at begrunde afslag og i relevante tilfælde beskrive alternativer. Samtidigt gør man meget for at imødekomme forældrenes ønsker og etablere en dialog med forældrene om, hvad de kan og ikke kan få.

ETISK DILEMMA VED SAMMENLIGNING MED ANDRE GRUPPERS MULIGHEDER

Nogen af de kommuner, som vi har interviewet, oplever et etisk dilemma ved sammenligning af, hvad de bevilger til forældre, som hjemmetræner, med hvad de kan bevilge til andre familier med udfordringer såsom socialt udsatte familier eller familier med børn med væsentlige og vedværende funktionsnedsættelse, der ikke hjemmetræner:

..vi føler, at vi favoriserer en lille gruppe forældre."

"Vi ser nogle gange en skævhed mellem de ressourcestærke forældre og andre familier, da en lille gruppe får ret meget støtte. Familierne får meget hjælp gennem kommune og metodeudbydere. Det kræver meget ressourcestærke forældre at hjemmetræne, men mindre ressourcestærke forældre kan sjældent få det til at køre rundt. Der er en forældregruppe, som har adgang til støttemuligheder, som mindre ressourcestærke forældre ikke har. Det kan gøre det lidt svært at arbejde med nogle gange, da vi føler, at vi favoriserer en lille gruppe forældre." (Interview med Københavns Kommune)

..ikke helt retfærdigt, når vi giver nogle familier, men ikke andre familier."

"Hvis man skal snakke om lighed i sundhed, så får de familier, der hjemmetræner, bevilliget næsten alt som redskaber, og de familier, der ikke hjemmetræner, har så svært ved at få bevilliget noget. Derfor tænker vi ofte, at det ikke er helt retfærdigt, når vi giver nogle familier, men ikke andre familier." (Interview med Odense Kommune)

"Vi sidder ret ofte med nogle etiske dilemmaer, hvor vi må gå på kompromis med, hvad vi egentlig synes er rimeligt for alle andre familier. Den her lovgivning adresserer kun én gruppe, men vi kan jo også se alle de andre børn, der står ved siden af." (Interview med Odense Kommune)

KAPITEL 8

Tilsyn

Kommunen skal føre tilsyn med hjemmetræningen.

Før lovændringen den 1. juli 2016, skulle kommunen føre tilsyn med hjemmetræningen to gange om året. Derudover skulle der foretages fire årlige opfølgninger i forhold til træningsindsatsen. Der var mulighed for at foretage opfølgnings- og tilsynsbesøg samtidigt.

I forhold til mange af de børn, der blev hjemmetrænet, var det vanskeligt at sætte mål og dokumentere en udvikling på den korte tid, der var mellem besøgene. Lovændringen har derfor medført, at der efter den 1. juli 2016 nu kun skal gennemføres to årlige tilsynsbesøg.

Hvis kommunen vurderer, at der er behov for flere besøg end de to årlige lovpligtige besøg, kan kommunen gennemføre flere årlige besøg. Disse besøg behøver ikke at leve op til kravene for de lovpligtige besøg.

FOKUS VED TILSYNET

Kommunen skal ved tilsynet tage stilling til, om betingelserne for hjemmetræning fortsat er opfyldt. Kommunen skal i den forbindelse foretage en faglig vurdering af, om hjemmetræningen lever op til formålet, herunder om barnet eller den unge trives og udvikler sig med træningen og om træningen gennemføres som planlagt. Det skal også indgå, hvordan familiens trivsel er som helhed, hvilket også omfatter søskendes trivsel. Videre skal forældrenes ressourcer i forhold til hjemmetræningen indgå i den samlede vurdering.

Blandt kommuner er der en generel enighed om, hvilke ting der bliver lagt fokus på ved tilsynet. I de fleste interview nævner kommuner og forældre, at de primære fokuspunkter ved tilsynet er barnets tarv, trivsel og udvikling, samt familiens trivsel. En sagsbehandler beskriver, hvad de ser på ved tilsynet sådan:

”Om barnet trives i træningen, trives generelt og barnet udvikler sig. [...] Vi sikrer os også, at særligt søskende også trives [...] Det er vigtigt, at forældre er til rådighed for at skabe den samlede trivsel for alle i familien. Det er noget, jeg spørger ind til, om alle trives og der er plads til alle.”
(Interview med Holbæk Kommune)

KONTROL AF BETINGELSER FOR GODKENDELSE

”..jeg spørger ind til, om alle trives og der er plads til alle.”

Oplevelsen af fokus på kontrol frem for sparring

Oplevelsen af tilsynet som en kontrol virker selvfølgelig for både kommuner og forældre. Dette kan dog godt føles specielt for forældrene, og nogle sammenligner det med en eksamen:

”Det er et særligt setup.”

”Det er et særligt setup. Fordi det er så sød en kommune og en sød sagsbehandler, så tager jeg det stille og roligt, men det er særligt. Det er en særlig fornemmelse, at nogen skal komme ind og kontrollere. Jeg prøver at tænke, at der er nogle forældre og nogle børn, hvor det er godt, at der er sådan en ordning. Hvis der er nogle børn, hvor der foregår noget, som der ikke skal foregå. Så er det godt, at der kommer nogen og kigger.” (Interview med forælder)

Nogen oplever, at tilsynets karakter af kontrol kammer over i et angreb:

”Det føles, som om de skal være hårde og kritiske, så det føles mere meget som en kontrol, og der har været nogle tilsyn, hvor jeg følte mig meget angrebet.” (Interview med forældre)

FRAVÆR AF SPARRING

De fleste forældre oplever tilsynet som et kontrolbesøg uden nogen vejledning eller sparring. Nogle forældre kunne godt tænke sig, at tilsynsbesøget også kunne indeholde vejledning, mens andre forældre bare gerne vil have det overstået. To forældre nævner, hvordan sundhedsfagligt personale ved tilsynsbesøget ikke bliver brugt til sparring med forældrene og hvordan de søger sparring andre steder:

”De kommer så to gange om året. Og fysioterapeuterne kvalificerer de ting, de andre ikke spørger om. De er sparringspartnere for sagsbehandlerne – ikke for mig.” (Interview med forælder)

”Tilsynet er uden sparring med kommunen, men det kan vi få hos sundhedsplejersken, der ser os som familie og mig som mor. Kommunen er langt mere interesseret i det økonomiske.” (Interview med forælder)

SPARRING VED OPFØLGNINGER

Nogle forældre beskriver gode erfaringer med, hvordan adskillelsen af tilsyn og opfølgning giver et rum til faglig sparring på opfølgningsbesøgene. Ligeledes beskriver fagpersoner i nogle kommuner gode erfaringer med at give sparring til forældre på opfølgningsbesøg om blandt andet målbeskrivelse og revidering af målene. Nogle kommuner har gode erfaringer med, at forældrene kan tage kontakt til sagsbehandleren, når de har behov for vejledning og sparring, og at denne deltager, når det er relevant såsom ved statusmøder i institution eller skole:

"Når der er behov. Det kan for eksempel være statusmøde i børnehaven, så tager jeg med ud og så får vi lige snakket om 'hvad med det og hvad med det', så aftaler vi lige at snakke sammen, komme på hjemmebesøg eller at de kommer hos mig." (Interview med Holbæk Kommune, sagsbehandler)

FORUD FOR TILSYNET

Inden tilsynsbesøget vil kommunen typisk orientere familien om dato og dagsorden for tilsynsbesøget, hvilket fremgår i flere interview. Kommunerne beskriver, at de inden tilsynsbesøget beder familien om at sende materiale om familien, barnet eller den unge og hjemmetræningen samt eventuelle oplysninger fra sundhedsvæsenet. De beder desuden om samtykke til at indhente yderligere materiale hos andre såsom institution, skole eller tilsynsrapport ved hjemmeundervisning. I de fleste tilfælde sker dette i form af udfyldelse af skemaet fra Socialstyrelsens Håndbog om hjemmetræning - tilsynsredskabet (2018) eller et skema, som minder om det. Efter forældrenes udfyldelse sender de skemaet til kommunen en eller to uger før tilsynet. Flere forældre indsender ud over skemaet også andet materiale såsom evalueringen fra metodeudbydere, egne beskrivelser og dokumentationsmateriale om barnets udvikling.

Skemaernes indhold og anvendelighed

Alle fem kommuner oplever, at det skema, som kommunen bruger inden tilsynet, indeholder relevant og anvendelig information. I Guldborgsund Kommune udtaler en sagsbehandler for eksempel:

"Vi bruger et tids- og faseskema, der tager udgangspunkt i håndbogen, og vi har også lavet en tilsynsrapport, der tager udgangspunkt i håndbogen. Det gør det meget nemmere for os og forældre. De udfylder skemaerne inden tilsyn og somme tider med udtalelser fra udbydere. Skemaerne er ofte udfyldt seriøst og anvendeligt." (Interview med Guldborgsund Kommune)

De interviewede kommuner oplever, at det skema, som familien udfylder inden tilsynsbesøget, bruges af sagsbehandlere og sundhedsfaglige medarbejdere som udgangspunkt ved tilsynet. For eksempel beskriver Odense Kommune skemaerne som en nødvendighed for at vurdere barnets udvikling og forstå barnets træning, da sagsbehandlere efter lovændringen ser barnet sjældnere. Ifølge en leder i kommunen oplever de, at forældrene har vænnet sig til og virker glade for mål- og fase-skemaer, da det også giver en systematik for dem og skaber refleksion hos forældrene inden besøg.

SKEMAER ER ANVENDELIGE FOR KOMMUNER

UDFYLDELSEN ER EKSTRA ARBEJDE FOR FORÆLDRE

At bruge mål- og faseskemaer fra Socialstyrelsens håndbog oplever en kommune som en fordel, da det gør skemaerne mere legitime i samarbejdet med forældrene.

De fleste af de interviewede forældre har prøvet at udfylde disse skemaer inden sidste tilsynsbesøg, og mange oplever, at udfyldelsen pålægger dem en ekstra arbejdsbyrde med at oversætte deres materiale til kommunens skema. En forælder beskriver det således:

"Så når de kommer og sætter sig ned her, så står tingene sort på hvidt, plus jeg skal skrive, hvordan tingene har ændret sig fra sidst til nu. Arbejdet er bare røget over til mig. Det er jo nemt for dem 'åh flot'." (Interview med forælder)

FORÆLDRES UENIGHED OM SKEMAERS BIDRAG

Nogle forældre oplever, at skemaernes standardiserede format besværliggør videregivelsen af information, og flere forældre beretter om, at de har andre materialer, som de selv bruger og disse skemaer alene er til kommunens brug. Endelig oplever enkelte, at udfyldelsen af kommunens skemaer gør træningen mere gennemskuelig for kommunerne, mens andre ikke har denne oplevelse:

"Jeg vil da også sige, at dokumenterbarheden for dem bliver mindre. Mindre gennemskueligt for dem, fordi man kan bedre manipulere med det, når man selv sidder med det" (Interview med forælder)

TILSYNSBESØGET

HVEM DELTAGER VED TILSYNET?

Der er ingen lovkrav til, hvordan et tilsynsbesøg organiseres. Det er op til kommunen at vælge, hvilke fagpersoner der deltager i tilsynsbesøget udover sagsbehandleren fra myndighedsafdelingen. Kommunen kan eksempelvis sammensætte en mindre gruppe af tilsynsansvarlige, der består af sagsbehandleren og fagpersoner med de kompetencer, der er brug for i den konkrete situation. Hvis træningsprogrammet indeholder fysiske, sundhedsfaglige træningsmetoder i ikke uvæsentligt omfang, skal relevante sundhedsfaglige kompetencer dog inddrages i tilsynet.

Hvem foretager tilsynet

Det er forskelligt, hvordan kommunerne afholder tilsynet. Nogle kommuner har gode erfaringer med at afholde opfølgning med eksempelvis sparring om mål, adskilt fra tilsynet, mens andre har gode erfaringer med at afholde det samlet. Generelt oplever både forældre og kommuner, at forskellige fagligheder bliver inddraget i tilsynet alt efter vurderingen af relevans

grundet barnets funktionsnedsættelse og det valgte træningsprogram.

Adskillelse af opfølgning og tilsyn

I Syddjurs Kommune og Guldborgsund Kommune har de gode erfaringer med at fastholde en opdeling af tilsyn og opfølgning, så den sundhedsfaglige medarbejder ser barnets udvikling ved opfølgninger, mens det ved tilsyn kun er sagsbehandleren, der deltager, men denne trækker så på den sundhedsfaglige medarbejders erfaringer fra opfølgningen. En sagsbehandler siger for eksempel:

“Det er meget bedre, at sundhedspersonalet tager ud først og vurderer.”

“Vi laver ikke opfølgning og tilsyn samtidig, fordi vi synes, det er meget bedre, at sundhedspersonalet tager ud først og vurderer. Hvorefter vi kan tage derud en uge efter med deres vurdering og spørger ind efter Håndbogen, men samtidig ved, hvad der skal justeres på. Ellers ved vi ikke, hvad de er kommet frem til.” (Interview med Guldborgsund Kommune)

I Guldborgsund Kommune beskriver de sundhedsfaglige medarbejdere, at de efter opfølgningen sender deres vurdering til sagsbehandleren, som så sætter det ind i tilsynsskemaet.

En forælder beskriver, hvordan hun oplever opdelingen i opfølgning og tilsyn:

“..jeg ved, at hun lærer sig op ad, hvad fysioterapeuten løbende siger.”

“Fysioterapeuten kommer flere gange om året og tjekker, hvordan det går med træningsplanen, og om hjemmetræningen kører på en god måde. Så den del er ligesom allerede tjekket inden det halvårslige tilsyn. Den del fylder kun lidt ved tilsynet, så er det mere, hvordan vi trives med ordningen og om hjemmet egner sig til det. Hun spørger selvfølgelig ind til nogle af de samme ting, som fysioterapeuten også gør, men jeg ved, at hun lærer sig op ad, hvad fysioterapeuten løbende siger.” (Interview med forælder)

Samlet afholdelse af opfølgning og tilsyn

I andre af interviewkommuner er opfølgningen og tilsynet slået sammen. For eksempel foretager de i Københavns Kommune opfølgning samtidigt med tilsynet, hvor deltagelsen af fagpersoner afhænger af træningsprogrammet og barnets funktionsnedsættelse:

“Det er en sagsbehandler, en koordinator for sundhedsfaglige medarbejdere og så en psykolog, fysioterapeut, ergoterapeut eller talepædagog. Sundhedsfaglige metoder har altid en fysioterapeut eller en ergoterapeut. De andre - typisk ABA - har en talepædagog til de små børn og en psykolog til de store. Hvis en psykolog for eksempel er på, men vi har brug for ergoterapeutisk sparring, tager vi det op på et

HYPPIG MEDARBEJDER- UDSKIFTNING

MATERIALE VED TILSYNET

- Materiale fra forældre
- Samtaler og observationer af forældre og børn
- Sparring med andre fagpersoner

teammøde, eller også hiver jeg fat i dem løbende.” (Interview med Københavns Kommune)

Udfordringer med medarbejderudskiftning

Blandt de forældre, som har hjemmetrænet i længere tid, fortæller flere om udfordringer med hyppig udskiftning både af sagsbehandler og de fagpersoner, som deltager ved tilsynet. Dette betyder, at de skal lære nye medarbejdere at kende og nye medarbejdere skal lære dem, deres barn og hjemmetræningen at kende. Dette er beskrevet yderligere i kapitel 4 om samarbejdet mellem kommuner og forældre.

Materiale ved tilsynet

Tilsynsbesøget skal foregå i hjemmet og forældrene skal inddrages. Barnet eller den unge, som hjemmetrænes, bør være hjemme ved besøget, men skal alene inddrages i det omfang, det er meningsfuldt. På tilsynsbesøget kan barnet eller den unge observeres og eventuelt testes. Søkende kan inddrages i det omfang, som det er meningsfuldt.

I interviewene med forældre og kommuner fremgår det, at kommunerne ved tilsynsbesøget gør brug af:

- Skemaer, som forældrene udfylder inden besøget, og evt. yderligere tilsendt materiale.
- Observationer og samtaler foretaget ved tilsynsbesøget.
- Videodokumentation lavet af forældrene.
- Udtalelser fra andre fagpersoner, hvis hjemmetræningen er del af et kombinationstilbud.

Brugen af skemaer og andet skriftligt materiale

Kommunerne finder skemaerne brugbare og nødvendige for deres arbejde. De beskriver, hvordan de bruger dem både i forberedelsen inden besøget og under besøget. Meningen med det tilsendte materiale inden tilsynsbesøget er, at de personer, som skal med til tilsynsbesøget, læser og drøfter det og finder frem til særlige punkter, de bør være opmærksomme på og tage hensyn til, når de besøger familien (jf. Håndbogen om hjemmetræning, Socialstyrelsen 2018). Denne fremgangsmåde fremgår umiddelbart udbredt blandt de interviewede kommuner. Samtidigt kan skemaerne også bruges som et dialogredskab under selve besøget. Flere kommuner og forældre beskriver, hvordan de går dem igennem på besøget. Nogle forældre oplever, at skemaet bidrager til fokus på tilsynsbesøget og en oplevelse af, at kommunen har fået mere styr på, hvad de skal på tilsynsbesøget. Andre forældre er dog mere kritiske. Nogle forældre oplever, at kommunen ikke har læst det tilsendte inden mødet og i stedet bruger tiden på tilsynsbesøget med at gennemgå skemaet uden yderligere bidrag til det skrevne. En forælder siger for eksempel:

"Jeg synes, at tilsynene var fuldstændig spild af tid."

"Jeg synes, at tilsynene var fuldstændig spild af tid. Vi skulle indsende dem to uger forinden, og så virkede det ved mødet som om, de ikke havde læst det. Vi sad til mødet og gennemgik dem. Vi gentog det, som vi havde sendt til dem på mødet, og så var det møde gået. Og så et halvt år efter kom der et referat, som stort set var det, som vi havde skrevet til dem inden [...] Jeg oplever, at 90 procent af det, som sker på vores møder kunne være klaret ved, at de havde læst det, som vi havde sendt til dem." (Interview med forælder)

Enkelte kommuner fortæller om, hvordan de ser på andet tilsendt materiale, og Københavns Kommune oplever nogle gange, at kvaliteten af materialet fra metodeudbyder ikke er tilfredsstillende for dem:

"Hvis det er en metodeudbyder, der har svært ved at forklare, hvad de laver, så stiller vi flere spørgsmål. Det kræver mere af forældrene, at de kan forklare, hvorfor de skal gøre, som de gør, og det kan de ikke altid [...] Jeg synes faktisk, at det burde være metodeudbyderen, der dokumenterer, hvad de laver og forklarer: Hvorfor skal det her barn træne de her ting? Hvad har effekten været det sidste halve år? Det vil også gøre samarbejdet meget nemmere for alle parter." (Interview med Københavns Kommune)

Observationer og samtaler

At tilsynet foregår i eget hjem fremstår meningsfuldt for alle, men flere forældre beretter om, hvordan det kan være grænseoverskridende at få vurderet sit hjem på den måde:

"Det er rigtig meget at åbne sit private hjem for et helt arsenal af folk, og man føler sig lidt på udebane på sin hjemmebane." (Interview med forælder)

I interview med forældre og kommuner fremgår det, at det varierer, hvordan barnet eller den unge, der hjemmetrænes, deltager i tilsynet. Nogle sagsbehandlere observerer og taler med barnet eller den unge og nogle taler også med søskende. Andre bruger i stedet video, billeder og forældrenes beskrivelser, for at undgå at sætte barnet og søskende i en kunstig eller grænseoverskridende situation. Eller de bruger video, fordi træningen kan være svær at demonstrere på tilsynsbesøget. Københavns Kommune beskriver det således:

"Vi spørger forældrene om søskende, men vi snakker ikke med dem, da det er at overskride en grænse, og så har det ikke været nødvendigt. Det er lidt det samme med, om børnene [som bliver hjemmetrænede] skal være til stede under samtalen, da de forstår, hvad vi snakker om. Vi ser dem hver gang, men nogle gange er de bare i huset eller 10 minutter i starten eller til slut. Andre gange er det lidt iscenes-

VIDEO SOM DOKUMENTATION

"..vi snakker ikke med dem, da det er at overskride en grænse, og så har det ikke været nødvendigt."

ERFARINGER MED INDDRAGELSE AF BØRN

sat eller kunstigt og særligt med de ældre børn, for barnet hører og forstår mange ting. Det er et etisk dilemma, for samtidig skal vi jo se barnet. Det er jo barnet, der er hovedpersonen.” (Interview med Københavns Kommune)

Flere forældre og kommuner beskriver, at de har gode erfaringer med at bruge videooptagelser og billeder:

”Jeg synes egentligt, det er befriende, for min søn har svært nok ved mennesker i forvejen. Han ville ikke kunne overskue at blive observeret af tre mennesker, så vi har med det samme sagt, at vi optager video. Det har kommunen accepteret. Jeg tror egentligt, at kommunen kom med ideen om videooptagelse.” (Interview med forælder)

Nogle kommuner fortæller, at de har gode erfaringer med at aftale noget barnet kan øve sig på ved næste tilsyn.

Enkelte forældre beskriver gode oplevelser med observation og samtale med deres barn. En forælder, hvis barn gerne vil vise sin træning og kunnen frem, siger det sådan:

”Hun kan godt lide at træne og vise det frem.”

”Kommunen vil gerne have, at min datter er hjemme, når de kommer på besøg, så vi kan vise, hvad vi laver. Og det er egentligt ok, da min datter har det fint med det. Hvis hun ikke havde lyst til det, ville de nok acceptere video [...] Hun kan godt lide at træne og vise det frem.” (Interview med forælder)

Andre forældre oplever, at kommunen insisterer på at tale med børnene til trods for, at de oplever, at det er ubehageligt for deres børn:

”Jeg synes, at det er grænseoverskridende [...] mit barn blev faktisk rigtig ked af det en gang [...] vi [forældre] er til stede, men det er det med magtforholdet. Så sidder man sådan lidt, for jeg kunne godt mærke, at hun kom skævt ind på mit barn. Men der ligger jo også i børnesamtalen, at man ikke skal blande sig, men efterfølgende måtte jeg skrive til hende om samtalen.” (Interview med forælder)

VIGTIGT MED FAGLIG SPARRING

Sparring ved kombinationstilbud

Flere kommuner beskriver, at de, når barnet er i kombinationstilbud trækker på den viden, som de fagpersoner i barnets institution eller skole har om barnets trivsel og udvikling. Københavns Kommune påpeger i sager, hvor barnet ikke er i kombinationstilbud er særligt opmærksom på, at få fagpersoner med ud ved tilsynet:

”..det er rigtig rart, at der kommer nogle fagpersoner om ikke andet så to gange om året..”

”Vi har nogle børn, som bliver fuldtidshjemmetrænet og hjemmeundervist. De er hjemme, og der er ikke nogle an-

dre fagpersoner, der ser dem. Der tænker jeg, at det er rigtig rart, at der kommer nogle fagpersoner fra hjemmetræningsteamet om ikke andet så to gange om året, som man kan sparre lidt med i de her sager. Hvad er jeres holdning til det her? Tænker I, at det er det rigtige? Hvad med den måde de arbejder på? Jeg er i hvert fald meget afhængig af at få jeres sparring i sagerne". (Interview med Københavns Kommune)

Udfordringer med at vurdere udviklingen

I afsnittet om udfordringer i forbindelse med godkendelseskravene (se kapitel 6) blev udfordringer med at specificere målene, sammenligne effekten og tydeliggøre metodens indhold beskrevet. Dette er udfordringer, som har betydning for tilsynet. Det bliver af flere kommuner nævnt, at det kan være svært at vurdere barnets udvikling. En kommune savner, at der i lovgivningen er nogle krav til, hvor meget barnet skal have udviklet sig fra tilsyn til tilsyn. Desuden bemærker to kommuner, at det kan være svært at skelne mellem almindelig udvikling og udvikling, der kan tilskrives hjemmetræningen.

EFTER TILSYNET

Efter tilsynsbesøget samler kommunen op på drøftelser fra tilsynsbesøget. På baggrund af tilsynet udarbejdes en tilsynsrapport med kommunens begrundede vurdering af, om hjemmetræningen skal fortsætte, justeres eller ophøre. Rapporten sendes til høring hos forældrene og barnet eller den unge. Nogle forældre mindes at have fået en tilsynsrapport i høring, mens andre ikke gør. Kun en enkelt beskriver at have haft indvender i forhold til indholdet i en tilsynsrapport.

Generelt beskriver forældre og kommuner, at mål revideres i forbindelse med tilsynsbesøget. Mange forældre beskriver en frygt for, at tilsynet resulterer i fratagelse af godkendelsen til at hjemmetræne eller dækningen af udgifter i forbindelse med hjemmetræningen. En kommune beskriver, at forældres nervøsitet for at miste godkendelsen til at hjemmetræne hos forældrene, kan vanskeliggøre samarbejdet.

"Der er nogle, der konsekvent er nervøse for, at vi fjerner deres hjemmetræning, hvilket kan betyde modstand, når vi spørger lidt anderledes ind eller kræver anden dokumentation." (Interview med Københavns Kommune)

Særligt for de forældre, som har oplevet, at det var svært at få godkendt hjemmetræningen, har der været en fortsat frygt for at få taget den fra sig i forlængelse af tilsynet:

“Vi har bare været mega-bange hver gang.”

SVÆRT AT FRATAGE EN GODKENDELSE

“Vi har bare været mega-bange hver gang. Så det har været en voldsom oplevelse. Vi hørte hele tiden nogle historier, og jeg kunne ikke rigtig se et mønster i det andet, end det var politiske vinde. Så nogle gange var vi bange for, hvornår vi ryger på bordet. [...] Når man sådan tænker tilbage, så tror jeg ikke på noget tidspunkt, at de har prøvet at få skovlen under os, det tror jeg ikke. Men vi havde bare følelsen, fordi vi kunne se, at der var andre, der ikke blev behandlet ordentligt.” (Interview med forælder)

Omvendt oplever nogen kommuner, at det er svært at fratage godkendelsen til hjemmetræning eller ændre i dækningen af udgifter i forlængelse af tilsynet grundet udfordringer med godkendelseskravene og vurderingen af nødvendigheden af udgifterne. Nogle kommuner beskriver, at hjemmetræningen typisk stopper i kommunen enten ud fra familiens eget ønske om at stoppe, at familien flytter til en anden kommune, barnet fylder 18 år eller enkelte gange med henvisning til en bredere vurdering af barnets tarv og trivsel. For dækning af udgifter til supervision og kurser oplever nogle kommuner, at det alene er udgiftsloftet og den generelle vurdering af barnets tarv og trivsel, der kan give grundlag for afslag eller ændring (læs mere herom i kapitlerne om godkendelse og dækning af udgifter). Nogle kommuner beskriver dog, hvordan tilsynet er en mulighed for at tale med forældrene om blandt andet overgang til skole og det videre behov for supervision og kurser. En leder i Odense Kommune siger for eksempel:

“Nogle gange har det givet anledning til at snakke med familien om, hvorvidt barnet skal fases ind i skole eller kombinationstilbud, hvis det er begyndt at gå så godt, men de ikke selv er begyndt at tænke på det endnu. Tabt arbejdsfortjeneste kan også være relevant. Vi har også snakket med forældrene om, hvordan vi sammen kan blive gode til at dokumentere barnets udvikling og [...] hvilke mål, der skal trækkes frem og dokumenteres.” (Interview med Odense Kommune)

SAMARBEJDET VED TILSYNET

Af interviewene med forældre og kommuner fremgår det, at det kan være svært at opbygge en tillidsfuld relation i forbindelse med tilsynet.

VANSKELIGT AT OPBYGGE TILLID

Manglende tillid ved tilsynet

Flere forældre oplever i forbindelse med tilsynet, at der mangler viden eller forståelse for deres træning og nogle gange også for det at hjemmetræne hos kommunens medarbejdere. Dette betyder, at nogle forældre oplever, at de skal være strategiske i deres fremtræden og påpasselige med, hvad de siger

ved tilsynet. Dette særligt, når kommunens medarbejder virker kritiske, og forældrene får en oplevelse af, at kommunen har fokus på at give afslag på deres ansøgninger. Hertil kommer, at nogle forældre ikke har tillid til kommunens vurderinger og samarbejdet generelt opleves som vanskeligt og konfliktfyldt.

Gode erfaringer med tilsynet

Enkelte kommuner og forældre beskriver gode erfaringer med medarbejderkontinuitet, kontinuerlig kontakt og sparring samt tydelig angivelse på tilsynsbesøget af, at kommunen ikke er ude på at tage hjemmetræningen fra dem. I Odense Kommune nævner de for eksempel, at de gør meget for at fortælle forældrene, at hvis barnet ikke har udviklet sig på alle punkter, tager de ikke ordningen fra dem, men at de har pligt til at følge barnet. En leder fra Odense Kommune siger desuden:

”Vi har forældre, der er så nervøse, når vi laver tilsyn. Så der er det med at få et godt samarbejde, så de ikke er bange for at møde os.” (Interview med Odense Kommune)

Flere forældre beskriver gode erfaringer med, at kommunen tilkendegiver, at de ikke er ude på at fratage godkendelsen til at hjemmetræne. Det er dog forskelligt, om kommunen beder forældrene genansøge formelt eller ej:

”Vores hjemmetræning har kørt meget automatisk. Vi skal blot sende et opdateret budget. Der er ikke noget med at genansøge. Så vi har bare sendt det der ind, og så har de været hurtige til at sige, at vi forlænger ordningen. Jeg synes, det er en rigtig prioritering, at de forlænger vores budget hurtigt.” (Interview med forælder)

”Vi har tilsyn hvert halve år, men ordningen kører som udgangspunkt bare videre.”

”Vi har ikke nogen slutdato. Vi har tilsyn hvert halve år, men ordningen kører som udgangspunkt bare videre. Så kommer der selvfølgelig skolealderen, hvor vi skal overveje, hvordan vi strikker den sammen. Men ellers skal det komme meget fra os, hvis vi ønsker nogle ændringer, eller hvis de synes, at der er noget, som er uhensigtsmæssigt.” (Interview med forælder)

BETYDNINGEN AF KONTINUERLIG KONTAKT

Kontinuitet og kontakt

Enkelte forældre bemærker, at de mellem de to årlige tilsyn ikke hører fra kommunen, mens andre beskriver en løbende dialog samt et separat budgetmøde. To kommuner beskriver gode erfaringer med regelmæssig kontakt mellem en fast medarbejder og forældrene i forhold til at opbygge tillid og sparring. I Syddjurs Kommune har de gode erfaringer med, at fire opfølgings- og to tilsynsbesøg om året bidrager til, at de bevarer kontinuiteten og relationen til forældrene, hvilket de

beskriver også bygger tillid mellem de to parter. I Holbæk Kommune beskriver en sagsbehandler arbejdet med relationen til forældrene sådan:

"Men jo flere gange man har talt sammen, og jo mere de er klar på, hvor man er henne rent holdningsmæssigt og også fagligt, jo mere trygge kan de være i det." (Interview med Holbæk Kommune)

En forælder har positive erfaringer med, at tillid fjerner noget af følelsen af at blive kontrolleret.

"Det er virkelig rart med den tillid, og så er det som om, at samarbejdet mellem sagsbehandler og familie kører lidt glattere."

"Hun siger, at hun stoler på, at vi har lavet de ting, som vi skal og er sikker på, at hun ville høre det rundt om i systemet, hvis der foregik noget, der ikke skulle. Det er virkelig rart med den tillid, og så er det som om, at samarbejdet mellem sagsbehandler og familie kører lidt glattere." (Interview med forælder)

Samlet set ses der tre grunde til samarbejdsproblemer i forbindelse med tilsynet. Den første er, at forældrene ofte opfatter tilsynet som en ensidig kontrol af deres hjemmetræning og savner sparring. Den anden er en oplevelse af manglende faglighed eller kontinuitet blandt kommunernes medarbejdere. Den tredje er oplevelse af modvilje hos kommunen over for forældrene eller usikkerhed i forhold til, hvorvidt kommunen vil tage godkendelsen til hjemmetræning fra dem.

Metode

I dette kapitel beskriver vi de metoder, vi har anvendt i undersøgelsen. Undersøgelsen er baseret på tre datakilder:

- En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse i kommunerne
- Interview med medarbejdere i fem kommuner
- Individuelle interview og fokusgrupper med 15 forældre eller forældrepar, der hjemmetræner eller tidligere har hjemmetrænet.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen i kommunerne var at belyse:

- Hvor mange bevillinger og afslag på godkendelse af hjemmetræning kommunerne har givet hhv. før og efter lovændringen.⁹
- De typiske årsager til afslag på ansøgninger om godkendelse til hjemmetræning, herunder om der gives afslag med afsæt i de ændringer, der blev gennemført med lovrevisionen.
- Hvordan kommunerne oplyser forældre om muligheden for hjemmetræning.
- Om kommunerne kender og gør brug af den tilgængelige viden om ordningen, for eksempel i form af vejledningen til lovgivningen og håndbogen.
- Kommunernes erfaringer med de reviderede reglers betydning for deres praksis. Herunder i hvilken grad kommunerne oplever, at specifikke regelændringer har lettet deres arbejde med ordningen.
- Hvilken betydning, kommunerne oplever, at de reviderede regler har haft for deres samarbejde med forældrene.

Spørgeskemaet bestod af en blanding af spørgsmål med lukkede svarkategorier og bemærkningsfelter, som gav mulighed for at komme med uddybende bemærkninger til kommunens besvarelse.

⁹ Her er der udelukkende tale om en opgørelse af antallet af bevillinger og antallet af afslag. Opgørelsen opdeles ikke på parametre såsom diagnose, metode, barnets alder mv. Undersøgelsen går tilbage til og med 2014, idet der ligger opgørelser fra 2012 og 2013 i den undersøgelse, som SFI gennemførte på området i 2014 ("Hjemmetræning – Evaluering af regelsættet om hjælp og støtte efter servicelovens § 32 stk. 6-9", Det nationale forskningscenter for velfærd 2014).

Distribution og antal besvarelser

Før vi distribuerede spørgeskemaet, pilottestede vi det i to kommuner. Derudover afholdt vi ved undersøgelsens start et dialogmøde med to af de primære interesseorganisationer på området – Hjernebarnet og ABA. Den viden, vi opnåede igennem dialogmødet bidrog til at kvalificere både spørgeskema og interviewguides.

Spørgeskemaet blev sendt til alle landets kommuner i august 2018 med svarfrist i september. Efterfølgende rykkede vi for de sidste besvarelser over mail og telefon. Vi blev i processen opmærksomme på, at tre kommuner har forpligtende samarbejde med en anden kommune, hvorfor det ikke var relevant, at de besvarede spørgeskemaet. Det handler om Læsø Kommune, der har forpligtende samarbejde med Frederikshavn Kommune; Dragør Kommune, der har forpligtende samarbejde med Tårnby Kommune; og Vallensbæk Kommune, der har forpligtende samarbejde med Ishøj Kommune. En enkelt kommune – Mariagerfjord Kommune – har ikke besvaret spørgeskemaet.

Samlet fik vi dermed svar fra 94 kommuner ud af 95 relevante kommuner, hvilket svarer til en svarprocent på 99 procent.

Blandt de 94 kommuner, der har besvaret spørgeskemaet, er der 15, der har svaret, at de aldrig har godkendt familier til hjemmetræning. Der er desuden flere kommuner, der kun har godkendt ganske få familier. Deres spørgeskemabesvarelser er derfor baseret på et meget begrænset erfaringsgrundlag, hvilket vi også angiver løbende i rapporten. Desuden er der spørgsmål, som alene blev stillet til de kommuner, som havde erfaring med godkendelse af hjemmetræning.

INTERVIEW MED KOMMUNER

Vi gennemførte interview med medarbejdere i fem kommuner: Københavns Kommune, Odense Kommune, Syddjurs Kommune, Holbæk Kommune og Guldborgsund Kommune.

Det overordnede formål med interviewene var at få mere dybdegående og nuanceret viden om enkelte kommuners praksis og erfaringer. Interviewene var semi-strukturerede og handlede om:

- Hvordan kommunerne generelt oplyser forældre om muligheden for hjemmetræning (hjemmeside el.lign.).
- Hvorvidt og hvordan kommunerne præsenterer muligheden for at hjemmetræne i forbindelse med konkrete visitations-samtaler med forældre til børn, som er i målgruppen for ordningen.

- Hvordan kommunerne har organiseret arbejdet med hjemmetræningsordningen. For eksempel hvilke sagsbehandlere, der varetager området; hvilke samarbejdspartnere, de typisk inddrager; og hvornår i processen, samt om de har valgt en specialiseringsstrategi (da der for mange kommuner vil være tale om ganske få sager årligt).
- Om kommunerne kender og gør brug af den tilgængelige viden om ordningen, for eksempel i form af vejledningen til lovgivningen og håndbogen.
- Kommunernes oplevelse af reglerne og deres anvendelse, herunder specifikke dele af reglerne
- Om kommunerne oplever, at der er udfordringer ved at bruge ordningen, og i så fald udfordringernes karakter
- Hvilke elementer af ordningen, der giver udfordringer
- De typiske årsager til afslag på ansøgninger om godkendelse til hjemmetræning
- Kommunernes oplevelse af de reviderede reglers betydning for deres arbejde med reglerne, herunder specifikke dele af reglerne
- Kommunernes oplevelse af betydningen af regelændringerne for deres samarbejde med forældrene

Interviewpersoner

I fire af de fem kommuner gennemførte vi gruppeinterview med sagsbehandlere og andre nøglepersoner på området, eksempelvis mellemledere, faglige koordinatore, sundhedsfaglige medarbejdere såsom ergoterapeut, fysioterapeut, psykolog og talehørekonsulent eller lignende. I den sidste kommune gennemførte vi et interview med en enkelt medarbejder, da kommunen selv vurderede, at denne medarbejder besad den relevante viden.

Vi har i alt talt med 20 kommunale medarbejdere, fordelt på de fem kommuner.

Udvælgelse af kommuner

Kommunerne blev udvalgt med henblik på at give så bredt et indblik som muligt i kommunernes erfaringer med ordningen. Udvælgelsen skete dels på baggrund af kommunernes spørgeskemabesvarelser, og dels på baggrund af ministeriets og Ankestyrelsens viden om, hvilke kommuner, der havde erfaring med ordningen. Derudover tilstræbte vi i videst muligt omfang en spredning i forhold til kommunernes størrelse og geografi.

Databehandling

Interviewene varede omkring halvanden time, blev optaget på diktafon og efterfølgende transskriberet og kodet i databehandlingsprogrammet Nvivo.

INTERVIEW MED FORÆLDRE

Som den tredje datakilde gennemførte vi interview med forældre, der hjemmetræner eller tidligere har hjemmetrænnet et eller flere af deres børn, samt en forælder, der har ansøgt om at blive godkendt til hjemmetræning, men aldrig er blevet det.

Vi afholdt to fokusgruppeinterview med 3-4 deltagere i hvert og individuelle interview med otte forældre/forældrepar. I alt interviewede vi 15 forældre/forældrepar. De individuelle interview gav plads til individuelle forældre eller forældrepars historier, mens fokusgrupperne gav plads til diskussion og dermed andre nuanceringer.

Det overordnede formål med interviewene var at få belyst forældrenes oplevelse af reglerne og deres anvendelse. Interviewene var semi-strukturerede og handlede blandt andet om:

- Hvordan kommunerne oplyser forældre om muligheden for hjemmetræning, og hvordan forældrene oplever dialogen med kommunen om muligheden for at hjemmetræne.
- Forældrenes oplevelse af ordningen og dens anvendelse
- Forældrenes oplevelse af de reviderede reglers betydning for deres brug af ordningen
- Betydningen af regelændringerne for deres samarbejde med kommunerne. Herunder, om forældrene oplever, at kommunerne er mere åbne over for muligheden end tidligere.
- Forældrenes oplevelser af, hvad der er afgørende for, om de får bevilget hjemmetræning eller afslag på ansøgningen.
- Forældrenes oplevelser af, hvad der er afgørende for, hvilken støtte de får til tabt arbejdsfortjeneste og/eller træningsredskaber mv.
- Forældrenes oplevelser af tilsynet, herunder evt. inddragelsen af sundhedsfaglige kompetencer.

Det specifikke indhold i interviewene varierede, dels afhængigt af interviewets form (fokusgruppe eller individuelt) og dels afhængigt af, hvad der lå interviewpersonerne på sinde. Vi lagde under interviewene vægt på at gøre plads til de enkelte forældres erfaringer og fortællinger, også når de gik udover spørgsmålene i vores interviewguides.

Interviewpersoner

De 15 forældre, der deltog i interviewene har varierende baggrundsforhold, ligesom deres erfaringer med ordningen varierer:

- Deres børn har forskellige diagnoser og funktionsnedsættelser, heriblandt cerebral parese eller anden form for hjerneskade; forskellige autisme spektrum-forstyrrelser; downs syndrom og forskellige andre kromosomafvigelser.

- De er bosat i 12 forskellige kommuner i forskellige dele af landet.
- Nogle har erfaringer med ordningen fra både før og efter lovændringen, mens andre kun har hjemmetrænet i kort tid og en enkelt aldrig er blevet godkendt til at hjemmetræne
- Nogle hjemmetræner børn i førskolealderen, andre børn i skolealderen. Enkelte har erfaring med hjemmeundervisning.
- Nogle hjemmetræner fuld tid, andre et mindre antal timer om ugen i kombination med et skole- eller dagtilbud.

Kontakt til interviewpersonerne

Vi fik kontakt til forældrene ad to veje: Dels gennem de to interesseorganisationer, der deltog i det indledende dialogmøde - Hjernebarnet og ABA – og dels gennem de fem interviewkommuner. Det gjorde vi for at tilstræbe en yderligere spredning i forældrenes erfaringer.

Kontakt via interesseorganisationer

De to interesseorganisationer sendte os hver en liste med navne og udvalgte baggrundsoplysninger på forældre, der var interesserede i at deltage i interview. Herefter udvalgte vi forældre fra disse lister, som vi tog kontakt til. Udvælgelsen skete med henblik på at opnå en størst mulig spredning i forældrenes baggrundsforhold, for eksempel bopælskommune, barnets diagnose og træningsmetode.

Interesseorganisationerne blev oplyst om, at der ikke var ressourcer i undersøgelsen til at interviewe alle, der var interesserede i at deltage.

Kontakt via kommuner

Ved vores kontakt med de fem interviewkommuner bad vi dem om at videresende en anmodning om deltagelse i et fokusgruppeinterview til de forældre i kommunen, der hjemmetræner. I anmodningen bad vi forældrene tage kontakt direkte til os, hvis de var interesserede i at deltage.

Da vi i første omgang kun blev kontaktet af få forældre, der havde modtaget vores anmodning via kommunerne, valgte vi at tage direkte kontakt til to forældre og tilbyde dem at deltage i et individuelt telefoninterview. De to forældre var bosat i kommuner, hvor vi havde gennemført interview med kommunale medarbejdere, men indtil da ikke havde forældrerepræsentanter fra.

Tid og sted for interview

Nogle forældre kontaktede vi vedrørende et individuelt interview, andre vedrørende deltagelse i et fokusgruppeinterview.

Alle de forældre, vi kontaktede vedrørende et individuelt interview, takkede ja til at deltage. Interviewene blev afholdt i deres private hjem.

Hvad angår fokusgrupperne fik forældrene mulighed for at deltage i et interview i enten København eller Aarhus. Blandt de forældre, der blev kontaktet vedrørende deltagelse i fokusgruppeinterview var der flere, der måtte melde fra, fordi tidspunktet og/eller stedet for interviewet ikke muliggjorde deres deltagelse. Derfor måtte vi løbende kontakte flere forældre, og nogle endte med at blive kontaktet med relativt kort varsel på baggrund af afbud fra andre. Dette var også årsagen til, at vi i sidste ende ikke fik gennemført interview med forældre fra Nordjylland.

På alle andre måder repræsenterer de interviewede forældre dog en bred variation af baggrundsforhold, som beskrevet ovenfor.

Databehandling

Interviewene varede 1 til 2 timer, blev optaget på diktafon og efterfølgende transskriberet og kodet i databehandlingsprogrammet NVivo.

Alle forældre blev garanteret anonymitet i den endelige afrapportering. Derfor har vi nogle steder i rapporten ændret enkelte oplysninger i de eksempler og forhold, som forældrene beskrev under interviewene.

BILAG 2

Godkendelser - kommunefordelt data

TABEL 1 ANTAL GODKENDELSER

Kommunenavn	1. Har kommunen før d. 1. juli 2016 godkendt familier til hjemmetræning efter servicelovens § 32?	2. Har kommunen efter d. 1. juli 2016 godkendt familier til hjemmetræning efter servicelovens § 32 a?
Vejen	Ja	Ja
Rødovre	Ja	Ja
Frederikssund	Ja	Ja
Horsens	Ja	Ja
Herning	Ja	Ja
Fredericia	Ja	Ja
Allerød	Ja	Ja
Hillerød	Ja	Ja
Helsingør	Ja	Ja
Egedal	Ja	Ja
Assens	Ja	Ja
Aalborg	Ja	Ja
Vejle	Ja	Ja
Sønderborg	Ja	Ja
Ringkøbing-Skjern	Ja	Ja
Odder	Ja	Ja
Kolding	Ja	Ja
Ishøj	Ja	Ja
Hvidovre	Ja	Ja
Holstebro	Ja	Ja
Holbæk	Ja	Ja
Gladsaxe	Ja	Ja
Aarhus	Ja	Ja
Syddjurs	Ja	Ja
Roskilde	Ja	Ja
Odense	Ja	Ja
Jammerbugt	Ja	Ja

